

« Αυλίδα »

« Αρχαιολογικός Χώρος »

Συντάκτρια Κειμένου
Ελένη Μητσάκη (Ιστορικός – Φιλολόγος)
Τηλ.: 210-2517873, 6947-405136
e-mail: e_mitsaki@yahoo.gr

Νοέμβριος 2003

Αξιότιμε κύριε,

Κατ' αρχήν, ευχαριστούμε για το χρόνο που διαθέτετε και το ενδιαφέρον που επιδεικνύετε για ένα θέμα ιδιαίτερης ευαισθησίας, το οποίο σκιάζει την περιοχή μας και της αποστερεί τη σχέση με το Μύθο και την Ιστορία που την έκανε γνωστή σε όλο τον κόσμο.

Όπως όλοι γνωρίζουμε Αθήνα, Σπάρτη, Ολυμπία, Δελφοί, Κνωσός, Μυκίνες, και η Αυλίδα, τόποι ιστορικοί της Ελλάδος, είναι γνωστοί σε όλο τον κόσμο. Ο Τρωικός Πόλεμος, τα Ομηρικά Έπη, η Τραγωδία του Ευριπίδη «Ιφιγένεια εν Αυλίδι», είχαν κοινό τόπο αφετηρίας δράσης και εξέλιξης την περιοχή της Αυλίδος. Η Αυλίδα υπήρξε Τόπος Συγκέντρωσης όλων των Ελλήνων της Αρχαιότητας. Η αναφορά της αποτελεί διαχρονικό συμβολισμό ιδεών και αξιών.

Σήμερα, ο απόηχος του Μύθου και η αναζήτηση Μνημείων της Ιστορίας, παρακινεί πολλούς ταξιδιώτες, ιδιαίτερα από ξένες χώρες, να αναζητήσουν τον τόπο αυτό και να τον επισκεφθούν. Δεν βρίσκουν όμως τίποτα. Η σημερινή κατάσταση επιφυλάσσει παντελή έλλειψη μνημείων, όχι γιατί δεν ανασκάφηκαν...

Με γενικές χρονολογικές αναφορές, ανασκαφές διενεργήθηκαν στην Αρχαία Αυλίδα, τη δεκαετία 1950-1960 και τροφοδότησαν με ευρήματα τα Μουσεία Θηβών και Χαλκίδος. Πολύ κοντά όμως στο χώρο των ανασκαφών λειτουργούσε, ήδη από το 1929, Εργοστάσιο Τσιμέντων, το οποίο το 1956 εκδιώχθηκε από το χώρο αυτό, με ενέργειες του αείμνηστου Αρχαιολόγου Ι. Θρεψιάδη που διενεργούσε τις ανασκαφές. Μετά το θάνατο όμως του Ι. Θρεψιάδη (1962), το εργοστάσιο αυτό άρχισε να επεκτείνεται ανεξέλεγκτα. Το 1970, με Υπουργική Απόφαση, η περιοχή χαρακτηρίστηκε «Αρχαιολογικός Χώρος που χρειάζεται εκτεταμένη έρευνα». Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, Προϊστορική Ακρόπολις, Μυκηναϊκό Νεκροταφείο, Ακρόπολις Ιστορικών Χρόνων, Αρχαίος Περίβολος του 4^{ου} π.Χ. αι, το Αρχαίο Ιερό της Αυλιδείας Αρτέμιδος, με ποικίλα κτίρια να το περιβάλλουν, Αρχαία Κρήνη, Αρχαία Οδός, μεγάλος Καλλιτεχνικός θησαυρός και ευρήματα κατάσπαρτα σε εκτεταμένη έκταση, είχαν έρθει στην επιφάνεια. Έλληνες και Ξένοι Αρχαιολόγοι είχαν συμφωνήσει ότι επρόκειτο για έναν από τους «πιο σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδος». Παράλληλα, ο ΕΟΤ είχε ήδη χαρακτηρίσει την περιοχή, λόγω της φυσικής διαμόρφωσής της, Τουριστική και Παραθεριστική.

Ωστόσο, τα γεγονότα που ακολουθούν αντιστρέφουν παντελώς την αποφασισμένη εξέλιξη. Στην περιοχή εγκαθίστανται διαδοχικά δύο Χημικές Βιομηχανίες (1968) και Ναυπηγεία (1971). Ακολουθούν αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και στον Αρχαιολογικό Χώρο, εκτεταμένες προσχώσεις, επεκτάσεις των βιομηχανιών, αλλοίωση και καταστροφή του Αρχαιολογικού Χώρου και του Ιστορικού Τοπίου. Σήμερα, μόνο ο Ναός της Αρτέμιδος μπορεί να θεωρηθεί κάπως επισκέψιμος, αλλά και αυτός ο χώρος διασπάται από τη διέλευση του δρόμου.

Ο Δήμος μας - με την ονομασία «Δήμος Αυλίδος» περιλαμβάνει τις περιοχές Βαθύ, Φάρος, Παραλία, Καλοχώρι (Παντείχι) - δεν παραγνωρίζει το ρόλο και τη χρησιμότητα των Βιομηχανιών, αλλά θεωρεί ότι η εποχή που διανύουμε, εποχή Πολιτιστικής Ανάπτυξης και Προβολής, με έμφαση στα Ολυμπιακά Έργα και στην Πολιτιστική Ολυμπιάδα, ίσως προσφέρεται για να αναθεωρηθούν αποφάσεις του παρελθόντος, να επανεξεταστεί η λειτουργία των Βιομηχανιών, σε όσες περιπτώσεις οι επεκτάσεις τους είναι επιζήμιες ή η λειτουργία τους είναι σε ύφεση.

Θεωρούμε υποχρέωσή μας να επαναφέρουμε το θέμα και στη Βουλή των Ελλήνων (προηγούμενες Ερωτήσεις από τους Βουλευτές Α. Λεντάκη και Σ. Στεφανόπουλο 1995-1996).

Επιδιώκουμε τη συμπαράσταση αρμοδίων φορέων, όπως των Υπουργείων Πολιτισμού, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Ανάπτυξης κ.α.

Επιζητούμε τη συνεργασία προσώπων κύρους, όπως: Ιστορικών, Αρχαιολόγων, Πολιτικών, Συγγραφέων και γενικά εκπροσώπων του Πνευματικού Κόσμου.

Επιθυμούμε να αποδοθεί στην περιοχή μας η Ιστορική της Ταυτότητα. Ένας χώρος προσκύνημα για την αρχαιότητα, λόγω του Ιερού, σήμερα σβήνει από τη μνήμη των νεότερων Ελλήνων και μια από τις ιστορικότερες τοποθεσίες της χώρας μας οδηγείται στη λήθη.

Απευθύνουμε έκκληση να περισωθεί ότι έχει απομείνει από τα Αρχαία Μνημεία της Αυλίδος, που κάποτε ήρθαν στο φως και εγκαταλείφθηκαν.

Γι' αυτό προτείνουμε:

- Να περιφραχθούν και να διαφυλαχθούν οι χώροι στους οποίους βρίσκονται οι διάσπαρτες Αρχαιότητες.
- Να συνεχισθούν οι ανασκαφικές έρευνες, όπου υπάρχουν ενδείξεις νέων αποκαλύψεων και ευρημάτων.
- Να ευπρεπισθούν και να αναδειχθούν τα Αρχαία Μνημεία και οι Αρχαιολογικοί Χώροι με σύγχρονες μεθόδους (πλακόστρωτα, στέγαστρα, πινακίδες, αναλόγια, εκμαγεία, μακέτες, σχεδιαστικές αναπαραστάσεις), ώστε να γίνουν προσβάσιμα και επισκέψιμα.
- Να ιδρυθεί Αρχαιολογικό Μουσείο κοντά στο φυσικό χώρο των αρχαιοτήτων και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την οριστική επιστροφή των ευρημάτων της περιοχής, που σήμερα φυλάσσονται σε γειτονικά Μουσεία.
- Να οριοθετηθεί επίσης ένα εκτεταμένο Αρχαιολογικό Πάρκο, σε συνάρτηση και με τις γύρω περιοχές, επισκέψιμο για σχολεία και ταξιδιώτες. Ο Χώρος ενδείκνυται ιδιαίτερα για Εκπαιδευτικές Εκδρομές. Καλό θα ήταν να ενταχθεί στο πρόγραμμα των Σχολικών Εκδρομών που ορίζονται από το Υπουργείο.
- Να προσδιοριστεί ο χώρος ως Αρχαία Αυλίδα. Να περιληφθεί στους Χάρτες (μέχρι σήμερα δεν αναφέρεται σε κανένα χάρτη), στους Ταξιδιωτικούς και Αρχαιολογικούς Οδηγούς.
- Να αποτελέσει η περιοχή, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και της ιστορίας της, σημείο προβολής των γειτονικών πόλεων και της χώρας γενικότερα.
- Να αρθεί η εικόνα της Βιομηχανικής Περιοχής και να αποκατασταθεί ο Τουριστικός και Παραθεριστικός χαρακτήρας της, καθώς η απόστασή της από την Αθήνα, με τη διάνοιξη των Νέων Οδικών Αρτηριών, σταδιακά μειώνεται.

- Τέλος, να αποδοθεί «το δίκαιο» στο χώρο που σηματοδοτεί την κοινή συνεργασία των Ελλήνων της Αρχαιότητας και σήμερα παραμένει χαμένος και καταδικασμένος στην αφάνεια.

Κλείνοντας την αναπόφευκτα εκτεταμένη αναφορά μας, αφήνουμε στην ευαισθησία, στην κρίση και στην εμπειρία σας τον τρόπο που τυχόν θα επιλέξετε για την περαιτέρω πορεία προβολής του θέματος μας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για ό,τι προκύψει. Η γνωστοποίηση και μόνο του θέματος αποτελεί σημαντική συμβολή, καθώς και οποιαδήποτε υπόδειξη για την περαιτέρω πορεία των ενεργειών μας.

.....

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΙΘ. ΤΑΞΙΝ.

0,50

ΚΑΛΚΙΔΟΣ

ΑΡΙΘ. ΕΙΣΑΓ.

19058

ΑΡΧΕΙΟΝ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

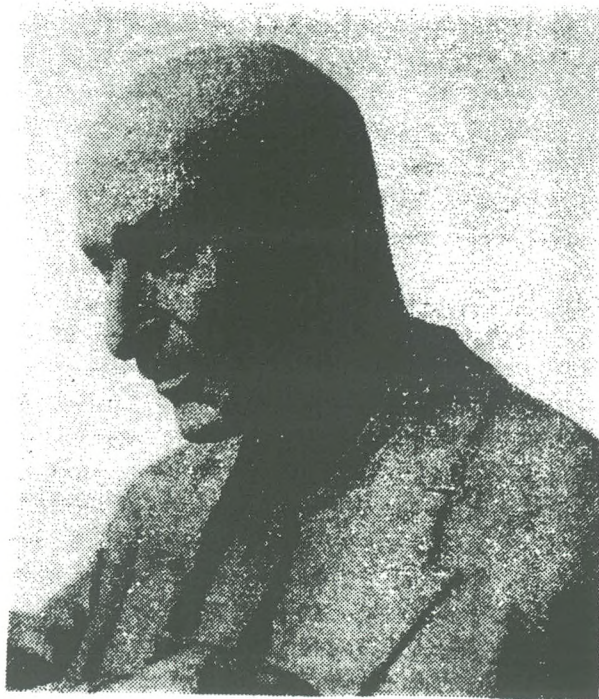
ΤΟΜΟΣ Κ/ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΕΥΒΟΪΚΑ

Μιά παράλειψη

Στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐκδόσεων (σελ. 4) καὶ στὴν ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν μελῶν τῆς παραλείφθηκαν τὰ ὀνόματα τῶν κυρίων Στέφανου Ροζάνη, λογοτέχνη καὶ Γιάννη Χείλαρη, πολιτικοῦ μηχανικοῦ Ε.Μ.Π. Στὸν πίνακα τῶν εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν τῆς Ἐπιτροπῆς παραλείφθηκε τὸ ὄνομα τῆς κυρίας Γεωργίας Μίχου - Παπαδάκη, ἀρχαιολόγου - βοτάνου στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

*

Ἐκδηλώσεις γιὰ τὸν
Σκυριανὸ συγγραφέα
Κώστα Φαλτάιτς

Κώστας Φαλτάιτς [1841 - 1944]

Μὲ συμμετοχὴ τῶν κατοίκων τῆς Σκύρου καὶ μεγάλη προσέλευση Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν, πραγματοποιήθηκαν στὶς 10 Αὐγούστου στὴ Σκύρο, σειρὰ ἐκδηλώσεων πρὸς τιμὴν τοῦ Σκυριανοῦ συγγραφέα Κώστα Φαλτάιτς, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς του, ἔργου τῆς γνωστῆς Ἀθηναίας γλύπτριας κ. Λουκίας Γεωργαντῆ. Τὰ ἀποκαλυπτήρια ἔγιναν ἀπὸ τὸ Δήμαρχο Σκύρου κ. Μιχάλη Φραγ-

κούλη. Προσφωνήσεις έκφωνήθηκαν από τὸ λογοτέχνη καὶ ἱστορικό τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας κ. Γεώργιο Βαλέτα καὶ ἀπὸ τὸν Σκυριανὸ κ. Ἀνέστη Κ. Φραγκούλη. Ποιήματα πρὸς τιμὴν τοῦ Σκυριανοῦ λογίου ἀπάγγειλε ἡ κ. Νεφέλη Πατρικίου - Πατεράκη. Ἀκολούθησαν τὰ ἐγκαίνια ἐκθεσῆς ἔργων καὶ χειμηλίων τοῦ τιμώμενου συγγραφέα σὲ εἰδικὴ αἴθουσα τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ Λαογραφικοῦ Μουσείου Φαλτᾶϊτς. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας μέρας, στὴν αἴθουσα διαλέξεων τοῦ Δημοτικοῦ κατεστηματος, μίλησαν σὲ πολυάριθμο ἀκροατήριον ὁ Γ. Βαλέτας, μὲ θέμα: «Ὁ Κώστας Φαλτᾶϊτς στὴ νεοελληνικὴ λογοτεχνία», ὁ Δήμαρχος Σκύρου Μιχάλης Φραγκούλης μὲ θέμα: «Ὁ Κώστας Φαλτᾶϊτς καὶ ἡ Σκύρος», καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου Σκυρίων Γεώργιος Γιακουμόπουλος μὲ θέμα: «Ἡ πνευματικὴ πορεία τοῦ Κώστα Φαλτᾶϊτς». Ἀπαγγέλθηκαν ποιήματα ἀφιερωμένα στὸν Φαλτᾶϊτς τοῦ Δημήτρη Θεοχάρη καὶ Ἀνέστη Φραγκούλη. Οἱ ἐκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν μὲ πρωτοβουλία τοῦ Δήμου Σκύρου, τοῦ Γραμματολογικοῦ Κέντρου Νέου Ἑλληνισμοῦ, τῆς Φιλολογικῆς Στέγης Ἑφταλιώτη, τοῦ Συλλόγου Σκυρίων καὶ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας Σκύρου.

*

Ἡ ἀρχαία Αὐλίδα γίνεται μιὰ «Νέα Ἐλευσίνα»

Ὁ Ι. Θρεψιάδης, ἔφορος τῆς Ι' Ἀρχαιολογικῆς περιφερείας, πέθανε στὶς 16 Σεπτεμβρίου 1962, δίχως νὰ προφθάσῃ νὰ παρευρεθῇ στὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Μουσείου Θηβῶν, πού εἶχαν ὀρισθῇ μιὰ βδομάδα ἀργότερα. Ἀνάμεσα στὰ χαρτιὰ πού ἄφησε, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἡμερολόγια καὶ τὶς σημειώσεις του, βρέθηκε καὶ ὁ λόγος πού ἐπρόκειτο νὰ ἐκφωνήσῃ κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ μουσείου, πού μὲ τόση χαρὰ καὶ ἀνυπομονησίᾳ περίμενε, παραδλέποντας ἀκόμα καὶ τὴν κακὴ του ὑγεία.

Ἀπὸ τὸν λόγο ἐκεῖνο ἀντιγράφουμε σήμερα, 12 χρόνια ἀργότερα, ἓνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα, πού δίνει, κατὰ τρόπο ἔντονον, τὴν ἀγωνίαν τοῦ χαλκέντερου ἀρχαιολόγου γιὰ τὴν καταστροφὴ πού ἀπειλοῦσε τὶς τόσες σημαντικὲς ἀρχαιότητες τῆς Αὐλίδος. Ἐγόραζε καὶ θὰ ἔλεγε ὁ Θρεψιάδης:

«Τελευταίως αἰσθάνομαι ὑπερβολικὰ κουρασμένος καὶ δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἔχω τὴν τύχην τῶν παλαιότερων ἀρχαιολόγων νὰ συνεχίσω ἐπὶ πολὺ ἀκόμη τὸ ἔργον μου καὶ νὰ συμπληρώσω τὰς ἀνασκαφὰς μου εἰς Αὐλίδα καὶ Γκλᾶ. Δι' αὐτὸ ἀπειθῶ πρὸς ὅλους τὴν θερμοτάτην παράκλησιν, διὰ μὲν τὴν Αὐλίδα νὰ μεριμνήσετε, ὥστε ἡ ἀνασκαφὴ νὰ συνεχισθῇ καὶ ἐπὶ τῆς μυκηναϊκῆς ἀκροπόλεως καὶ εἰς τὰς δυτικὰς τῆς ὑπώρειας, ὅπου ἤρχισα ἀνασκάπτων ἐγὼ καὶ εἰς τὸν μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς κρήνης χώρον, μετατιθεμένης τῆς ὁδοῦ ἢ ἀνατολικώτερον πρὸς τὴν συστάδα τῶν δένδρων, ὅπου οἱ ξύλινοι οἰκίσκοι τῆς ἀνασκαφῆς, ἢ δυτικώτερον, πέραν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Καὶ τοῦτο διότι ὑπὸ τὴν ὁδὸν καὶ εἰς ἀρκετὴν ἔκτασιν ὑπάρχουν, ὡς διαπιστώσαμεν, ἀρχαῖα λείψανα. Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ καταβάλετε πᾶσαν προσπάθειαν νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν ἀδηφαγίαν καὶ ἀδιαφορίαν πρὸς κάθε καλλιτεχνικὸν θησαυρὸν τοῦ Ἐργασταίου Τιμμέντων Χαλκίδος τὸ πρὸς δυσμὰς τῶν ἀνασκαφῶν ὑψόμενον Μεγάλον Βουνό, ἡ ἀνατολικὴ κλιτύς τοῦ ὁποίου εἶναι κατάσπαρτος ἀπὸ ἀρχαῖα ἐρείπια. τὴν δὲ γραφικὴν πευκόφυτον κορυφὴν του στεφανώνει θαυμασίως διατηρούμενος ἀρχαῖος περίβολος τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος μὲ τὰς πύλας του, αἱ ὁποῖαι σώζονται ἀκόμη καὶ τὰς τετραγώνους ὁπὰς, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀπασύροντο αἱ δοκοί, αἱ χρησιμεύουσαι ὡς μοχλοὶ θυρῶν. Ὁ περίβολος αὐτὸς εἶναι ἡ ἀκρόπολις τῆς Αὐλίδος τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἡ ὁποία πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ ἐρευνηθῇ — εἰς τὸ κέντρον τῆς ὑ-

πάρχει βαθεία τετράγωνος κοιλότης αγνώστου προορισμού, πιθανόν δεξαμενή ύδατος(;) — και ή οποία κινδυνεύει ήδη, διότι ή 'Εταιρεία Τσιμέντων Χαλκίδος, αφού κατέφαγε τελείως τήν δεξιά τῷ εισπλέοντι απόκρημνον ὄχθην τοῦ ὁρμου Μικροῦ Βαθέος καταστρέψασα ἀνεπανορθώτως τήν μαγνευτικήν γραφικότητα τοῦ τοπίου καί ἐξαφανίσασα ὁλόκληρον τὸ ἐπὶ τοῦ ὑψώματος μυκηναϊκὸν νεκροταφεῖον μὲ τὰ πολύτιμα κτερίσματά του, ἐλάχιστα μόνον τῶν ὁποίων κατορθώσαμεν νὰ περισώσωμεν, ἤδη ἐτρίμαζεται νὰ ἀρχίσῃ τήν λατόμησιν καί τῆς ἀκροπόλεως τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Ἰπάρχουν τόσα βουνά γύρω πρὸς λατόμησιν! Ἄς σωθῇ «ἡ ὠραία Αὐλὶς», ὅπως τήν ἀποκαλεῖ ὁ ἱστορικὸς Πλούταρχος, καί τὰ πολύτιμα μνημεῖα τῆς».

«Σῶστε τὴν Αὐλίδα» ἦταν τὸ τελευταῖο σύνθημα τῆς ζωῆς τοῦ Ι. Θρεψιάδη. Ὅμως, κανεὶς δὲν τὸν ἄκουσε. Ἡ καταστροφὴ συνεχίσθηκε καί θὰ συνεχισθῇ ἀνεμπόδιστα. Ἡ ἀδιαφορία τῶν ἀρμοδίων εἶναι ἡ μόνη... ἀπάντησις πού δόθηκε στὴν κραυγὴ τοῦ Θρεψιάδη.

«Σῶστε τὴν Αὐλίδα» θὰ ἔλεγε καί σήμερα. Κι' αὐτὴ τῇ φορὰ τὸ πάθος τοῦ θὰ ἦταν μεγαλύτερο. Θὰ τὸν ἀκούσουν ἄραγε οἱ συνάδελφοί του σήμερα;

Μία νέα Ἑλευσίνα γεννιέται στὸν τόπο μας! Ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Χαλκίδα, μόλις δέκα λεπτά μὲ τὴν βενζινακατο, θρίσκειται ἡ ἀρχαία Αὐλίδα, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ σημαντικοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους τῆς Ἑλλάδος. Καί κεῖ δίπλα ὀρθώνονται οἱ τεράστιες χαμινάδες τοῦ ἐργοστασίου τσιμέντων, ὑποδηλώνοντας ἔντονα τὴν παρουσία τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ πλάϊ στὸν ἀρχαῖο.

Δὲν ἀπέχουν περισσότερο ἀπὸ διακόσια μέτρα οἱ ἀρχαιότητες ἀπὸ τὴν ἐταιρεία «Τσιμέντα Χαλκίδος». Κι' αὐτὴ ἡ συμβίωσις εἶναι ὅ,τι πιὸ ἐπικίνδυνο, ὅ,τι πιὸ τραγικὸ μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ. Τὸ γνωρίζουμε ἤδη ἀρκετὰ καλὰ ἀπὸ τὴν Ἑλευσίνα. Τὸ διαπιστώνουμε καί πάλι μὲ μιὰ ἐπίσκεψιν στὴν Αὐλίδα. Καί τὸ συμπέρασμα πού δγάζει κανεὶς εἶναι ὅτι στὸν τόπο αὐτὸ οἱ ἀρχαιότητες — κι' εἶναι ἀλήθεια τόσες πολλές — ἓνα καί μόνο κίνδυνο ἔχουν: τὰ ἐργοστάσια τσιμέντων!...

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή μας στὸ τόπο αὐτὸ διαπιστώσαμε:

— «Ὅτι ὁ ἀρχαιολογικὸς χώρος θρίσκειται σὲ πλήρη ἐγκατάλειψιν. Τραγικὴ μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ κατάστασή του. Ἐνα συρματόπλεγμα εἶναι ἡ μόνη προστασία, ἢ πιὸ σωστὰ τὸ μόνον στοιχεῖο πού ὑποδηλώνει τὴν ὑπαρξιν, ἔστω καί σὲ παλαιότερα χρόνια, κάποιου ἐνδιαφέροντος. Ἀπὸ ἐκεῖ κι' ὕστερα ὅ,τι πιὸ εὐκολο ὑπάρχει γιὰ τὸν κάθε περαστικὸ εἶναι νὰ πάρῃ ὅ,τιδήποτε θελήσῃ ἀπὸ τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα. Μιὰ πλάκα μαρμαρίνη, τοποθετημένη στὸ ἄνοιγμα τοῦ συρματοπλέγματος πού περιβάλλει τὸν Ναὸ τῆς «Αὐλιδεῖας Ἀρτέμιδος», λέει στὸν ἐπισκέπτη: «Μὴν ἀνεβαίνετε στοὺς τοίχους». Αὐτὸ εἶναι ὅλο κι' ὅλο. Οὔτε φύλακας, οὔτε περιποίηση. Τέλεια ἐγκατάλειψιν καί τὰ χόρτα φυτρώνουν καί καλύπτουν ξανά, ὅ,τι ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη ἔφερε πρὶν ἀπὸ χρόνια στὸ φῶς!

Μιὰ γυναίκα πού ζῇ σ' ἓνα σπιτάκι κοντὰ στὸ Ναό, μᾶς εἶπε:

— «Ὅσο ζοῦσε ὁ Θρεψιάδης ἐρχόταν τακτικὰ καί τὰ περιποιότανε. Ἀπὸ τότε πού πέθανε κανεὶς δὲν ἐνδιαφέρθηκε γι' αὐτά. Ἡ γυναίκα τοῦ πού ζῇ στὴν Ἀθήνα δὲν μπορεῖ νὰ ἔρχεται ἐδῶ πέρα γιὰ νὰ τὰ φροντίζῃ...»

Κι' ἐμεῖς ἀναρωτηθήκαμε γιατί θὰ ἔπρεπε νὰ πηγαίνει ἡ γυναίκα τοῦ ἀρχαιολόγου, κι' ὅχι ἡ ἀρχαιολογικὴ υπηρεσία.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ εἶναι τὸ ἐργοστάσιο. Μέχρι τὸ 1962 περίπου ἡ ἀνάπτυξή του ἦταν περιορισμένη. Ἀπὸ τότε κι' ὕστερα τὸ ἐργοστάσιο ξεχύθηκε. Μέσα σὲ λίγα χρόνια κατέλαβε ὁλόκληρο τὸ «Στενὸν» (πρόκειται γιὰ μιὰ χερσόνησο), κατέφαγε τὰ πάντα, ἀκόμη καί τὸ Μυκηναϊκὸ Νεκροταφεῖο πού θρίσκόταν πάνω στὴν χερσό-

νησο! Τὰ μόνα δείγματα τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ νακροταφείου, εἶναι αὐτὰ πού ἀπὸ τὰ κτερίσματά του κατόρθωσε νὰ διασώσῃ ὁ Θρεψιάδης λίγα ἀγγεῖα καὶ τρία ξίφη πού βρίσκονται στὸ μουσεῖο τῆς Χαλκίδος.

Τὸ ἀδίστακτο τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ δαιμόνιου φάνηκε τὰ παλιότερα χρόνια — πρὶν ἀπὸ τὸ 1956 — ὅταν τὸ ἐργοστάσιο ἄρχισε νὰ σπάζῃ τὰ βράχια τοῦ «Γελαδοβουνίου», στὴν ἄλλη ἀκτὴ τοῦ κόλπου τοῦ μικροῦ Βαθέος, ὅπου πάνω του βρίσκεται ἡ Ἀκρόπολις τῆς Αὐλίδος, μὲ πολλὰ ἀρχαιολογικὰ δείγματα φανερά καὶ πῖο πολλὰ ἀκόμη κρυμμένα στὸ ἔδαφος. Ὅμως τότε ὁ Θρεψιάδης ἔκανε ἕναν ἀγῶνα καὶ πέτυχε τελικά, ὄχι μονάχα νὰ σταματήσῃ ἡ λατόμησις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκδιωχθῇ ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐταιρεία.

Σήμερα, ὅμως, ποιὸς θὰ τοὺς σταματήσῃ, καθὼς τὸ ἐργοστάσιο ἄρχισε νὰ καταστρέφῃ τὸ Μεγάλο Βουνό, πού ὀρθώνεται πίσω ἀπὸ τὴν ἀρχαία Αὐλίδα καὶ πού κατὰ τοὺς ἀρχαιολόγους ἔχει πολλὰ ἀρχαιολογικὰ στοιχεῖα, πού περιμένουν τὴν σκαπάνη, προκειμένου νὰ ικανοποιηθῇ μὲ πρῶτες ὕλες τὸ συνεχῶς ἐπεκτεινόμενο ἐργοστάσιο;

Ἡ ἀπάντησις ἀνήκει στὴν ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία, στοὺς κυβερνητικοὺς ἀρμοδίους, στὶς ἐταιρίες καὶ ἐνώσεις προστασίας τοῦ περιβάλλοντος κ.ἄ. Τὴν ἀναμένουμε. Μονάχα πού πρέπει νὰ ἔρθῃ σύντομα. Γιατὶ ἡ ἀπειλὴ γιὰ τὴν Αὐλίδα εἶναι ἤδη ἐντονή. Καὶ γιατί ἡ Αὐλίδα δὲν ἔχει ἀποκαλυφθῇ σ' ὅλη της τὴν ἔκτασι. Ὁ Θρεψιάδης ὑποστήριξε — καὶ ἐν μέρει τὸ ἀπέδειξε — ὅτι ὁ ἀρχαῖος ἐρειπιώνας εἶναι πολὺ ἐκτεταμένος. Καὶ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἐστερνίσθησαν πολλοὶ ἄλλοι, Ἕλληνες καὶ ξένοι, ἀρχαιολόγοι. Ἀλλὰ ὥστόσο ἡ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία τὴν ἀγνόησε!

Ἀπαξιῶ ἀκόμη καὶ νὰ προφυλάξῃ τὰ ἤδη ἀνακαλυφθέντα εὐρήματα. Οὔτε ἕναν φύλακα δὲν τοποθέτησε, γιὰ νὰ φροντίζῃ τὰ ἀρχαῖα ἐρείπια, νὰ τὰ καθαρίζῃ ἀπὸ τὰ ἄγρια χόρτα καὶ τὴν τσιμεντόσκονη...

Κι' ἡ χήρα τοῦ Θρεψιάδη, χωμένη μέσα στὶς σημειώσεις καὶ τὰ ἡμερολόγια του, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ προσφέρῃ ὅ,τι μπορεῖ καὶ ὅ,τι πρέπει ἀπὸ τὸ μεγάλης σημασίας πληροφοριακὸ ὕλικό, μοιάζει σὰν νὰ φωνάζῃ μάταια, ὅταν μᾶς λέει:

— Νὰ σταματήσουν τὰ ἐργοστάσια τὸ καταστρεπτικὸ τους ἔργο, νὰ τοποθετηθῇ φύλακας καὶ νὰ συνεχισθοῦν οἱ ἀνασκαφές...

Κι' ἐμεῖς, καθὼς βλέπουμε στὸν τόπο μας νὰ γεννιέται μιὰ νέα Ἐλευσίνα, καθὼς ἀντιχρῶζουμε αὐτὴ τὴν τραγικὴ συμβῶσις ἀρχαίων μνημείων καὶ τσιμεντοβιομηχανιῶν, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ποῦμε ἕνα καὶ μόνο: Σῶστε τὴν Αὐλίδα...

Γ. Π. ΚΑΡΑΛΗΣ

(«Τὰ Νέα», 1.6.1974)

Ἡ ἀρχαία Αὐλίδα ἀφανίζεται

Στὴν «πετρήεσσα», κατὰ τὸν Ὅμηρο, Αὐλίδα, τὸ ὀρμητήριον τῶν Ἑλλήνων πού ἐξεστράτευσαν γιὰ νὰ ἐκπορθήσουν τὴν Τροία, ἐγκαθίστανται σήμερα — μὲ γοργὸ ρυθμὸ — σύγχρονα ἐπιχειρηματικὰ ὀρμητήρια, τὰ ὁποῖα σκοπεύουν σὲ ὕψηλούς στόχους. Καί, γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇ καλύτερα τὸ σύγχρονο αὐτὸ ἐπιχειρηματικὸ ὀρμητήριον, «μπαζώθηκε» ἡ θάλασσα, κτίσθησαν τσιμέντινα ντόκ καὶ χάθηκε ἕνας ἀκόμη κόλπος. Κι' αὐτὸς ὁ κόλπος δὲν εἶναι ἕνας ὁποιοσδήποτε, ἀλλὰ ὁ κόλπος τῆς Αὐλίδος, ἕνας ἀπὸ τοὺς πῖο ἱστορικοὺς τοῦ τόπου.

Αὐτὸ ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ γιὰ τὸ παρακάτω σχόλιο: Κάποτε στὸν τόπο αὐτὸ ἐγι-

νε ή θυσία τής 'Ιφιγένειας. Σήμερα, ό τόπος αυτός έγινε θυσία στη βιομηχανική ανάπτυξη.

— 'Η θυσία αυτή δέν έχει τελειωμό. Θα συνεχισθί στον ίδιο ρυθμό που άκούθηκε εδώ και 5 περίπου χρόνια. Κι' όμως, ή ευρύτερη περιοχή του κόλπου αυτού έχει χαρακτηριστεί με ύπουργική απόφαση του 1970 αρχαιολογικός χώρος. Καί διάφορες αρχαιολογικές έρευνες και μελέτες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι όλόκληρη αυτή ή περιοχή χρειάζεται να έρευνηθί προσεκτικά, για να μάς άποκαλύψη πολλά και σημαντικά στοιχεία μιās ολόκληρης εποχής τής ελληνικής 'Ιστορίας.

— 'Η αντίφαση είναι φαινόμενο συχνό για τα ελληνικά πράγματα. Καί στην περίπτωση τής Αΰλιδος βρισκόμαστε μπροστά σ' αυτό τό συνηθισμένο — δυστυχώς — ελληνικό φαινόμενο, αλλά, αν ή περιοχή μεταβάλι τον χαρακτήρα της έξ αίτίας τής εγκαταστάσεως μεγάλων βιομηχανικών συγκροτημάτων, δέν πρέπει ν' άποσιωπήσουμε τό γεγονός ότι ή δημιουργούμενη με τον τρόπο αυτό βιομηχανική περιοχή, παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά ενός άπρογραμματίστου σχεδίου. Πέρα από κάθε τι άλλο, αυτό διαπιστώνεται και από μιάν απλή επίσκεψη στην περιοχή.

Στον κόλπο τής Αΰλιδος — τό Μεγάλο Βαθύ, όπως λέγεται — έχουν ήδη εγκατασταθί τρία βιομηχανικά συγκροτήματα. 'Ανάμεσα σ' αυτά κυριαρχεί τό συγκρότημα των Ναυπηγείων Χαλκίδος, που παρουσιάζει έντονες επέκτατικές τάσεις — κρίνονται αναγκαίες έξ άλλου — σ' όλόκληρο τον κόλπο. Οί επέκτατικές αυτές τάσεις εκδηλώνονται, άφ' ενός με τήν αγορά των γειτονικών εκτάσεων, άφ' ετέρου με άπαλλοτριώσεις και έπιχωματώσεις τής θάλασσας!...

— Τό τελευταίο μπορεί να διαπιστωθί τόσο με παρατήρηση τής σημερινής διαμορφωμένης παραλίας, όσο και σε σύγκριση — κι' αυτή είναι ιδιαίτερα άποκαλυπτική — τής σημερινής άκτής και τής άκτής που ύφίστατο πριν από 10 χρόνια περίπου. Οί σχετικές φωτογραφίες που παραθέτουμε είναι μιā άδιάψευστη απόδειξη.

— Τα Ναυπηγεία Χαλκίδος ιδρύθηκαν τό 1971, με στόχο τίς μετασκευές και επισκευές πλοίων μεγάλης χωρητικότητας. Τήν ήμέρα που επισκεφθήκαμε τήν περιοχή, στα ναυπηγεία υπήρχαν δυό έπιβατηγά σκάφη πλοιοκτησίας Καρρά, τα όποια μετασκευάζονταν σε χρουαζερόπλοια.

— 'Ακριβώς πλάι στα ναυπηγεία, επί τής άκτής, βρίσκεται μιā άλλη βιομηχανική μονάδα. Πρόκειται για τήν INTERCHEM HELLAS, που εγκαταστάθηκε στην περιοχή τό έτος 1968, με παραγωγικό άντικείμενο τίς πρώτες ύλες για χρώματα. Δηλαδή, μιā χημική βιομηχανία. Στίς εγκαταστάσεις της περιλαμβάνονται και χώροι άποθηκεύσεως ύλικών, καθώς και είδική προβλήτα που δημιουργήθηκε για τα πλοία.

— 'Η τρίτη βιομηχανία, που βρίσκεται στην περιοχή, ανήκει στην HOECHST HELLAS. 'Η βιομηχανία αυτή βρίσκεται στο έσωτερικό του κόλπου, άποκλεισμένη από τή θάλασσα, καθώς έμπρός της βρίσκονται οί εγκαταστάσεις των ναυπηγείων. 'Η HOECHST εγκαταστάθηκε στην περιοχή τό 1968, με μιάν έκταση 35.000 στρεμμάτων, που αγοράσθηκε από άγρότες τής περιοχής. 'Η παραγωγική εργασία του συγκροτήματος άφορά τή διασπορά όξειου πολυβυνιλίου και συνθετικών ρητινών. Δηλαδή, και αυτή είναι μιā χημική βιομηχανία.

— Καί για τίς τρεις παραπάνω βιομηχανικές εγκαταστάσεις υπάρχουν προβλήματα επέκτασεως, έφ' όσον φυσικά, τό επιθυμούν. Καί ή επιθυμία υπάρχει!...

— 'Η HOECHST ΕΛΛΑΣ ζήτησε άδεια για τή δημιουργία λιμένος τον περασμένο 'Ιανουάριο. 'Η επιθυμία της όμως αυτή φαίνεται — έχ πρώτης όψεως — δύσκολο να πραγματοποιηθί, γιατί όλόκληρη σχεδόν ή άκτή έχει καταληφθί από τίς εγκαταστάσεις των ναυπηγείων.

— Τὰ Ναυπηγεῖα Χαλκίδος ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπεκταθοῦν καὶ ἤδη τὸ ἔχουν πε-
τύχει μέχρις ἐνὸς σημείου — ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία τους αὐτὴ προσκρούει, ἀπὸ τῇ μιᾷ
πλευρᾷ στὴν ὑπαρξὴ τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς INTERCHEM, ἀπὸ τὴν ἄλλῃ στὴν
ὑπαρξὴ τοῦ δρόμου ποὺ ἐνώνει τὴν Αὐλίδα μετὰ τὴν Χαλκίδα καὶ τὶς ἐγκαταστάσεις
τῆς HOECHST. Σχετικὰ θὰ πρέπει νὰ ἀναφέρουμε ὅτι πρόσφατα ἀκυρώθηκε ἀπὸ
τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας ἀπόφαση τῶν ὑπουργῶν Ἑθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκο-
νομικῶν, μετὰ τὴν ὁποία εἶχε κηρυχθῇ ἀναγκαστικὰ ἀπαλλοτριωτέα ὑπὲρ καὶ δαπάναις
τῆς Ε.Π.Ε. Ναυπηγεῖα Χαλκίδος, ἔκταση 12 στρεμμάτων. Τῇ σχετικῇ αἴτησιν ἀ-
κυρώσεως εἶχε καταθέσει ἡ χημικὴ βιομηχανία INTERCHEM. Στὴν αἴτησίν της,
ἡ χημικὴ βιομηχανία ὑποστήριζε ὅτι ἡ διοίκησιν εἶχε παραλείψει νὰ ἐξετάσῃ προ-
γενέστερη αἴτησίν της γιὰ ἀπαλλοτρίωσιν ὑπὲρ καὶ δαπάναις αὐτῆς μιᾶς ἐκτάσεως 8
στρεμμάτων γιὰ νὰ ἐπεκτείνῃ τὶς ἐγκαταστάσεις της. Δηλαδή, εἶχαν ἐπικρατήσῃ
δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά.

— Ἀπὸ τὰ παραπάνω συνάγεται ὅτι καὶ ἡ τρίτη βιομηχανία ἀντιμετωπίζει προ-
βλήματα ἐπεκτάσεως

— Παρ' ὅλα αὐτά, ἐκεῖνο ποὺ θὰ μπορούσε νὰ διαπιστώσῃ κανεὶς στὴν περιο-
χῇ, εἶναι ὅτι ἡ θάλασσα ἀποκλείεται — ἤδη ἔχει γίνει σὲ μεγάλο ποσοστὸ — γιὰ
τὸν ὁποιοδήποτε θελήσῃ νὰ φθάσῃ σ' αὐτή.

Τὸ ὅλο θέμα δὲν θὰ εἶχε κανένα ἐνδιαφέρον ἂν δὲν συνέβαιναν τὰ ἑξῆς:

1. — Ἄν ἡ περιοχὴ αὐτὴ δὲν εἶχε τὴν ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ σημασίαν ποὺ
ἔχει ἡ τουλάχιστον πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ Αὐλίδα. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἔτσι ὅπως
διαμορφώνονται τὰ πράγματα στὴν περιοχὴ αὐτὴ, ὁλόκληρος ὁ ἐκτεταμένος ἀρχαῖος
χώρος, μαζί μετὰ τὴν Ἀκρόπολιν, δρίσκεται σήμερον ἀνάμεσα σὲ μιὰ γοργὰ ἀναπτυσσό-
μενη βιομηχανικὴ περιοχῇ, ποὺ ὁρίζεται ἀπὸ τὴ μιᾷ πλευρᾷ μετὰ τὶς ἐγκαταστάσεις
τῶν Τσιμέντων Χαλκίδος (βλέπε σχετικὸ ρεπορτάζ «ΝΕΩΝ» τῆς 1ης Ἰουνίου), ἀπὸ
τὴν ἄλλῃ πλευρᾷ μετὰ τὶς ἐγκαταστάσεις τῶν τριῶν βιομηχανικῶν συγκροτημάτων ποὺ
προαναφέραμε καὶ ἀπὸ τὴν τρίτην πλευρᾷ μετὰ ἓνα ἀρκετὰ ἐκτεταμένο πλέγμα λατο-
μείων.

2. — Ἄν δὲν εἶχαν ὑπάρξῃ ἐντονες ἀντιδράσεις κατοίκων τῆς περιοχῆς, ποὺ
ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ εὐρύτερη αὐτὴ περιοχὴ, πέρα ἀπὸ τὴ φυσικὴ της διαμόρφωσιν, εἶ-
χε χαρακτηρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες ὑπηρεσίες τοῦ ΕΟΤ σὰν τουριστικὴ, ἀλλὰ καὶ
παραθεριστικὴ. Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσιν, μάλιστα, ἔχουν γίνει ἀρκετὰ ἔργα, ποὺ
ἀφοροῦν ἓνα μεγάλο ξενοδογεῖο (στὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τοῦ Μεγάλου Βαθιοῦ)
καὶ ἀρκετὰ κατοικίαις παραθερισμοῦ.

3. — Ἄν στὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ δὲν ἦταν ἀναμειγμένο, μετὰ τὴν ὁποιαδήποτε
μορφὴν, ἓνα ἄτομον τὸ ὁποῖο ἐπισήμως ἔχει ἐκδηλωθῇ ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ φυσι-
κοῦ περιβάλλοντος καὶ εἰδικώτερα τῆς προστασίας τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν
μνημείων τῆς χώρας μας. Καὶ τὸ ἄτομον αὐτὸ εἶναι ὁ κ. Κ. Καρράς, ὁ ὁποῖος ἡγεῖται
τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας, μιᾶς ὁργανώσεως ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς
μορφῆς τοῦ περιβάλλοντός μας.

— Ἐπειτα ἀπ' ὅλα αὐτὰ δημιουργεῖται μιὰ σειρά ἐρωτηματικῶν, στὰ ὁποῖα
πρέπει νὰ δοθῇ ἀπάντησιν ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους. Γιατὶ δὲν μπορούμε ν' ἀρνηθῶμε τὸ
γεγονὸς ὅτι οἱ ἐπιχειρηματίες εἶναι φυσικὸ νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ ἐπιχειρηματικὸ
τους συμφέρον, παραβλέποντας συχνὰ πολλὰς ἄλλας πλευρὰς ἢ ἐπιπτώσεις τῶν ἐνερ-
γειῶν τους. Ὅμως οἱ ἀρμόδιοι τί κάνουν;

— Καὶ συγκεκριμένα στὴν προκειμένη περίπτωσιν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία
— μιὰ καὶ ἡ εὐρύτερη περιοχὴ εἶναι καὶ ἔχει χαρακτηρισθῇ ἀρχαιολογικὸς χώρος,
ποὺ χρειάζεται προστασίαν — θὰ πρέπει νὰ δώσῃ ἀπάντησιν σὲ τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις:

1. Μὲ ποιά κριτήρια ἐνέκρινε τὴ χορήγηση ἀδειῶν ἐγκαταστάσεως καὶ ἐπεκτάσεως ὅλων τῶν βιομηχανιῶν στὴν περιοχὴ αὐτή.

2. Ποιά ἡ θέση τῆς ἀπέναντι στὴν δημιουργία μιᾶς βιομηχανικῆς περιοχῆς σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους γιὰ τὴν ἱστορίαν μας χώρους, ὅπου θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ, δὲν ἔχει γίνει λεπτομερὴς ἐρευνα ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη. Καὶ ταυτόχρονα καλὸ εἶναι νὰ πληροφορηθοῦμε ἂν πρόκειται νὰ γίνη τέτοιου εἴδους, ἐρευνα.

3. Κι' ἀκόμη ποιά ἡ θέση τῆς ὑπηρεσίας ἀπέναντι στὴν ὁλοκληρωτικὴ καταστροφὴ ἐνὸς Μυκηναϊκοῦ νεκροταφείου, (βλέπε σχετικὸ ρεπορτάζ στὰ «ΝΕΑ» τῆς 1ης Ἰουνίου) καὶ τὴν ἀπειλὴ πού διαγράφεται ἀκόμη καὶ γιὰ τὴν Μυκηναϊκὴ ἀκρόπολη.

— Ἴσως ἔτσι μπορέσουμε νὰ μάθουμε πῶς ἀντιμετωπίζονται αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ θέματα, σὺχνά στὸν ἐλληνικὸν ὄρω, ἴσως γιὰτὶ εἶναι συχνὸ φαινόμενο οἱ ἀρχαιολογικοὶ ὄρωι στὸν τόπο μας, ἴσως... Ποιὸς ξέρει;

— Ἀλλὰ πέρα ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία, χρειάζεται κι' ἄλλες ἀρμοδιες ὑπηρεσίες νὰ ἀπαντήσουν σὲ ἐρωτηματικά. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα οἱ ὑπηρεσίες τοῦ ὑπουργείου Βιομηχανίας πού ἐνέκριναν τὴν ἐγκατάσταση στὴν περιοχὴ αὐτὴ τριῶν βιομηχανικῶν συγκροτημάτων μὲ τρόπο, πού ἤδη σήμερον, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ παραπάνω, ἀντιμετωπίζουν προβλήματα χώρου! Κι' ἀκόμη, ἂν ἀπασχόλησε τοὺς ἀρμοδίους τὸ θέμα τῆς ρυπάνσεως τῆς περιοχῆς ἀπὸ τὴ λειτουργία τῶν βιομηχανικῶν αὐτῶν συγκροτημάτων καὶ εἰδικώτερα ἀπὸ τὴ λειτουργία τῶν Ναυπηγείων. Γιατὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ διαμόρφωση τοῦ χώρου (ὁ μικρὸς φυσικὸς κόλπος, ἀλλὰ καὶ γενικὴ ἡ στενότης τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου σ' αὐτὸ τό σημεῖο) ἐγκυμονεῖ ἀσφαλῶς κινδύνους ρυπάνσεως. Καὶ τέλος, ἂν ὑπῆρξε κάποιος προγραμματισμὸς στὴ χορήγηση τῶν ἀδειῶν ἐγκαταστάσεως τῶν βιομηχανικῶν συγκροτημάτων καὶ, σὲ τελευταία ἀνάλυση τῆς μετατροπῆς τῆς περιοχῆς τῆς Αὐλίδος σὲ βιομηχανικὴ.

— Ἀνεξάρτητα ἀπ' ὅλα αὐτὰ — καὶ εἰδικὰ ἀπὸ τίς ἀπαντήσεις πού θὰ περιμένουμε — δὲν γίνεται παρὰ νὰ καταλήξουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἀντιφάσεις καὶ ὁ ἀποπρογραμματισμὸς κάνουν ἐντονὴ τὴν παρουσία τοῦ στὸν τόπο αὐτό.

Γ. Π. ΚΑΡΑΛΗΣ

(«Τὰ Νέα», 2.7.1974)

Τὰ «Ναυπηγεῖα ἐν Αὐλίδι»!

Αὐτὴ ἡ πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἱστορία πού θὰ διηγηθούμε καὶ πού θὰ μπορούσε νὰ ἔχει τὸν τίτλο «Ναυπηγεῖα ἐν Αὐλίδι» — καὶ θὰ δοῦμε παρακάτω γιὰτὶ — ἀποτελεῖ μόνον μιὰ πτυχὴ, ἄγνωστη ὅμως ὡς τώρα, τῆς τραγωδίας πού παίζεται στὴ σύγχρονὴ Ἑλλάδα. [...]

Ἡ τραγωδία ξετυλίγεται σὲ πράξεις 2:

ΤΟΠΙΟΣ: Ὁ κόλπος καὶ οἱ ἀρχαιοῦτες τῆς Αὐλίδας — 8 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Χαλκίδα. Ἀπὸ ἐκεῖ ξεκίνησαν τὰ πλοῖα γιὰ τὴν ἐχστρατεία τῆς Τροίας, ἐκεῖ θυσιάστηκε ἡ Ἰφιγένεια (βλέπε τὴν περίφημη τραγωδία τοῦ Εὐριπίδη «Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι»...) καὶ ἐκεῖ σώζονται ἀξιόλογα εὐρήματα: Ναοί, ἱερὰ Σκεύη, προϊστορικοὶ οἰκισμοὶ, καὶ μυκηναίων Ἀχρόπολη. Λοιπὸν ὅλες αὐτὲς οἱ ἀρχαιοῦτες... ἀπαλλοτριώθηκαν(!) καὶ στὴ θῆση τους στήθηκαν τὰ «Ναυπηγεῖα Χαλκίδας Α.Ε.» πού ἐξελίσσονται ραγδαῖα σὲ βιομηχανικὸ κολοσσό:

ΠΡΟΣΩΠΑ (Μὲ τὴ σειρὰ ἐμφάνισης): 4 λεβητοποιοί, ἓνας μηχανικός, ἓνας ἰδιωτικὸς υπάλληλος, ἓνας μεγαλοεφοπλιστής, ὁ γιὸς του, εἶχε πρῶν διεύθυνση τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ, ἓνας χουντικός, διάφοροι «ἀρμόδιοι» καὶ ἓνα... ξένο μονοπώλιο.

ΧΟΡΟΣ: 10.000 κάτοικοι τῶν γύρω χωριῶν πού εἶναι ἀνάστατοι καὶ πρόκειται νὰ πραγματοποιήσουν πορεία στὴ Βουλὴ...

Τὸ 1971 ἓνα γκρουπ ἀπὸ 4 λεβητοποιοὺς, ἓνα μηχανικὸ Ε.Ν., ἓναν ἰδιωτικὸ υπάλληλο σύστησαν τὴν Ε.Π.Ε. «Ναυπηγεῖα Χαλκίδας» γιὰ τὴν κατασκευὴ, μετασκευὴ καὶ ἐπισκευὴ μεταλλικῶν πλοίων.

Κατόπιν ζήτησαν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἄδεια ἐγκατάστασης στὴν Αὐλίδα ὅπου ἤδη εἶχαν ἀγοράσει μιὰ μικρὴ ἔκταση.

Τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ ἡ Θ' Ἐφορία Ἀρχαιοτήτων Θηβῶν τοὺς ἀπάντησε μὲ ἔγγραφον ὅτι δὲν ἐγκρίνεται ἡ ἐγκατάσταση ναυπηγείων «εἰς Μ. Βαθὺ Αὐλίδας διότι ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ χῶρος τυγχάνει ἀρχαιολογικός».

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀπάντηση ἡ Ε.Π.Ε. κάνει δύο ἐνστάσεις (Σεπτέμβριο καὶ Ὀκτώβριο 1971) μὲ τίς ὁποῖες ζητᾷ νὰ ἐξετασθεῖ πάλι τὸ θέμα.

Τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἀπαντᾷ ὅτι θὰ συσταθεῖ ἐπιτροπὴ προκειμένου νὰ διενεργήσει αὐτοψία καὶ ὀρίζει τοὺς ἀρχαιολόγους κ.κ. Βασ. Καλλιπολίτη, Γ. Σολομωνίδη καὶ τὸν διοικητικὸ υπάλληλο κ. Ν. Κοζώνη.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ ὅμως δὲν ἔμελε ποτὲ νὰ κάνει αὐτοψία καὶ αὐτὸ γιὰ τοὺς κ.κ. Βασ. Καλλιπολίτη καὶ Γ. Σολομωνίδη εἶχαν ἐκδηλώσει τὴν ἀντίθεσή τους στὸ ἐνδεχόμενο νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Αὐλίδα ναυπηγεῖα.

Καὶ στὴν θῆση αὐτὴν διενήργησε αὐτοψία ὁ ἀρχαιολόγος κ. Παῦλος Λαζαρίδης μὲ τὸν κ. Κοζώνη. Τὸ ἀποτέλεσμα φαίνεται σὲ ἀπόσπασμα τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ μὲ ἀριθμὸ 28)2.11.71 πού γράφει: «...Κατόπιν προφορικῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Παύλου Λαζαρίδη δίνεται ἡ ἄδεια ἐγκαταστάσεως τῶν ναυπηγείων εἰς Αὐλίδα».

Ἐπίσης σὲ νεώτερο ἔγγραφο τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ πρὸς τὰ «Ναυπηγεῖα Χαλκίδας» (ἓνα πάρα πολὺ ὑποκτο ἔγγραφο πού μυρίζει πλαστογραφία γιὰτὶ φέρει τὸν ἴδιο ἀριθμὸ πρωτοκόλλου μὲ προηγούμενο ἔγγραφο τοῦ ὑπουργείου μὲ διαφορετικὴν ἡμερομηνία) ἀναφέρεται ὅτι «απαρέχομεν εἰς ὑμᾶς τὴν ἄδειαν ἐγκαταστάσεως Ναυπηγείων ἐντὸς τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ χώρου Αὐλίδας...» καὶ προστίθεται ὅτι ἡ ἄδεια αὐτὴ ἔχει ἰσχὺ γιὰ ἓνα χρόνο.

Μιὰ καὶ δυὸ λοιπὸν οἱ ἐταῖροι ἀφοῦ εἶχαν τὴν πολύτιμη ἄδεια στὰ χέρια τους ἔβαλαν μπρὸς καὶ ἔστησαν τὸ ναυπηγεῖο πού ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ σὰν μικρὴ ναυπηγικὴ μονάδα ἀπὸ τὸ 1972. Συγχρόνως ἄρχισαν ν' ἀγοράζουν ἐκτάσεις σ' ὅλη τὴν γύρω περιοχὴ (λίγα χιλιόμετρα πρὸ πέρα θρῖσκονται τὰ «Τσιμέντα Χαλκίδας» πού λειτουργοῦν ἀπὸ τὸ 1929 καὶ ἔχουν μεταβάλλει σὲ κόλαση τὴν περιοχὴ).

2 'Οκτωβρίου 1974. Δημοσιεύεται στην 'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμβαση μεταξύ του 'Ελληνικού Δημοσίου (υπογράφουν οι ύπουργοί Συντονισμού κ. Ξεν. Ζολώτας, Οικονομικών κ. Ι. Πεσματζόγλου και Βιομηχανίας κ. Χ. Πρώτοπαπᾶς) και τῶν «Ναυπηγείων Χαλκίδας» με εκπρόσωπο κάποιον Κύπριο δικηγόρο, τὸν κ. Φειδία Δούκαρη, πὸν τὸν διαδέχτηκε ἀργότερα σὰν διαχειριστὴς τῆς ἐταιρείας ὁ ἀδελφὸς τοῦ χουντικῶ ὑπουργοῦ κ. Φίλωνος Α. Γιάκας...

Ἡ σύμβαση αὐτὴ υπογράφτηκε με βάση τὴν ὑποκτη ἄδεια ὑπ' ἀριθ. 24871) 13.11.71 τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ πὸν ὅμως ἴσχυε μόνο γιὰ ἓνα χρόνον δηλαδὴ εἰς τὸ τέλος 'Οκτωβρίου 1972.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ ὑπουργοὶ τῆς πρώτης μεταδικτατορικῆς Κυβέρνησης ἐξαπατήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους ὑπαλλήλους.

Ἐδῶ πρέπει νὰ υπογραμμιστεῖ ὅτι, διευθυντὴς τῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Συμβάσεων τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ κ. Λάμπρος Δελοβίτης λίγο πρὶν υπογραφεῖ ἡ σύμβαση διαδέχτηκε τὸν κ. Φιλ. Γιάκα καὶ παραμένει μέλος τοῦ Δ.Σ. τῶν «Ναυπηγείων Χαλκίδας» ἔως σήμερα...

Μετὰ τὴν υπογραφή τῆς σύμβασης δημοσιεύεται στὴν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως (26.4.75) πράξεως 'Αναγκαστικῆς 'Απαλλοτριώσεως 378.474 τ.μ. πὸν περιλαμβάνει καὶ τὴν μηχαναϊκὴν 'Ακρόπολη!

(Τὸν 'Ιούλιο τοῦ 1973 ἡ ἴδια ἐταιρία με Προεδρικό Διάταγμα («Πρόεδρος Δημοκρατίας»: Γ. Παπαδόπουλος) κι' ἐνῶ δὲν εἶχε πάρει ἄδεια ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ πραγματοποιήσε προσχώσεις στὸν Κόλπο, τῆς Αὐλίδας σὲ ἔκταση 8.700 τ.μ.).

ΦΙΝΑΛΕ: Τὰ «Ναυπηγεῖα Χαλκίδας» ΕΠΕ μετατρέπονται σὲ 'Ανώνυμη 'Εταιρία! Καὶ βάζουν σὰν στόχους σύμφωνα με τὴν σύμβαση πὸν ἔχουν υπογράψει, τὴν δημιουργία μόνιμης δεξαμενῆς 230 μέτρων γιὰ πλοῖα 40.000 τόννων καθὼς καὶ προβλήτες, κρηπιδώματα μήκους ἐνὸς χιλιομέτρου πράγμα πὸν σημαίνει ὅτι θὰ κλείσει ὅλος ὁ κόλπος.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ ἀρχαιότητες θίγεται ἄμεσα κι' ἓνα θαυμάσιο φυσικὸ περιβάλλον με ἑλῆς, πεῦκα, ωραῖες ἀκρογιαλιές καθὼς καὶ οἱ γειτονικὲς παραθαλάσσιες ιδιοκτησίες καὶ ἓνα ξενοδοχεῖο, ἡ «Αὐλὶς», 200 κλινῶν, πὸν ἔχουν ὑποβάλει ἀχωγὰς κατὰ τῶν ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων.

'Αλλὰ κι' ὅλα τὰ ἀπέναντι χωριά, Βαθύ, Φάρος Αὐλίδας, Παραλία Αὐλίδας, Μπούρτζι, Λάμψακος, 'Αμπέλια καὶ Βασιλικὸ εἶναι ἀνάστατα.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι μολύνουν τὸ περιβάλλον, τὰ ναυπηγεῖα θὰ τὰ καταβροχθίσουν σταδιακά. Κι' ὅπως ὑπολογίζεται τὸ πρόβλημα τῆς ρύπανσης μελλοντικὰ θὰ ἐπεκταθεῖ καὶ θὰ καταστρέψει μέσα σὲ μιὰ δετρία ὅλο τὸ Νότιο Εὐβοϊκὸ καὶ θὰ ἀπειλήσει ὡς καὶ αὐτὸν τὸν 'Ωρωπό.

Δὲν τελείωσε ἡ ἱστορία. Ἔχει ἓνα πάρα πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἀπρόοπτο (;) τέλος:

Ἐσφυλλίζοντας τὸ φύλλο τῆς 'Εφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως ὅπου ἔχει δημοσιευτεῖ τὸ καταστατικὸ τῆς Α.Ε. «Ναυπηγεῖα Χαλκίδας» ἐπιστημαίνουμε τὰ ἑξῆς:

— Οἱ λεθτοποιοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἐταῖροι τῶν «Ναυπηγείων Χαλκίδας» μεταβίβασαν τὴν ιδιοκτησίαν τους (στὶς 25 Φεβρουαρίου 1974 στὴν Γενεύη!) στὴ Λιθεριανὴ 'Εταιρία «NAVAL INDUSTRIAL INVESTMENTS INC.»!

— Ἡ ἐταιρία αὐτὴ με τὴ σειρά τῆς ἔδανε συνέταιρο μιὰ ἄλλη με τὴν ἐπωνυμία «OLYNTIAN HOLDING COMPANY INC.».

— Καὶ τέλος, Πρόεδρος τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Α.Ε. ὀρίστη-

κε «ὁ Ἰωάννης Κωνσταντίνου Καρράς καὶ «Α» ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ ὁ κ. Κωνσταντίνος Ἰωάννου Καρράς».

Πρόκειται γιὰ τοὺς μεγαλοεφοπλιστὲς Καρράδες. Ὁ ἕνας ἀπὸ αὐτούς, ὁ κ. Κ.Ι. Καρράς, εἶναι ὁ ἰδρυτὴς καὶ πρόεδρος μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες, τῆς «Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας» ποὺ περιλαμβάνει καὶ μέλη γνωστὲς προσωπικότητες καὶ ἔχει σὰν σκοπὸ τῆς τὴν προστασία τοῦ φυσικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος, μὲ ἐντονη δραστηριότητα. Πιὸ πρόσφατη ἐκδήλωσή της ἦταν ἡ ἐκστράτευση γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τῆς ἐκβιομηχάνησης τῆς Πύλου ποὺ μὲ σύμβαση ἔχει ἀναλάβει ὁ ἄλλος μεγαλοεφοπλιστὴς Καραγεώργης.

Μ' ἄλλα λόγια: Ἐνῶ ἡ «Ἑλληνικὴ Ἑταιρία» ἔχει σηκώσει τὴ σημαία τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν διάσωση τῆς Πύλου, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὁ τ. Πρόεδρος της στείνει ἀθόρυβα καὶ μὲ τὴν «ταχτικὴ τοῦ λάου-λάου» ἕναν ὀλόκληρον βιομηχανικὸ κολοσσό. Καταπατώντας ἀρχαιολογικοὺς χώρους, περιφρονώντας τὰ δικαιώματα χιλιάδων ἀνθρώπων καὶ καταστρέφοντας σταδιακὰ μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ὠραίες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας. [...]

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΕΝΑΡΔΟΣ

(«Αὐγή», 30.11. 1975).

Ὅταν πουλοῦσαν καὶ τὰ κύματα!..

Τὸ μυστικὸ μιᾶς ἀγοραπωλησίας, καμμιά φορὰ καὶ μιᾶς ἐπίσημης συμβάσεως, βρίσκεται στὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἢ στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Ἀναρωτιέται κανεὶς, ποῖο ἦταν τὸ «μυστικὸ» ποὺ ἔκανε, ἐν ἔτει 1970, τὸ Δημόσιον καὶ τὸν Ε.Ο.Τ. νὰ παραδώσουν δυὸ γραφικὰ σημεῖα τοῦ κόλπου τῆς Ἑρέτριας, τὰ νησάκια Πεζονήσι καὶ Κολοχῦδι, σὲ μιὰ ἰδιωτικὴ ἐπιχείρηση, ποὺ θὰ ἐχμεταλλεῖται, ἀντὶ ψιγίων, ἐπὶ 70 χρόνια καί, τελικά, θὰ τὰ ἀποκτήσῃ;

Στὰ καφενεῖα καὶ στὶς ταβέρνες τῆς μικρῆς εὐβοϊκῆς πόλεως, οἱ ἄνθρωποι συζητοῦν τὸ θέμα, χωρὶς περιστροφές:

«Τρεῖς μεγάλες ἐπιδρομὲς γνώρισε, ὥς σήμερα, ἡ Ἑρέτρια, λένε. Τῶν Περσῶν τὸ 490 π.Χ., τῶν Ρωμαίων τὸ 198 μ.Χ. καὶ τοῦ Τουρισμοῦ στὰ 1973 μ.Χ...».

Οἱ δυὸ πρῶτεςσχόρπισαν τὸν ὀλεθρὸ καὶ τὴν ἐρήμωση. Ἡ τελευταία ἔγινε μὲ τὸ πρόσχημα τῆς εὐημερίας ἢ, ἄλλοιῶς, τῆς τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως. Ποιὰ ἀπ' ὅλες ἦταν ἡ χειρότερη θὰ τὸ δείξῃ τὸ μέλλον. Ἀλλὰ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ οἱ λίγοι φανατικοὶ Ἀθηναῖοι ποὺ τὴν ἐπισκέπτονται, προτιμοῦν νὰ γίνῃ κάτι, πρὶν προκύψῃ τὸ ὀλέθριο ἀποτέλεσμα.

Τὸ θέμα τῆς Ἑρέτριας, ἂν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως μοιάζῃ ἀσήμαντο καὶ μεμονωμένο μέσα στὶς ἐξοντωτικὲς πληγὲς τῆς χώρας ἀπὸ τὴν ἐπταετῆ διαχείριση τῶν «ἐθνοσωτήρων», ἀποτελεῖ, ὥστόσο, χτυπητὸ δείγμα ἄδικης ἐχμεταλλεύσεως τῆς γῆς καὶ τῆς θάλασσας. Ἀκόμη, παράνομη ἀφαίρεση κοινόχρηστου χώρου ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς κατοίκους, πρὸς ὄφελος πλουσίων ἐπιχειρηματιῶν. Καί, πρὸ παντός, κακοποίησι τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

«Πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ τίποτα, λένε ὅσοι ὑποστηρίζουν τὴν ἐπιχειρησιακὴ πλευρά. Νὰ γίνεταί τόσος λόγος γιὰ ἓνα ξερονήσι...».

να Μπρεβίν

Αρχαία Αυλίδα

15/01/04

Ο Θήμαρχος έβαλε στην κατάσταση να είναι
ο γομαρής για την Εύβοια → για τα μνημεία

→ ΑΡΕΘΑΙΔΑ → γινάτι το Μουσείο

ΔΕΠΤ → σχολείο έδωσε παράσταση στο κείρο
της Αυλίδας → έδωσε δόξα στην πόλη

π. Λαυραδάρης, κάτοικος → κατασκευαστικό
για στήλη

Σμε Καραπαχαλίδας έκανε μερτάρι δώδεκα

νέες επιρροές → παίρνουν απήλεια

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΥΛΙΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΣΑΚ: 307^η, 6.5.04

Εισηγητής: Ε. Γρατσία

Ενδιαφερόμενος: Ελένη Μητσάκη, ιστορικός, φιλόλογος

6947-405136

2517873

e-mitsaki@yahoo.
gr

17/5/04: Την ενημέρωσα για απόφαση ΣΑΚ

Δωριμένη με να

28/9/04

κα Καραπασχλίδου Εγερτίκ Χαλκίδας

Τ ήδη η μελέτη. Δεν έχει πάλι για έρευνα.
Υδαίκεα αρωματί. Δα ζήει.

Ναύα Γάλην.

Μονβείο Χαλκίδας

Ελ. Βενιζέλου 13

34100 Χαλκίδα

Εκδήλωση Βράβευσης

των αρχαιολογικών χώρων Σαγκρίου και Υρίων Νάξου
από την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ και την EUROPA NOSTRA

Θέατρο «Ιάκωβος Καμπανέλλης», Δημαρχιακό Μέγαρο Νάξου
Σάββατο 11 Σεπτεμβρίου 2004

Πρόγραμμα

19:30-20:30 Χαιρετισμοί Επισήμων και Ομιλίες

Αναγγελία βράβευσης

Βασίλης Κόκκοτας,	Δήμαρχος Νάξου
Κώστας Καρράς,	Αντιπρόεδρος Europa Nostra,
	Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας

Χαιρετισμοί

Μήνυμα Αναπληρώτριας Υπουργού Πολιτισμού κ. Φάνης Πάλλη Πετραλιά	
Γιώργος Μπαμπινιώτης,	Πρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών
Χάρις Καλλιγά,	Πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας
Μαρίζα Μαρθάρη,	Διευθύντρια ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων
Όλγα Φιλανιώτου,	Αρχαιολόγος ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Ομιλίες

Βασίλης Λαμπρινουδάκης, Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών:
«Η περιπέτεια της αναγέννησης ενός μνημείου: Το μνημείο και η ιστορία του»

Θέμης Μπιλής, Αρχιτέκτων:

«Η περιπέτεια της αναγέννησης ενός μνημείου: Η ανάδειξη»

20:30 Προβολή της ταινίας της Λυδίας Καρρά «Φωνή Αιγαίου»

21:30 Δεξίωση

Οργανωτές:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η ΕΥΒΟΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ. Όψεις του Δημοσίου και Ιδιωτικού Βίου

Χαλκίδα, 7-10 Οκτωβρίου 2004

Ξενοδοχείο Παλίρροια

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΑ' Εφορεία Προϊστορικών
και Κλασικών Αρχαιοτήτων

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Νομού Ευβοίας

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
Περιφερειακό Τμήμα Ν. Ευβοίας

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΧΑΛΚΙΔΑ 2004

ΧΟΡΗΓΟΙ:

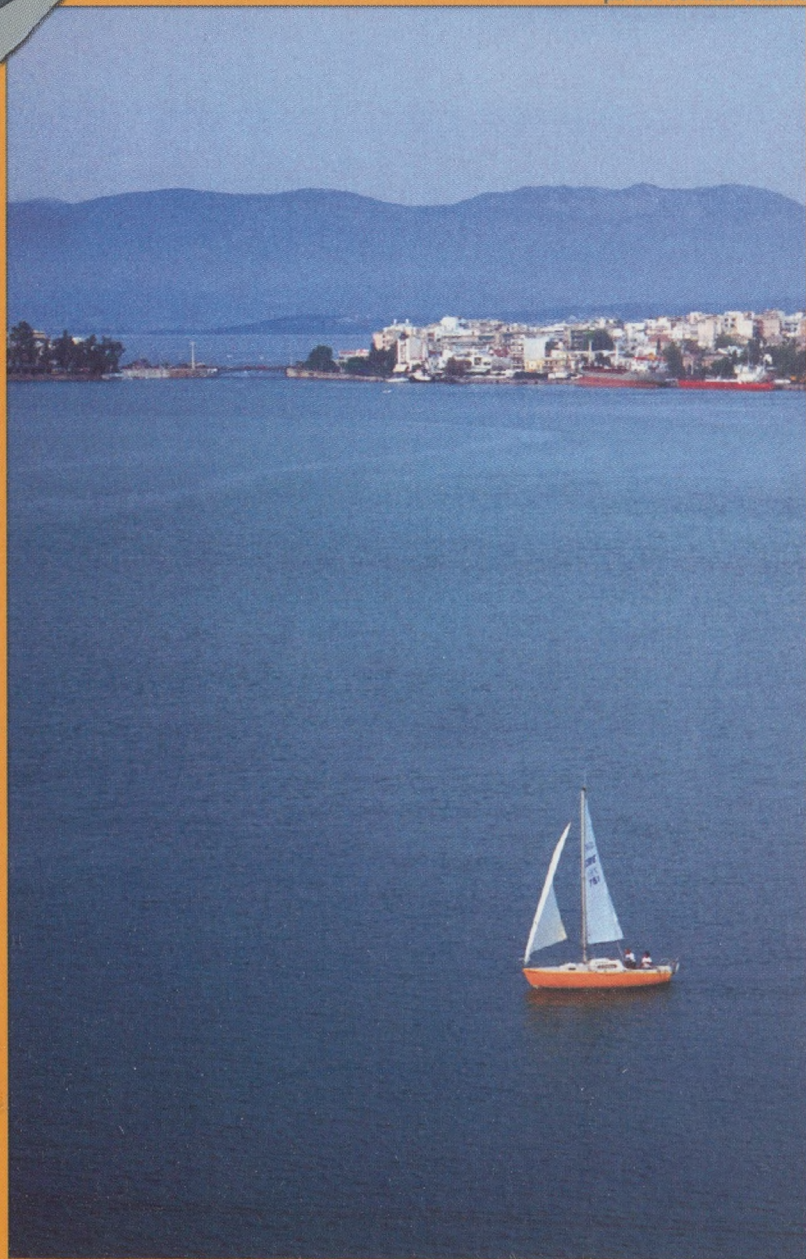
1. ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ – ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΙΙΙ
2. ΑΝΘΟΣΥΛΛΟΓΕΣ ΔΑΡΙΒΕΡΗ, Χαϊνά 9, ΧΑΛΚΙΔΑ
3. ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΔΙΑΜΕΤΡΟΣ»
4. ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΥΙΟΓ Κ. ΠΕΡΓΑΜΑΛΗ»
5. ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΠΟΡΘΟΜΟΣ»
6. ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΣΑΜΑΡΤΖΗ»
7. ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ «ΑΡΕΘΟΥΣΑ»
8. ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ
9. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
10. ΕΤΑΙΡΕΙΑ CLARIANT
11. ΕΥΒΟΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΦΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
12. Κ. ΣΑΡΑΗΣ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ & ΣΙΑ Ε.Ε
ΙΑΤΡΙΔΟΥ 13 – ΧΑΛΚΙΔΑ
13. ΚΑΡΑΡΙΖΟΥ Α.Ε.Β.Ε
14. ΛΑΓΩΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
15. “MOSTAR CAFÉ”
16. SOUTH EVIA TOURS
17. Κ.Κ. ΣΠΥΡΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ – ΑΝΘΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΒΟΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΦΙΛΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
18. ΧΑΛΚΙΣ Α.Ε.Β.Ε
19. ΑΦΟΙ ΚΑΛΑΛΟΥΓΚΑ
20. Π. ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ, ΜΥΡΤΩΑ Α.Ε – ΚΑΡΥΣΤΟΣ
21. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΚΑΡΥΣΤΙΑΣ
22. ΚΟΥΑΡΤΕΤΤΟ «ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ ΜΕΛΟΣ» ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΞΑΡΧΟΝΤΕΣ
ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
23. ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

ΠΕΡΙ Η ΓΗΣΕΙΣ

με την ΗΜΕΡΗΣΙΑ

ΤΑΞΙΔΙ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ - ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ - ΧΑΡΤΕΣ - ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΤΕΥΧΟΣ
28

στην τροχιά της έγκυρης ενημέρωσης!

...κάθε μέρα, με την ΗΜΕΡΗΣΙΑ, την εφημερίδα που σας οδηγεί υπεύθυνα στην ουσία της επικαιρότητας. Με πλούσια ύλη που καλύπτει όλα τα θέματα της ελληνικής και διεθνούς ειδησιογραφίας - οικονομία, επιχειρήσεις, πολιτική, τεχνολογία, πολιτισμό. Με τρία εβδομαδιαία ένθετα εθνικού ενδιαφέροντος: «New Manager» κάθε Δευτέρα, «Ακίνητη Περιουσία» κάθε Παρασκευή και «Net Economy» κάθε Σάββατο. Με την έγκυρη άποψη και το πρίσμα της Νο1 οικονομικής εφημερίδας. Θέλετε να μπιέτε στον κόσμο των αποφάσεων; Διαβάστε την ΗΜΕΡΗΣΙΑ.

Τώρα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.imerissia.gr

ΗΜΕΡΗΣΙΑ

*Κεφάλαιο στην ενημέρωση

ΧΑΛΚΙΔΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Η νότια πλευρά της πόλης © ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΥΚΑΣ

ΓΝΩΡΙΜΙΑ

σελ. 2

Η Χαλκίδα είναι μία όμορφη πολιτεία με νησιωτικά και ηπειρωτικά στοιχεία. Δυστυχώς, τα περίφημα κτίσματα των διδυμων πύργων, των πέτρινων γεφυρών και των τειχών της πόλης με την τάφρο και τους πυργίσκους, δεν υπάρχουν πια. Εάν οι πρόγονοί μας δεν ήταν τόσο "δραστήριοι", η Χαλκίδα σήμερα θα ήταν εξαιρετικό δείγμα μίας ονεφικής μεσαιωνικής πόλης με παγκόσμιο ενδιαφέρον.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

σελ. 34

Κοντά στην πόλη απλώνεται η εύφορη πεδιάδα του "Ληλάντιου πεδίου". Φθάνοντας στη γέφυρα, λίγο έξω από το Βασιλικό, διακρίνουμε αριστερά μας στην κορυφή ενός βραχώδους και απόκρημνου υψώματος, τα ερείπια του κάστρου των Φύλλων.

Το κάστρο αυτό έχει συνδεθεί με τη ζωή ενός οπουδαίου τυχοδιώκτη του τέλους του 13ου αιώνα, ο οποίος παραλίγο να ελευθερώσει ολόκληρη την Εύβοια από τον φραγκικό ζυγό.

ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

σελ. 46

Ο απαιτητικός ταξιδιώτης, μπορεί ν' ανακαλύψει την Ομηρική Αυλίδα, το ιερό της Αρτέμιδος, να φτάσει στην κορυφή του λόφου απ' όπου φαίνονται οι κόλποι της Αυλίδας και να φαντασθεί τον πανελλήνιο στόλο συγκεντρωμένο να αργολάμνει κάτω από τις ακτίνες του ήλιου, ενώ συγχρόνως θα ανακαλύπτει τους χώρους, όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα του απόπλου για την Τροία που μαρτυρεί ο θρύλος.

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

σελ. 59

Η Χαλκίδα φημίζεται για τα θαλασσινά της. Εκεί θα βρείτε άφθονο φρέσκο ψάρι και φθηνό, αλλά και αμέτρητα ουζερί ώστε να απολαύσετε τα νόστιμα οστρακοειδή με το ουζάκι σας. Γυαλιστερές, σπάνιες "καλόγνωμες" κυδώνια, μεγάλη ποικιλία από σαγανάκια: γαρίδες, μύδια, στρείδια, σωλήνες. Μην ξεχάσετε το τηγανόψωμο, ενώ εάν τύχετε σε κάποια γιορτή δοκιμάστε τις "ματιές".

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

σελ. 61

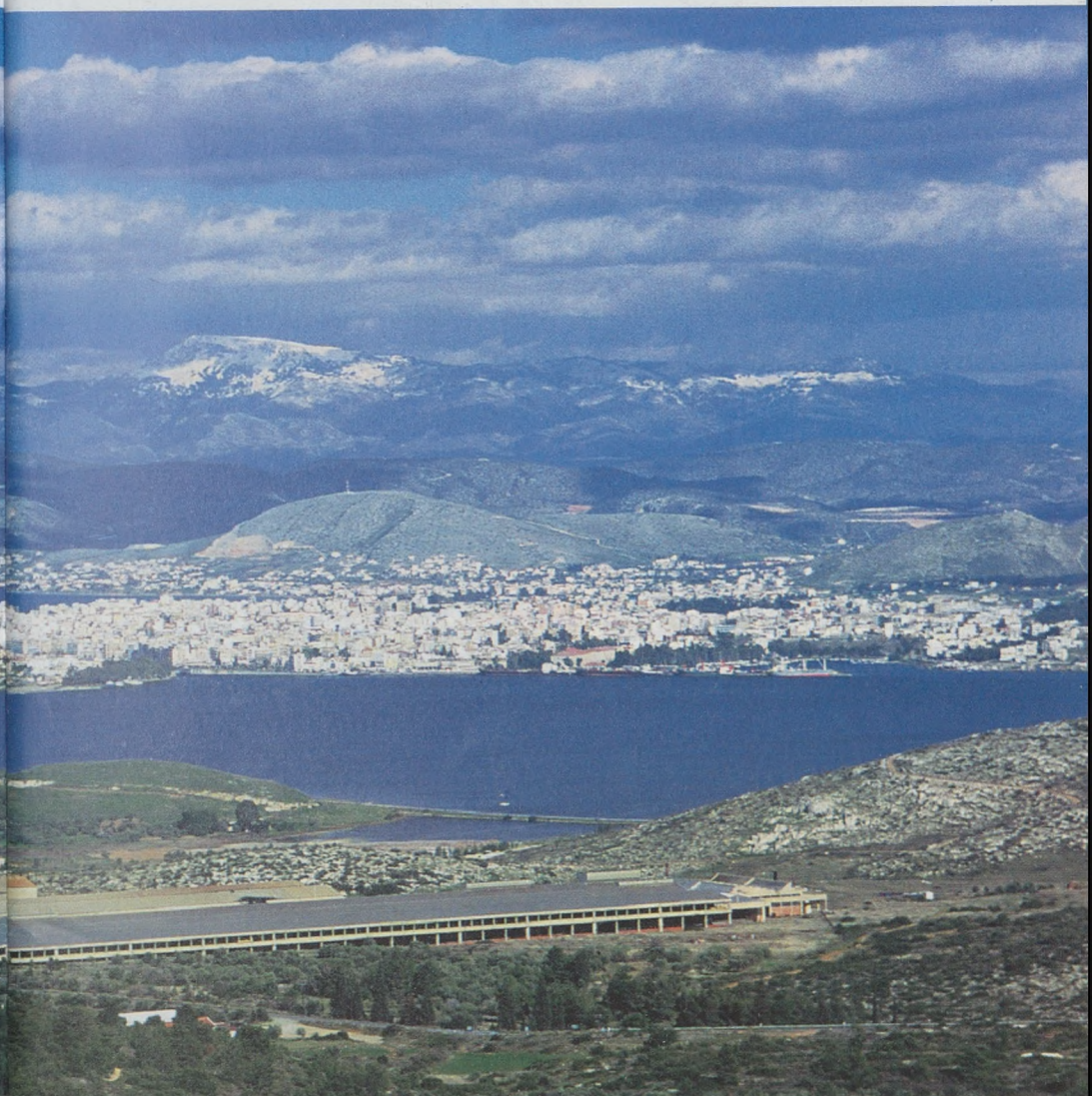

Η σημερινή Χαλκίδα συνδυάζει την εμπορική και τη βιομηχανική δραστηριότητα με την τουριστική και την πολιτιστική ανάπτυξη. Σε ολόκληρη την πόλη, αλλά ιδιαίτερα στην παραλία, θα βρείτε άπειρα μαγαζιά τα οποία θα καλύψουν κάθε ανάγκη σας. Προσεγμένες καφετέριες περιμένουν να σας φιλοξενήσουν. Η παραλία είναι γεμάτη ουζερί, ταβέρνες και μεζεδοπωλεία, τα οποία συνδυάζουν νόστιμους ψαρομεζέδες και την υπέροχη θέα στη θάλασσα.

Χαλκίδα ...η νύμφη του Ευβοϊκού

► ΚΕΙΜΕΝΟ: ΚΩΣΤΑΣ ΣΓΟΥΡΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΥΚΑΣ

▲ ▲ ▲
Γενική άποψη της Χαλκίδας, από την πλευρά της Ριτσώνας. Εκτός από την πόλη διακρίνονται καθαρά ο νότιος και βόρειος Ευβοϊκός Κόλπος, καθώς και η κατάλευκη κορυφή της Δίρφης και το Ξεροβούνι

Τα χνάρια της ύπαρξής της -από τους προϊστορικούς χρόνους, μέχρι σήμερα- είναι διαρκή. Η Χαλκίδα, στην ιστορική της διαδρομή, θεωρείται από τις σπουδαιότερες, ομορφότερες και πλουσιότερες πόλεις του ελληνικού χώρου.

ΧΑΛΚΙΔΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ

Κατηφορίζοντας τον ελικοειδή δρόμο της Ριτσώνας, που οδηγεί κοντά τη Βοιωτία με τη Εύβοια, έχεις μία προσμονή που σε συνεπαίρνει. Λες και θα συναντήσεις κάτι που το περίμενες μία ζωή. Το νιώθεις. Δεν μπορείς να ρθει. Οι στίχοι του ποιητή (Γιάννης Σκαρίμπας, "Ουλαλούμ") σου τριβελίζουν τη σκέψη. *"Θα' ρθει, αφού φλετράει μου η ψυχή /αφού σπαρά το μάτι μου σαν ζάρι /και θα μυρίζει φώτα και βροχή /και νιό φεγγάρι..."*

Και να, μπροστά σου στην πρώτη στροφή, μαγική εικόνα.

Να έρχεται και να φεύγει. Και πάλι να έρχεται, όλο και πιο κοντά. Τα μάτια ανοίγουν διάπλατα και αποτυπώνουν για πάντα την υπέροχη οπτασία. Που έρχεται από τα νερά του Ευρίπου και από τα δάση της Δίρφης. Είναι η Χαλκίδα και εσύ, μαγεμένος από το εξάισιο θέαμα, το μόνο που μπορείς να πεις είναι: "Τι πόλη!"

Ιστορική διαδρομή

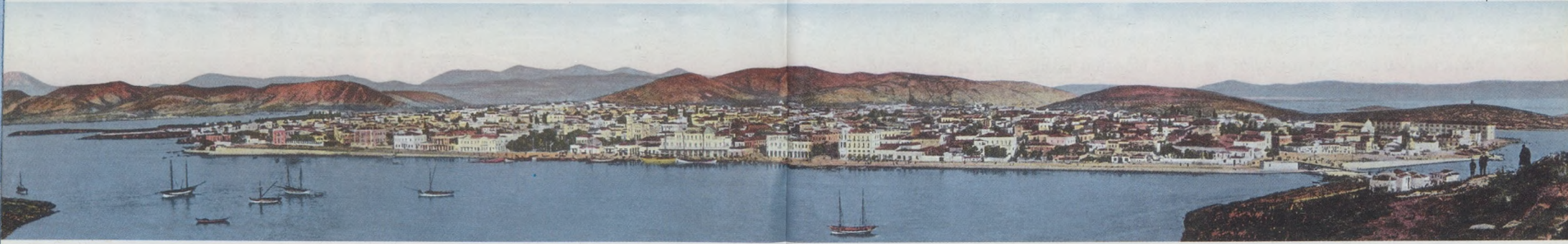
Η Χαλκίδα, στην ιστορική της διαδρομή, θεωρείται από τις σπουδαιό-

Στο πρόγραμμα των εκδηλώσεων του εορτασμού της πολιούχου Αγίας Παρασκευής, τον Ιούλιο, περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων και η ρίψη πυροτεχνημάτων στην παραλία. Το θέαμα που μπορούν να απολαύσουν οι επισκέπτες είναι κάτι παραπάνω από εντυπωσιακό

Νυκτερινή άποψη της παραλίας. Η Χαλκίδα του 20ού αιώνα συνδύασε κατά τρόπο εντυπωσιακό τη βιομηχανική, την εμπορική, αλλά κυρίως την τουριστική και την πολιτιστική ανάπτυξη

Η παραλία της Χαλκίδας, σε ένα σπάνιο επιχρωματισμένο τετράπτυχο του 1920. Από τα υπέροχα κτίσματα του δευτέρου μισού του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, δυστυχώς, σήμερα, ελάχιστα διασώζονται
Αρχείο Κώστα Σγούρου ▼ ▼ ▼

τερες, ωραιότερες και πλουσιότερες πόλεις του ελλαδικού χώρου. Τα χνάρια της ύπαρξής της, από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα, είναι συνεχή.

Αναπτύχθηκε πριν από την Αθήνα και τη Σπάρτη, τα δύο μεγαλύτερα κέντρα του αρχαίου Ελληνισμού.

Οι Χαλκιδείς είναι παρόντες σε όλους τους μεγάλους σταθμούς της Ελληνικής Ιστορίας. Στην Αργοναυτική εκστρατεία, με τους βασιλόπαιδες

Αβαντιάδη και Κάνθο, στον Τρωικό Πόλεμο με τα 40 μαύρα πλοία, υπό τον αρχηγό των "Μένεα Πνεόντων" Αβάντων Ελεφθόνορα, στους Ληλαντικούς πολέμους με τη γειτονική Ερέτρια στα χρόνια των αποικιών. Αποικίες ίδρυσαν στη Μακεδονία, δίνοντας την ονομασία Χαλκιδική στη γνωστή χερσόνησο, στη Θράκη, στη Σικελία, στην Ιταλία. Μάλιστα το Χαλκιδικό αλφάβητο διαδόθηκε στις ιταλικές φυλές για να γίνει η βάση του

λατινικού, ευρωπαϊκού και παγκόσμιου αλφάβητου, σύμφωνα με ορισμένους μελετητές.

Τον 5ο π.Χ. αιώνα, η Χαλκίδα υποτάχθηκε στους Αθηναίους του Περικλή, που εξόρισαν τους αριστοκράτες ("Ιπποβότες") της Εύβοιας και μοίρασαν τα κτήματά τους σε "κληρούχους" από την Αθήνα. Όταν μετά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο αναπτύχθηκε η μακεδονική δύναμη με το Φίλιππο και το Μεγάλο Αλέξανδρο, η

Χαλκίδα υποτάχθηκε στην κυριαρχία των Μακεδόνων, που την οχύρωσαν και την έκαναν οπλοστάσιο της Ανατολικής Ελλάδας. Μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου κατέφυγε στη Χαλκίδα ο μεγάλος φιλόσοφος Αριστοτέλης, όπου και πέθανε.

Οι Ρωμαίοι στα 191 π.Χ. κατακτούν τη Χαλκίδα και την κάνουν ορμητήριο για την προς Ανατολάς (στην Ασία) επέκτασή τους. Αργότερα, η Χαλκίδα περιέρχεται στους Βυζαντι-

Ο Διόδωρος αναφέρει ότι το 410 π.Χ. η γέφυρα ήταν ξύλινη, ενώ το 510 μ.Χ., επί Ιουστινιανού, κατασκευάστηκε συρταρωτή. Στην Τουρκοκρατία ήταν ξύλινη και σταθερή. Το 1858 μετετράπη σε ξύλινη περιαιρετή και από το 1896 έως το 1962, σιδερένια περιστροφική. Στη σημερινή της -συρταρωτή- μορφή κατασκευάστηκε το 1962
▼ ▼ ▼

Η εντυπωσιακή καλωδιακή γέφυρα, η οποία κατασκευάστηκε νοτίως της πόλης, συμβάλλει στην ευκολότερη προσέγγισή της και την αποφυγή της κυκλοφοριακής συμφόρησης στο κέντρο. Δόθηκε στην κυκλοφορία το 1993 και συντομεύει κατά 6 χλμ. την απόσταση προς την Εύβοια
▼ ▼ ▼

νούς. Ο Ιουστινιανός, τον 5ο μ.Χ. αιώνα, ενισχύει την οχύρωσή της, επiskeυάζει τη γέφυρα του πορθμού και κτίζει την ξυλόστεγη τρίκλιτη παλαίσχρηστική βασιλική της Αγίας Παράσκηυς.

Οι γέφυρες

Το "γκρέμισμα" της ιστορίας της Χαλκίδας έγινε, δυστυχώς, με ενέργειες τριών σπουδαίων ανθρώπων: Του μακροβιότερου και πλέον αγαπητού δημάρχου της Χαλκίδας, του Ηρακλή Γαζέπη, του μεγάλου Ευβοϊώτη Βουλευτή και υπουργού Β. Βουδούρη και του πρωθυπουργού Χαρίλαου Τρικούπη -του οποίου μάλιστα

θεωρήθηκε ένα από τα μεγάλα του έργα.

Η πρωτοσέλιδη είδηση από την εφημερίδα "Παλίρροια" (αρ. 446 - 17 Μαρτίου 1890, «*Ηρξατο η κατεδάφισις των παρά την γέφυραν του πορθμού Ενετικών πύργων*») σηματοδοτεί την αρχή του τέλους. Πολύχρονες γι' αυτό οι ενέργειες του δημάρχου Η. Γαζέπη.

Και θα χρειαστεί μεγαλύτερος αγώνας του ίδιου ανθρώπου, από άλλη θέση -τον Σεπτέμβριο του 1890 παραιτήθηκε από τη θέση του δημάρχου και εκλέχτηκε Βουλευτής- που μαζί με τον Β. Βουδούρη πίεζαν συνεχώς τον Τρικούπη για την ολοκλήρω-

Η παραλία της Λιανής Αμμου στα βόρεια της πόλης. Εδώ φαίνεται περισσότερο το αποτέλεσμα του φαινομένου της παλίρροιας, καθώς τα νερά "τραβιούνται", εκατοντάδες μέτρα προς τα μέσα και επανέρχονται ύστερα από ώρες

ση του έργου. Η κατεδάφιση τελικά ολοκληρώθηκε το 1896 με την τοποθέτηση σιδερένιας χειροκίνητης περιστροφικής γέφυρας.

Η γέφυρα χρησιμοποιήθηκε μέχρι το 1962 οπότε αντικαταστάθηκε από μεγαλύτερου πλάτους συρταρωτή γέφυρα. Δυστυχώς, σήμερα το περίφημο εκείνο κτίσμα των δίδυμων πύργων, των πέτρινων γεφυρών και των τειχών της Χαλκίδας με την τάφρο και τους πυργίσκους το βλέπουμε μόνο σε φωτογραφίες.

Εάν οι πρόγονοί μας δεν ήταν τόσο δραστήριοι, η Χαλκίδα σήμερα θα αποτελούσε ένα εξαιρετικό δείγμα μίας ονειρικής μεσαιωνικής πόλης με παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Ο συρμός του τρένου απομακρύνεται από τα τελευταία στίπια της πόλης, με προορισμό την Αθήνα. Αποτελεί την εναλλακτική λύση για όσους δεν προτιμούν τη μετακίνηση οδικώς

Πλάι στις σιδηροδρομικές γραμμές, σχηματίζεται ένας μικρός βιότοπος ο οποίος κατά καιρούς φιλοξενεί μεταναστευτικά πουλιά

Η παλιά γέφυρα χρησιμοποιείται από τους επισκέπτες ως σημείο παρατήρησης της παλιρροιακής
και εναλλασσόμενης κίνησης των νερών του Ευβοϊκού

Η κεντρική προκουμαία εκτείνεται στα αριστερά μόλις μπείτε στην πόλη από την παλιά γέφυρα. Εδώ υπάρχουν ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες και ψαροταβέρνες, με όμορφη θέα απέναντι στη Στερεά Ελλάδα και στο κανάλι στο οποίο, λόγω της διαρκούς κίνησής του, το νερό παραμένει καθαρό

Η παραλία και το φαινόμενο του Ευρίπου

Ας είναι... Όμως, η Χαλκίδα δεν παύει να είναι μία πανέμορφη πολιτεία, με νησιωτικά και ηπειρωτικά στοιχεία. Όταν λίγο μετά τα διόδια του Σχηματαρίου πάρουμε τον δρόμο για τη Χαλκίδα, η πρώτη εικόνα είναι ηπειρωτική. Η πανέμορφη κορυφή της Δίρφης, κάτασπρη τους χειμερινούς μήνες, φαντάζει σαν ονειρικό κόσμημα πάνω από την πόλη.

Αφού περάσουμε τη νέα υψηλή γέφυρα του Στενού, που και αυτή βέβαια αποτελεί ένα κόσμημα για τη Χαλκίδα, κατευθυνόμαστε προς την παραλία της πόλης. Πεζοδρομημένη όλη, από την παλιά γέφυρα μέχρι την πλατεία του Αγίου Νικολάου, μας δί-

νει την ευκαιρία για μια πρώτη επαφή με την πανέμορφη πολιτεία του Ευρίπου και για καφέ στις πολυάριθμες και επιμελημένες καφετέριες.

Πίνοντας τον καφέ μας, θα θαυμάσουμε το παλιρροιακό φαινόμενο του Ευρίπου, το οποίο πολλοί ειδικοί επισημάνουν από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα επιχειρήσαν να ερμηνεύσουν.

Το παλιρροιακό φαινόμενο είναι η εναλλαγή της ροής του νερού ανά έξι περίπου ώρες. Η μέση ταχύτητα του ρεύματος ανέρχεται σε έξι μίλια, σε ορισμένες όμως περιπτώσεις φτάνει και τα εννέα μίλια. Μάλιστα, η δύναμη και η ορμή του ρεύματος θεωρείται ότι έδωσε την ονομασία "Εύριπος" ("ευ" + "ρίπη").

Πριν από 50 χρόνια, στην παραλία της Χαλκίδας υπήρχε σειρά πανέμορφων νεοκλασικών κτιρίων, με κορυφαίο το ξενοδοχείο "Παλίρροια". Δυστυχώς, η ανοικοδόμηση και οι αντιπαροχές που σάρωσαν –και σαρώνουν ακόμη– τη χώρα μας, κατέστρεψαν και την πανέμορφη κτιριακή δομή της παραλίας της πόλης. Σήμερα έχουν, ευτυχώς, διασωθεί τρία δείγματα. Το κτίριο του Δημαρχείου, με τους δύο υπέροχους τρούλους, που στεγάζεται στο μέγαρο των αδελφών Κότσικα. Αγοράστηκε από τον Δήμο, αναπαλαιώθηκε και εγκαταστάθηκε το 1994.

Πραγματικό κόσμημα, δεσπόζει στην παραλία της Χαλκίδας, με την ό-

Το Μέγαρο Κότσικα, όπου σήμερα στεγάζεται το δημαρχείο, είναι κτίριο με συμμετρική διάρθρωση των όψεων με δύο τρούλους, κτισμένο μπροστά στην παραλία και όμορφα φωτισμένο, εντυπωσιάζει τον επισκέπτη

μορφή αρχιτεκτονική του και τη θαυμάσια ισορροπία των όγκων.

Το "Κόκκινο Σπίτι", σήμα κατατεθέν της πόλης, κοσμεί το κρηπίδωμα στη βόρεια πλευρά της παραλίας. Ανήκε στην οικογένεια Μάλλιου και είχε κτιστεί το 1884, από τον νομομηχανικό Κωνσταντίνο Φλέγκα.

Ο σπουδαίος αυτός άνθρωπος, σε εκείνα τα δύσκολα χρόνια, είχε δώσει μάχες με τους κομματάρχες, τους δήμαρχους και τους στενοκέφαλους χωριάτες για την κατασκευή του δρόμου Χαλκίδας - Κύμης. Κι η θλιβερή επισημάνση. Ο δρόμος αυτός, από τα χρόνια του Φλέγκα, ελάχιστα έχει βελτιωθεί. Στο ίδιο χάλι βρίσκεται και το μεγαλύτερο τμήμα του επαρχιακού ο-

δικού δικτύου της Εύβοιας.

Το "Κόκκινο σπίτι" ευτυχώς υπάρχει, ανήκει σήμερα στον δήμο Χαλκιδέων κι η αναπαλαίωσή του έχει ολοκληρωθεί.

Τέλος το "σπίτι με τα αγάλματα", απέναντι από το "Κόκκινο Σπίτι", αναπαλαιώθηκε και στεγάζει σήμερα το Λύκειο των Ελληνίδων και το τοπικό παράρτημα της Εταιρίας Ευβοϊκών Σπουδών. Η ΕΕΣ είναι από τα πιο δραστήρια πνευματικά ιδρύματα της χώρας μας, με σπουδαία καταγραφή, από το 1936 μέχρι σήμερα, της ιστορίας, της λαογραφίας και του πολιτισμού της Εύβοιας.

Λανθασμένη είναι η σύνδεση της ζωής του Νίκου Σκαλκώτα με το

Το "Κόκκινο Σπίτι" μετά την ανακαίνισή του. Το αρχοντικό της οικογένειας Μάλλιου κοσμεί το κρηπίδωμα στη βόρεια πλευρά της παραλίας. Κτίστηκε το 1884

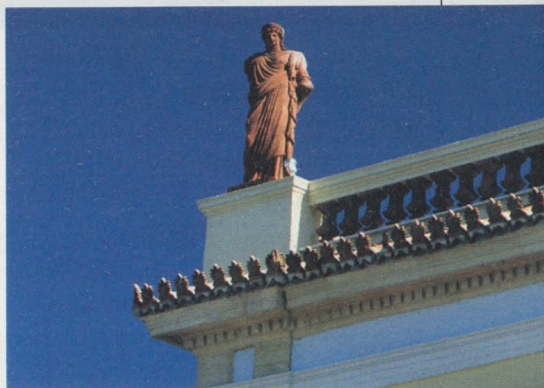

"σπίτι με τα αγάλματα". Ο μεγάλος συνθέτης -ή, κατά πολλούς, η μεγαλύτερη μουσική φυσιογνωμία του 20ού αιώνα- γεννήθηκε σ' ένα μικρό σπίτι στην οδό Ανδρούτσου 9, που έχει κατεδαφισθεί.

▲ ▲ ▲
Απέναντι από το "Κόκκινο Σπίτι" βρίσκεται
"το σπίτι με τα αγάλματα". Εδώ στεγάζεται το
Λύκειο των Ελληνίδων
και το τοπικό παράρτημα
της Εταιρείας Ευβοϊκών Σπουδών
▼ ▼ ▼

Το κάστρο του Καράρμπαμπα

Ολοκληρώνοντας την περιήγησή μας στην παραλία της Χαλκίδας, θα περάσουμε την παλιά γέφυρα και θα βρεθούμε στην απέναντι ακτή. Αριστερά της γέφυρας, στα 100 μέτρα, βρίσκεται ο σιδηροδρομικός σταθμός, με ένα υπέροχο κτίριο, κατασκευή ρουτίνας για τους περίφημους μαστόρους που χρησιμοποιούσαν πέτρα, ασβέστη και ξύλο, έφτασε σήμερα να είναι από τα αξιοθέατα της πόλης.

Το κάστρο του Καράμπαμπα δεσπόζει στον λόφο της Κανήθου, στην πλευρά της βοιωτικής ακτής. Κτίστηκε για την προστασία των Τούρκων από τις επιδρομές των Ενετών. Η οχύρωση διαθέτει τέσσερις

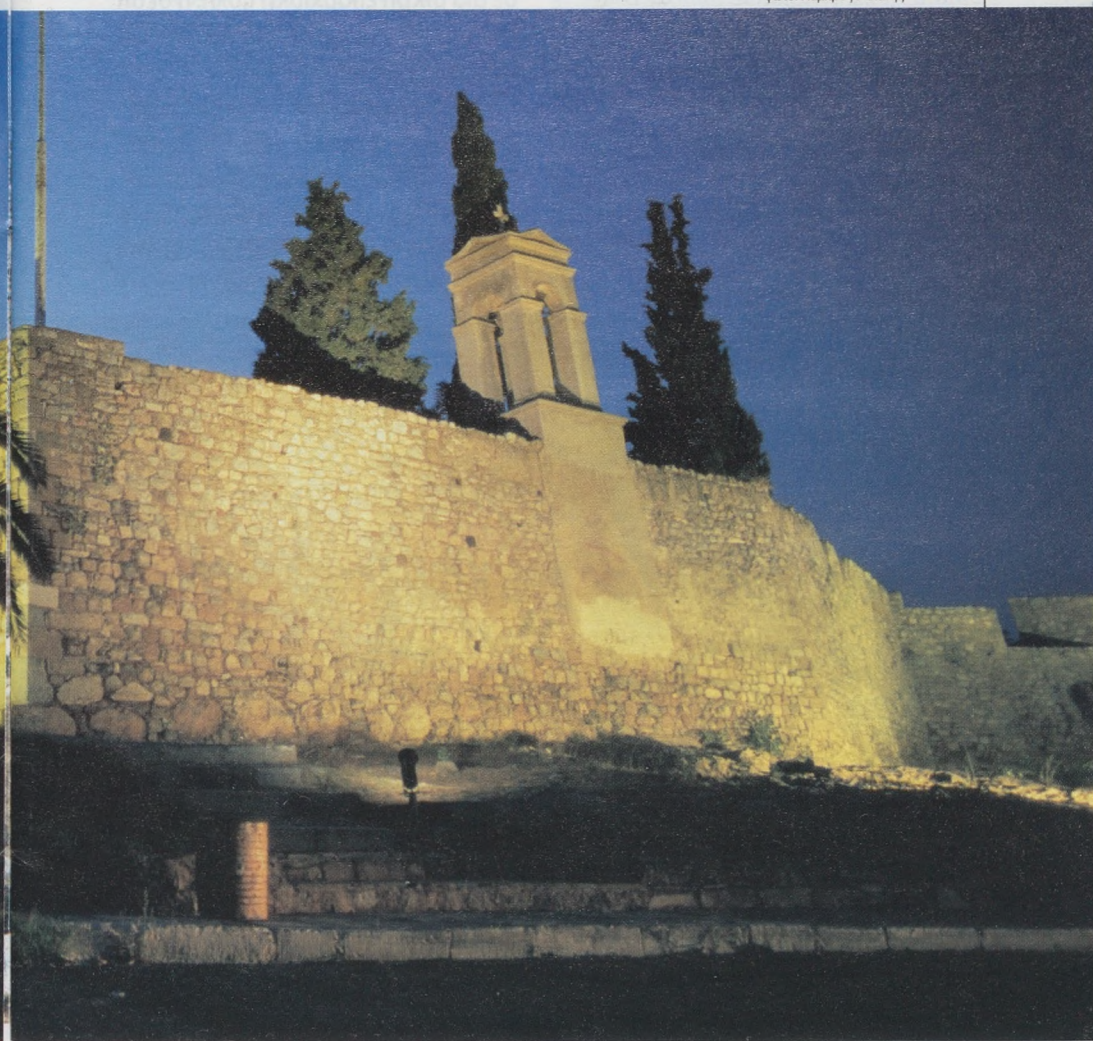

Δεξιά της γέφυρας, για λίγο παραλιακά και μετά ανηφορικά προς το λόφο, ο δρόμος μας οδηγεί στο κάστρο του Καράμπαμπα, που χτίστηκε το 1686 - 1688.

Το κάστρο, αν και κτίστηκε από τους Τούρκους, έχει ευρωπαϊκή όψη και φυσιογνωμία, γιατί σχεδιαστής του ήταν ο εξωμότης Βενετός Γερώνμος Γκαλόπο. Στην εποχή του αυτό

ήταν από τα ασφαλέστερα φρούρια. Σήμερα, είναι ένα πανέμορφο κάστρο με εκπληκτική θέα στη γύρω περιοχή. Το τείχος με τους πολυγωνικούς προμαχώνες και τις ημικυκλικές πολεμίστρες σώζεται σε άριστη κατάσταση. Σώζονται ερείπια από τη μεγάλη υδατοδεξαμενή. Εσωτερικά, το μόνο κτίσμα που στέκεται σήμερα όρθιο είναι η εκκλησία του Προφήτη

προμαχώνες και απλώνεται σε ακανόνιστο σχήμα με κατεύθυνση προς δυσμάς. Το βράδυ με τον υποβλητικό φωτισμό οι καλοδιατηρημένοι όγκοι αποκτούν μίαν αλλιώτικη, δραματική μορφή
φωτο: Λάμπρος Γαλάνης

Ηλία, κτισμένη το 1895.

Η εκκλησία, η ηρεμία και το επιβλητικό του χώρου δημιουργούν στον επισκέπτη δυνατά συναισθήματα και έντονους προβληματισμούς για τα περασμένα και τα μελλούμενα.

Η συνοικία της Χαλκίδας όπου είναι χτισμένο το κάστρο του Καράμπαμπα αναφέρεται σήμερα ως συνοικία της Κανήθου. Μία επισήμανση

του Δημήτρη Δεμερτζή, σπουδαίου γνώστη των ευβοϊκών πραγμάτων, ιστορικών και μη, στην έξοχη εφημερίδα του "Καθημερινή Εύβοια" (φύλλο 2825 - 4 Δεκέμβρη 2002) δίνει τη σωστή διάσταση: «Ο λόφος Κανήθος ήταν προς την ευβοϊκή πλευρά. Λαθεμένη η "μετάθεση" του ονόματος στο λόφο Φούρκα ή των Αγκονών. Και ως τοπωνύμιο, το σωστό είναι

Καράμπαμπας [...]. Ως προς του Καράμπαμπα: Στη Χαλκίδα υπήρχε ο λόφος -ίσιου ύψους- στον οποίο είχε κατασκευαστή η δεξαμενή της πόλης. Το αντίστοιχο τοπωνύμιό του ήταν Βελήμπαμπας».

Εξω από το κάστρο, με θέα τη Χαλκίδα που λάτρευε, είναι ο τάφος του Γιάννη Σκαρίμπα, του μεγάλου αυτού εκπρόσωπου των ελληνικών

γραμμάτων. Ίσως, αν δεν είχε ζήσει σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, η θέση του στην παγκόσμια λογοτεχνική ζωή να ήταν διαφορετική.

Εξοχη η αναφορά (για τον Σκαρίμπα και το κάστρο του Καράμπαμπα) του Γιάννη Γκίκα -που δεν υπάρχει πλέον στη ζωή- στο σπουδαίο του βιβλίο "Κάστρα / Ταξίδια", Β' τόμος - 1981 σελ. 280-283.

«Το καστράκι αυτό είναι ο αγαπημένος μου περίπατος όταν πηγαίνω στη Χαλκίδα. Και θυμάμαι τη Χαλκίδα του '60, όταν καθόμασταν στη μικρή βεράντα του σπιτιού του Γιάννη Σκαρίμπα, εκεί στην πλαγιά του λόφου του Καράμπαμπα, κάτω απ' το κάστρο και μέσα σε φαγοπότια και κρασοκατανυξεις, ήμασταν υποχρεωμένοι ν' ακούμε τον "σπασμένο πιερότ-

το» της Χαλκίδας να κατακεραυνώνη, με παλιρροιακά σκαμπανεβάσματα, τους πάντες και τα πάντα.

Κοντός καθώς ήταν ο μπάρμπα-Γιάννης, έβαζε κάτω από τα ποδάρια της καρέκλας του τούβλα, για να βρίσκεται σε κανονικό ύψος με την επιφάνεια του τραπεζιού και η κυρά-Βασιλική, η τότε συντρόφισσά του, να μας κουβαλάει απανωτά τους φρέσκους ψαρομεζέδες κι ο ίδιος, καπνίζοντας το 'να τσιγάρο πάνω στ' άλλο

Και πίνοντας ακατάσχετα, να τεντώνει κάθε τόσο τη σφεντόνα του και να σημαδεύει χωρίς λύπη τα θηράματά του, πρόσωπα και πράγματα της τότε πνευματικής ζωής. Και οι νυχτερινές αυτές συνάξεις τελείωναν πάντα μ' ένα Βατερλό των ανύποπτων και άμαχων ηττημένων και με νικητή έναν

▲ ▲ ▲ φωτο: Λάμπρος Γαλάνης
Απέναντι από την είσοδο του κάστρου του Καράμπαμπα, με θέα στην πόλη και τον Ευβοϊκό, βρίσκεται ο τάφος του ποιητή και λογοτέχνη Γιάννη Σκαρίμπα

◀ ◀ ◀
Η βόρεια πλευρά του κάστρου με τις επάλξεις και τη δεύτερη πύλη που διανοίχτηκε πρόσφατα. Υστερα από προσπάθειες χρόνων, η 1η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και ο Δήμος Χαλκιδέων αποκατέστησαν το φρούριο σε ικανοποιητικό βαθμό

και μοναδικό, τον κονταρομάχο Σκαρίμπα, για να συνεχιστούν με την ίδια ένταση και το ίδιο επιθετικό μένος κάποια άλλη βραδιά, εκεί, κάτω απ' το κάστρο του Καράμπαμπα...»

Από 'κείνον, λοιπόν, τον καιρό ανέβαινα στο κάστρο του Καράμπαμπα, γιατί μου άρεσε να βλέπω τον

Εύριπο και τη Χαλκίδα από ψηλά. Το κάστρο του Καράμπαμπα δεν υπήρχε στα χρόνια που ο Μωάμεθ ο Πορθητής ήρθε και κυρίεψε τη Χαλκίδα. Αν υπήρχε, θα το ξέραμε απ' τους χρονικογράφους της άλωσης.

Πρόκειται, λοιπόν, για φρούριο που χτίσανε οι Τούρκοι. Ο Κορονέλι

γράφει πως χτίστηκε το 1688. Οι Βενετσιάνοι τον λόφο όπου βρίσκεται το κάστρο τον λέγανε "Φούρκα" ή "Φίγκερ". Πήρε το όνομα "Καράμπαμπα", επειδή, κατά την παράδοση, εκεί πάνω είχανε θάψει οι Τούρκοι κάποιον επιφανή άνθρωπό τους, που το λέγανε Καράμπαμπα. Τα τείχη σώζονται

σε σχετικά καλή κατάσταση, η πύλη όμως, είναι καινούργια. Η παλιά μεγαλοπρεπής "πύρτα" γκρεμίστηκε εδώ και ογδόντα χρόνια. Το κάστρο έχει δύο μεγάλους προμαχώνες, ένα στα δυτικά και ένα ανατολικά, και δύο μικρότερους προς τα βόρεια και τα νότια.

Η παλιά συνοικία της Νεάπολης, με τα όμορφα παραδοσιακά σπίτια. Δυστυχώς, ανάμεσά τους τελευταία ορθώνονται γιγάντιες πολυκατοικίες

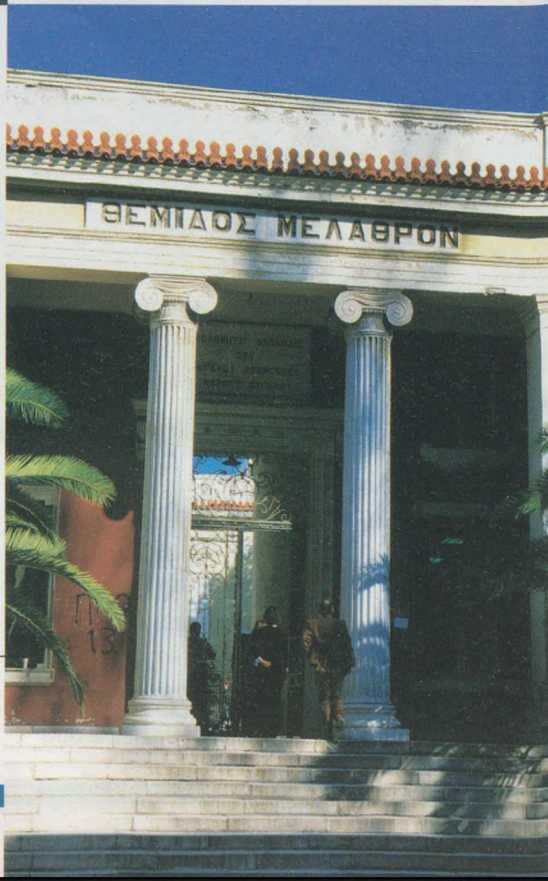
λάβουν κι ο αγώνας για τη λευτεριά σκληρά δοκιμάστηκε πάνω στ' απόρθητα τειχιά του. Στάθηκε, λοιπόν, τούτο το φρούριο ένα "μάχιμο" αμυντικό όπλο στα χέρια των Τούρκων, που σοφά σκέφτηκαν να το χτίσουνε σ' αυτό το λόφο.

Στα χρόνια της κατοχής, εκεί πάνω είχανε στήσει οι Ιταλοί τα πολυβολεία τους και τ' αντιαεροπορικά τους και το παλιό εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία, που 'ναι στον περίβολο, χρησιμοποιήθηκε για καταυλισμός τους.

Τον τελευταίο καιρό, φαίνεται πως κάτι πάει ν' αλλάξει τη μοίρα αυτού του καταφρονεμένου και ρημαδια-

Το κάστρο του Καράμπαμπα πολλές φορές αποδείχτηκε σωτήριο για τους Τούρκους της Εύβοιας, αφού ήταν ένα καλά οχυρωμένο φρουριακό αντέρεισμα της περιτειχισμένης Χαλκίδας. Πηγαίνοντας με τον στόλο του και το στρατό του να το καταλάβει το 1688 ο αρχιστράτηγος των Βενετσιάνων Μοροζίνι, εκείνος ο καταστροφές του Παρθενώνα, δεν έκανε τίποτα κι έφυγε απογοητευμένος. Για τα μεγάλα πολεμικά γεγονότα τότε στου Καράμπαμπα λέει πολλά ο Σάθας στην "Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα" του. Και στα χρόνια του "21" άκαρπες κατάληξαν οι προσπάθειες του Φαβιέρου και του Οδυσσέα Ανδρούτσου να το κατα-

Η είσοδος του κτιρίου των Δικαστηρίων που βρίσκεται στην Ελευθερίου Βενιζέλου

Το κτίριο του Λαογραφικού Μουσείου. Στις αίθουσές του φιλοξενούνται σπάνια αντικείμενα, όπλα, νομίσματα, παραδοσιακές ενδυμασίες που διασώζουν τον παραδοσιακό τρόπο ζωής στην πόλη και την ύπαιθρο

νουν τον καλό τους δρόμο και, να τι έγγραψε, τον Ιούνη του '80, η τοπική εφημερίδα του Δημήτρη Δεμερτζή "Προοδευτική Εύβοια" σ' ένα σχόλιο με τίτλο "Το πάντρεμα":

«Οξφορδιανές ορχήστρες, μοτσάρτειες μελωδίες, φιλιππινέζικοι εξωτισμοί, στη σκιά των τειχών ενός τούρκικου φρουρίου του δεκάτου εβδόμου αιώνα, προκαλεί όλα τα ανάλογα ερωτηματικά παρόμοιων αμβι-σπητήσεων. Εάν, δηλαδή, αυτό το πάντρεμα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και χώρου είναι αρμονικό. Στο δικό

σμένου έως πριν από λίγο μνημείου, αφού με την επαινετή πρωτοβουλία του Δήμου Χαλκίδας αποφασίστηκε να οργανώνονται μες στην απλοχωριά του οι χρονιάτικες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις των "Ευρίπειων". Και η αρχή έγινε πέρυσι, χάρη στο θάρρος των δημοτικών αρχόντων, που κόντευαν κι όλες να τους σύρουνε στα δικαστήρια, γιατί, λέει, έκαναν του κεφαλιού τους, χωρίς να δούνε άδειες κ.λπ. Μα, όλα, φαίνεται, πως παίρ-

Πίσω από την πλατεία της αγοράς, στην οδό Μπαλαλαίων, ορθώνεται ένας τετράγωνος πύργος -οχυρωματικό έργο- της ενετικής εποχής γνωστός κατά το παρελθόν ως "παλιό ρολόι". Σήμερα, το κτίσμα αναφέρεται ως "πύργος της Σειρήνας" καθώς μετά από μια σειρά επεμβάσεων χρησιμοποιείται από τα χρόνια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έως τις μέρες μας ως βάση για τη σειρήνα αντιαεροπορικού συναγερμού της πόλης

φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▶ ▶ ▶

μας, ελάσσονα, Καράμπαμπα, ίσως να μην υπάρξει κριτική. Δεχόμαστε το γεγονός "ντε φάκτο". Είναι όμως καιρός, που τουλάχιστον το καλοκαίρι, έσπασαν οι τοίχοι που κρατούσαν τις εκδηλώσεις στα στενά πλαίσια ενός τυπικού θεάτρου. Οι ορίζοντες άνοιξαν, πλατείες, κάστρα, κατάλληλοι χώροι, χρησιμοποιήθηκαν για να υπηρεπτηθεί η Τέχνη.

Μία εξέλιξη που αξίζει να χειροκροτηθεί. Ιδιαίτερα εδώ στη Χαλκίδα, το Φρούριο, δίχως να επιβάλει αποφασιστικό το πρόσωπό του, προσφέρει τη σκηνοθεσία σ' ένα τόπο ιδιαίτερα χαρισματικό και δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για παραστάσεις ευρύτατου φάσματος. Ο χώ-

ρος, έστω και με την υποτυπώδη του υποδομή, είναι κατάλληλος. Υστερα, ξεχωρίζει και για ένα του άλλο πλεονέκτημα. Σου δίνει τη θαυμαστή θέα της Χαλκίδας. Η οποία, από μακριά, παραμένει πάντα όμορφη».

Στο κέντρο της Χαλκίδας -το παλιό κάστρο-

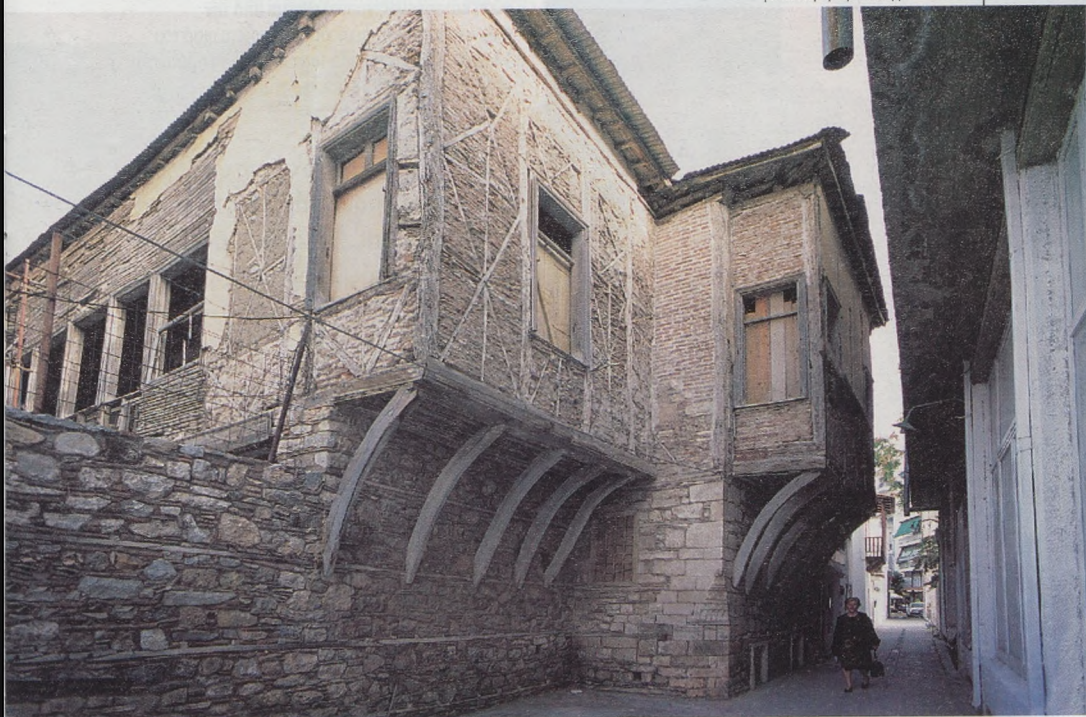
Αφήνουμε το φρούριο της Κανήθου, για να κατεβούμε στο κέντρο της Χαλκίδας, το οποίο κατά το παρελθόν περιβάλλονταν από επάλξεις και προμαχώνες. Περνώντας τη γέφυρα προς την ευβοϊκή ακτή, ο δρόμος δεξιά μας οδηγεί στη Σχολή Πεζικού. Ανηφορικοί δρόμοι δίπλα στο στρατόπεδο μας, φέρνουν στο Λαογραφικό Μουσείο.

Στη συνοικία, δίπλα στην Αγία Παρασκευή, υπάρχουν πολλά παλιά σπίτια, όπως αυτό στην οδό Σταμάτη. Εικάζεται ότι ήταν το σπίτι του τοποτηρητή των Ενετών στη Χαλκίδα, Βαίλου

Στην οδό Παίδων συναντάμε μία από τις παλαιότερες κατοικίες της πόλης. Το αποκαλούμενο "τούρκικο σπίτι" πιθανολογείται πως κτίσθηκε στο πρώτο μισό του 17ου αιώνα με στοιχεία μακεδονικής αρχιτεκτονικής

φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▼ ▼ ▼

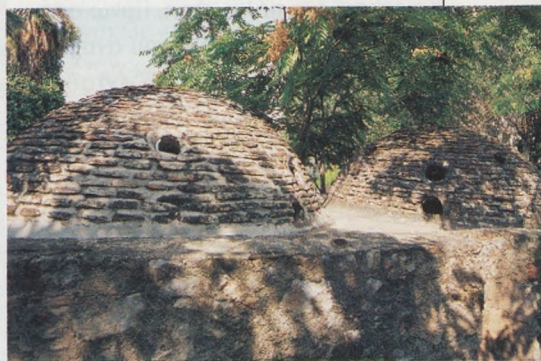

Στεγάζεται στο μοναδικό τμήμα του φρουρίου που διασώζεται μέχρι σήμερα. Στις αίθουσες του έχει συγκεντρωθεί πλούσιο και ενδιαφέρον υλικό από όλες τις περιοχές της Εύβοιας.

Λίγο πιο κάτω από το Λαογραφικό Μουσείο, βρίσκεται ο ναός της Αγίας Παρασκευής, του αρχαιότερου μνημείου από τη βυζαντινή εποχή της Χαλκίδας. Πρόκειται για τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική, κτισμένη τον 5ο μ.Χ. αιώνα (κατ' άλλους 8ο αι.), πάνω στα ερείπια αρχαίου ναού αφιερωμένου στην Αρτεμη, τον Απόλλωνα και τη Λητώ. Κατά τους βυζαντινούς χρόνους ήταν αφιερωμένη στην Παναγία την Περιβλεπτο. Στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας είχε μετατραπεί σε τζαμί, ενώ στα τελευταία χρόνια της χρησιμο-

Το Κριεζώτειο είναι από τα πλέον ιστορικά κτίρια της Εύβοιας, καθώς υπήρξε το αρχοντικό του ήρωα του '21 Νικ. Κριεζώτη. Θα το αντικρίσετε καθώς περιδιαβαίνετε την οδό Τζαβέλλα στην πλατεία Μαργαρίτη -παλαιά συνοικία Τσικούρ Τσεσμέ. Το κτίσμα, πριν αγοραστεί από τον Κριεζώτη, αποτελούσε τμήμα του συγκροτήματος της κατοικίας του Ομέρ Πασά, τελευταίου στρατιωτικού διοικητή της Εύβοιας. Στη φωτογραφία, λεπτομέρεια από τους θόλους των λουτρών που βρίσκονται στον περίβολο του κτιρίου

φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▼ ▼ ▼

Το γνωστότερο χριστιανικό αξιοθέατο της πόλης, η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, όπου η αρχική φύση κατασκευής χρονολογείται από την παλαιοχριστιανική περίοδο. Στο πρώτο μισό του 13ου αιώνα, γίνεται από τους Ενετούς η προσθήκη του κωδωνοστασίου της εκκλησίας

τών, το μοναδικό το οποίο σώζεται από τα πολλά που υπήρχαν στο κάστρο της Χαλκίδας. Μία επιγραφή της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας μας πληροφορεί ότι πρόκειται για το σπίτι του Βαΐλου, του τοποτηρητή των Ενετών στη Χαλκίδα. Περισσότερο αληθοφανής η γνώμη του Γιάννη Γκίκα ("Κάστρο", τόμος Β, ' 1981, σελ. 279). *«Αντίκρυ απ' την Αγία Παρασκευή, το άλλο σπουδαίο αυτό αξιοθέατο της Χαλκίδας, είν' ένα σπίτι παλιό με εντοιχισμένο πάνω απ' την πόρτα του το lionτάρι του αγίου Μάρκου. Το α-*

ποιήθηκε ως στρατώνας και αποθήκη. Μετά την απελευθέρωση, η εκκλησία τιμάται στη χάρη της Αγίας Παρασκευής, ως πολιούχου της πόλης. Κάθε χρόνο ανήμερα στην εορτή γίνεται μεγάλη εμποροπανήγυρη που διαρκεί μία εβδομάδα στο Πάρκο του Λαού, όπου συγκεντρώνονται κάτοικοι από ολόκληρη την Εύβοια.

Απέναντι από την Αγία Παρασκευή βρίσκεται ένα παλιό σπίτι. Πάνω από την είσοδο του σπιτιού, που αναπαλαιώθηκε τελευταία, είναι εντοιχισμένη μία μαρμάρινη πλάκα με το χαρακτηριστικό lionτάρι των Ενε-

Εσωτερικό της Αγίας Παρασκευής. Ο ναός -με διαστάσεις 40μ. μήκος, 22μ. πλάτος και 21μ. ύψος- είναι ξυλόστεγη βασιλική με τρία κλίτη, εκ των οποίων το μεσαίο είναι υπερυψωμένο
φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▶ ▶ ▶

Το τζαμί του Εμίρ Ζαδέ αναστηλώθηκε ώστε να φιλοξενήσει τα μεσαιωνικά ευρήματα της πόλης, λειτουργώντας ως μουσείο. Στον σεισμό του 1999 υπέστη ζημιές και ακόμη δεν είναι ανοικτό στο κοινό. Δίπλα από το τζαμί υπάρχει μαρμάρινη κρήνη της οθωμανικής περιόδου, κτισμένη, σύμφωνα με την επιγραφή, το 1655

νάγλυφο λιοντάρι κάπου θα' τανε πεταμένο, και οι ιδιοκτήτες του σπιτιού που το βρήκανε το βάλανε για κόσμημα πάνω απ' την πόρτα. Γιατί αποκλείεται να' ναι βενετσιάνικο και το σπίτι. Κανείς δεν ξέρει πότε χτίστηκε. Σίγουρα, όμως, είναι χτισμένο απ' τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αφού το αναφέρουν και παλιοί περιηγητές».

Από την Αγία Παρασκευή, ένα στενό δρομάκι, η οδός Σταμάτη, με φτωχά αλλά γραφικά σπίτια γεμάτα ζεστασιά να σου θυμίζουν παλιά γειτονιά, μας φέρνει στην πλατεία Συντάγματος ή Πεσόντων Οπλιτών. Εδώ βρίσκεται το μοναδικό τζαμί της πόλης που σώζεται μέχρι σήμερα. Το τζαμί του Εμίρ Ζαδέ κτίστηκε ανάμεσα στα 1470 και 1600. Στον χώρο του τζαμιού έχουν συγκεντρωθεί ευρήματα

μεσαιωνικών και νεότερων χρόνων με πρόθεση τη δημιουργία μουσείου. Ας ελπίσουμε να δούμε σύντομα την πόρτα του ανοικτή.

Εξω από το τζαμί, μία μαρμάρινη κρήνη σε καθηλώνει και σε "υποχρώνει" να τη θαυμάσεις. Είναι από τις ομορφότερες που συναντάς στον ελληνικό χώρο. Κτίστηκε το 1655 από τον Τούρκο υπουργό Χαλίλ Πασά. Σήμερα, δυστυχώς είναι σημείο συγκέντρωσης των σκουπιδιών της γειτονιάς.

Απέναντι από το τζαμί είναι η οδός Κώτσου, που οδηγεί στην παλιά γέφυρα στο κέντρο της πόλης. Φτάνοντας στην οδό Βενιζέλου έχουμε μπροστά μας την πλατεία της αγοράς. Το δημοτικό πάρκινγκ που έγινε εδώ, πιστεύεται να ανακουφίσει λίγο από την καθημερινή συμφόρηση του κέντρου

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης φιλοξενεί εξάιρετα γλυπτά από τον ναό του Δαφνηφόρου Απόλλωνα στην αρχαία Ερέτρια, καθώς και ευρήματα από την Κάρυστο και την περιοχή της Μάνικας. Στον προαύλιο χώρο εκτίθενται ταφικά μνημεία, επιγραφές, ψηφίσματα, αρχιτεκτονικά λείψανα και χαρακτηριστικά δείγματα μεγάλης πλαστικής. Το μουσείο έλαβε τη σημερινή μορφή έκθεσης το 1990

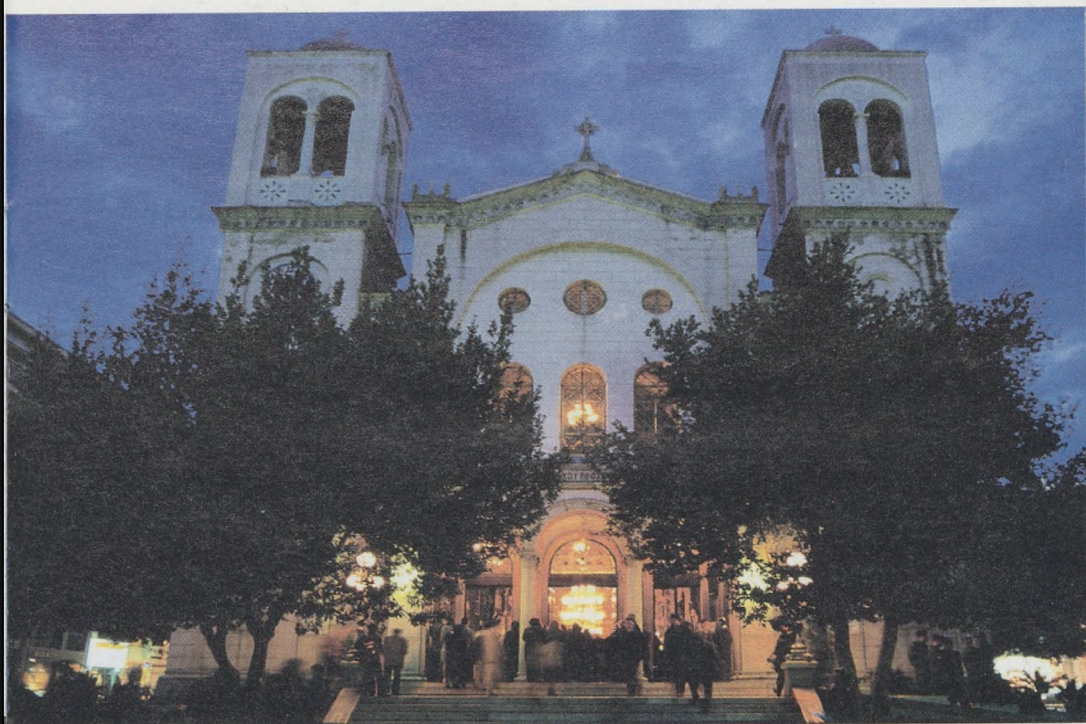
της πόλης. Στην κάθοδο της Βενιζέλου προς την παραλία συναντάμε πρώτα το Αρχαιολογικό Μουσείο και τα Δικαστήρια. Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Χαλκίδας θεωρείται από τα πλέον αξιόλογα της ελληνικής επαρχίας. Έχει συγκεντρώσει σπουδαία ευρήματα από την εποχή του λίθου, όχι μόνον από τη Χαλκίδα αλλά ολόκληρη την Εύβοια. Θα βρούμε εδώ έργα της προϊστορικής και της γεωμετρικής κεραμικής, γλυπτά και αγάλματα των Ρωμαϊκών και Ελληνιστικών Χρόνων και ενδιαφέρουσες επιγραφές και στήλες.

Το Δικαστικό Μέγαρο κτίστηκε με σχέδια του εργοδηγού Ματθαίου Καμάρα το 1909, ο οποίος σχεδίασε και άλλα κτίρια της εποχής στην πόλη της Χαλκίδας. Στην είσοδο του μεγάρου υπάρχει η προτομή του δω-

ρητή-ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού.

Στο κέντρο βρίσκονται και οι τρεις κεντρικές πλατείες της Χαλκίδας -της Αγίας Βαρβάρας, του Αγίου Δημητρίου και του Αγίου Νικολάου- με της ομώνυμες εκκλησίες. Η εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας είναι βυζαντινού ρυθμού και έχει ανεγερθεί στα ερείπια παλαιοχριστιανικού ναού. Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου (Μητρόπολη της πόλης) είναι βασιλική των αρχών του 19ου αι. με αξιόλογο γλυπτό διάκοσμο, αγιογραφίες και σπάνιες βυζαντινές εικόνες. Τέλος, ο Άγιος Νικόλαος έχει κτιστεί στο τέλος του 19ου αιώνα στα θεμέλια του μουσουλμανικού τεμένους που κατεδαφίστηκε. Έχει πολύ ωραίο μαρμαρίνο και ξυλόγλυπτο διάκοσμο

και αγιογραφίες.

Στην πλατεία του Αγίου Νικολάου βρίσκεται και η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Χαλκίδας, ένα διώροφο οικοδόμημα. Η αίθουσα του κάτω ορόφου χρησιμοποιείται ως εκθεσιακό κέντρο.

Η βιβλιοθήκη έχει πολλές σπάνιες εκδόσεις και ειδικά η πτέρυγα της ευβοϊκής βιβλιογραφίας. Ενδιαφέρον προκαλεί η μεγάλη προσέλευση νέων ανθρώπων στο αναγνωστήριο, σπάνιο φαινόμενο για επαρχιακή βιβλιοθήκη. Το προσωπικό, αν και ελάχιστο, προσφέρει πολύ περισσότερες των τυπικών υποχρεώσεων και ευγένεια που σκλαβώνει.

Εκτός από τη σπουδαία βιβλιοθήκη, η Χαλκίδα διαθέτει και Δημοτική Πινακοθήκη, εργαστήριο τέχνης στην πλατεία Αγίου Δημητρίου και ιστορι-

▲ ▲ ▲
Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου κτίστηκε στο τέλος του 19ου αιώνα στα θεμέλια του μουσουλμανικού τεμένους το οποίο κατεδαφίστηκε. Ο εσωτερικός διάκοσμος περιλαμβάνει ξυλόγλυπτα και μαρμάρινα τμήματα

Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, κτίσμα του 1837 με χαρακτηριστικά δείγματα τρίκλιτης βασιλικής, είναι ο καθεδρικός ναός της πόλης

φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▼ ▼ ▼

Βορειοανατολικά της πόλης, στη θέση Τρεις Καμάρες, διατηρείται τμήμα του κτιστού υδραγωγείου, το οποίο ανακαινίστηκε πρόσφατα. Στα χρόνια της Ρωμαιοκρατίας, τροφοδοτούσε την πόλη με νερό που ερχόταν από τα Καμπιά

κό αρχείο που στεγάζεται στο υπέροχο αρχοντικό Κριεζώτη. Εκτός του κέντρου της πόλης, υπάρχουν σπουδαίες συνοικίες που χρειάζεται κάποιος πολύ χρόνο για να επισκεφτεί. Στα βορειανατολικά της πόλης, έχουν διασωθεί από τη ρωμαϊκή εποχή εντυπωσιακές κτιστές αψίδες χτιστού υδραγωγείου.

Οι περίφημες "καμάρες", που με-

τέφεραν νερό από τα Καμπιά.

Βρίσκονται στη συνοικία του Αγίου Στεφάνου, στην έξοδο της πόλης προς την κεντρική και νότια Εύβοια, ανατολικά από το γραφικό εκκλησάκι.

Στη περιοχή του Αγίου Στεφάνου υπάρχει η πηγή Αρεθούσα. Επίσης, υπάρχει λαξευτή κλίμακα καθώς και πολλά βιομηχανικά κτίρια.

Αξιόλογα είναι τα θαυμάσια ψηφι-

δωτά ρωμαϊκής παλαιότητας κοντά στο εργοστάσιο ΔΑΡΙΓΚ και ψηφιδωτά από ρωμαϊκή έπαυλη στη θέση των εργατικών κατοικιών στην οδό Ληλαντίων.

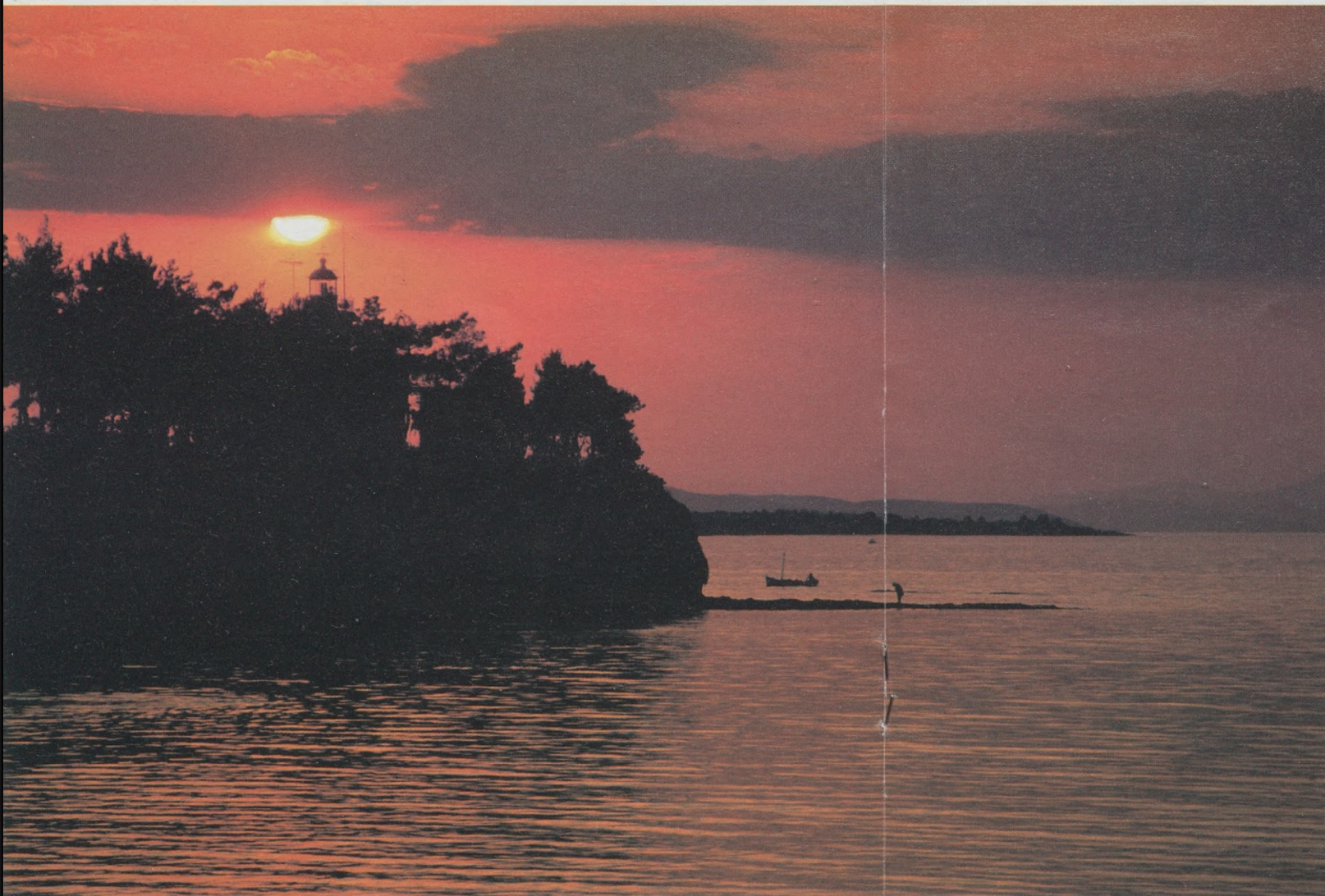
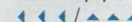
Οι επισκέπτες μπορούν να περιπλανηθούν και να ανακαλύψουν κρυμμένα αρχοντικά, παλιά ποτοποιεία στην αγορά, άπειρες ομορφιές. Και ασφαλώς, στην παραθαλάσσια πόλη,

η Χαλκίδα διαθέτει πλήθος από όμορφες παραλίες. Η πλαζ Αστέρια βρίσκεται κάτω από το αλούλλιο στη βοιωτική ακτή, μετά τη γέφυρα του Ευρίπου. Η παραλία του Αγίου Μηνά, που βρίσκεται στην περιοχή της Δροσιάς, και η απέραντη αμμουδερή παραλία στις Αλυκές συγκεντρώνουν πολύ κόσμο, όπως και οι παραλίες στα Σκορπονέρια και στα Λουκίσια. Στην ευβοϊκή ακτή υπάρχουν σπουδαίες παραλίες, όπως αυτή της Σουβάλας, στο Κουρέντι και την Παναγίτσα.

Φεύγοντας από τη Χαλκίδα, την πόλη του Σκαρίμπα και του Σκαλκώτα, την πόλη των "τρελών νερών", έχεις μια ικανοποίηση και έναν πόθο. Ικανοποίηση για όσα είδες. Τα σπουδαία μνημεία, τις έξοχες παραλίες, τα στέκια. Και πόθο να ξανάρθεις για να ανακαλύψεις και άλλα στοιχεία της μαγικής αυτής πόλης που σίγουρα είναι ατέλειωτα...

Ο φάρος της Κακής Κεφαλής βρίσκεται σε ένα κατάφυτο ακρωτήριο στην άκρη της πόλης με θαυμάσια θέα στον βόρειο κόλπο και τη γύρω περιοχή

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ/ΠΡΟΣΩΠΑ/ΧΟΡΩΣΗΜΕΙΑ/

ΧΑΛΚΙΔΑ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

► ΚΕΙΜΕΝΟ: ΚΩΣΤΑΣ ΣΓΟΥΡΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΥΚΑΣ

◄ ◄ ◄ φωτο: Λάμπρος Γαλάνης

Στο νοτιοδυτικό μεγάλο δωμάτιο η σχισμή -συνέχεια του παραθύρου- προσφέρει ένα ενδιαφέρον κάδρο. Σε πρώτο πλάνο απλώνεται τμήμα του "Ληλάντιου πεδίου" με τα σπίτια των Φύλλων και πίσω διακρίνονται οι δύο πύργοι του Μύτικα

Οι καλύτερα διατηρούμενες πλευρές του κάστρου είναι η βόρεια και η δυτική, ενώ η νοτιοανατολική καταστράφηκε όταν περιήλθε στα χέρια των Οθωμανών το 1470

▼ ▼ ▼

ΤΟ ΛΗΛΑΝΤΙΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ

Τη Χαλκίδα μάς δίνει τη δυνατότητα μικρών διαδρομών, που κρύβουν πολλές και σπουδαίες εκπλήξεις.

Νησί των αντιθέσεων, η Εύβοια καταφέρνει να δημιουργεί εξαιρετικές ισορροπίες που ενθουσιάζουν τον επισκέπτη.

Ακολουθούμε τον δρόμο που οδηγεί στα νότια του νησιού και ύστερα από σύγνομη διαδρομή 4 χιλιομέτρων φθάνουμε στη Νέα Λάμψακο.

Το όνομά της το πήρε από τη Λάμψακο του Ελλησπόντου, πολλοί κάτοικοι της οποίας είχαν καταφύγει στην Εύβοια μετά την Μικρασιατική Καταστροφή. Μία δεξιά διακλάδωση από το κέντρο του χωριού μας φέρνει στο Μπούρτζι, με τις εξαιρετικές αμμουδιές για θαλάσσια μπάνια. Εδώ υπάρχουν άφθονες ψαροταβέρνες. Η μεγάλη ποικιλία των θαλασσινών, των ουζομεζέδων και των φρέσκων ψαριών έχουν κατατάξει τη Λάμψακο στα πλέον φημισμένα ψαροχώρια της Ελλάδος.

Στα 10 χιλιόμετρα από τη Χαλκίδα, βρίσκουμε το Βασιλικό και την εύφορη πεδιάδα του, το γνωστό Ληλάντιο πεδίο.

▲ ▲ ▲
 Τα Φύλλα, κτισμένα κάτω
 από τον απόκρημνο λόφο.
 Την περίοδο της Φραγκοκρατίας
 αποτελούσαν φέουδο του Merito
 Delle Carceri

Φθάνοντας στη γέφυρα πριν από το Βασιλικό, καθώς περνάμε τον ποταμό Λήλαντα, διακρίνουμε αριστερά μας σε μικρή απόσταση δύο καλά σωζόμενους πύργους (πρόκειται για τους Ενετικούς πύργους στο χωριό Μύτικα) και, στην κορυφή ενός βραχώδους και απόκρημνου υψώματος, τα ερείπια του κάστρου των Φύλλων. Για να το προσεγγίσουμε ακολουθούμε ένα δρόμο που ξεκινά από το ομώνυμο χωριό και ο οποίος ύστερα από 1 χιλιόμετρο οδηγεί στην κορυφή του λόφου. Η θέα από το "καστέλλι" είναι εκπληκτική.

Το κάστρο των Φύλλων έχει συνδεθεί με τη ζωή ενός σπουδαίου τυχοδιώκτη του τέλους του 13ου αιώνα, που παραλίγο να ελευθερώσει όλη την Εύβοια από το φράγκι-

▲▲▲
Μπροστά μας στέκονται οι στιβαροί πέτρινοι τοίχοι. Από το χώμα μέχρι επάνω τις επάλξεις διακρίνονται ακόμη τα επίπεδα των ορόφων με τις τρύπες για τις πόρτες και τα παράθυρα

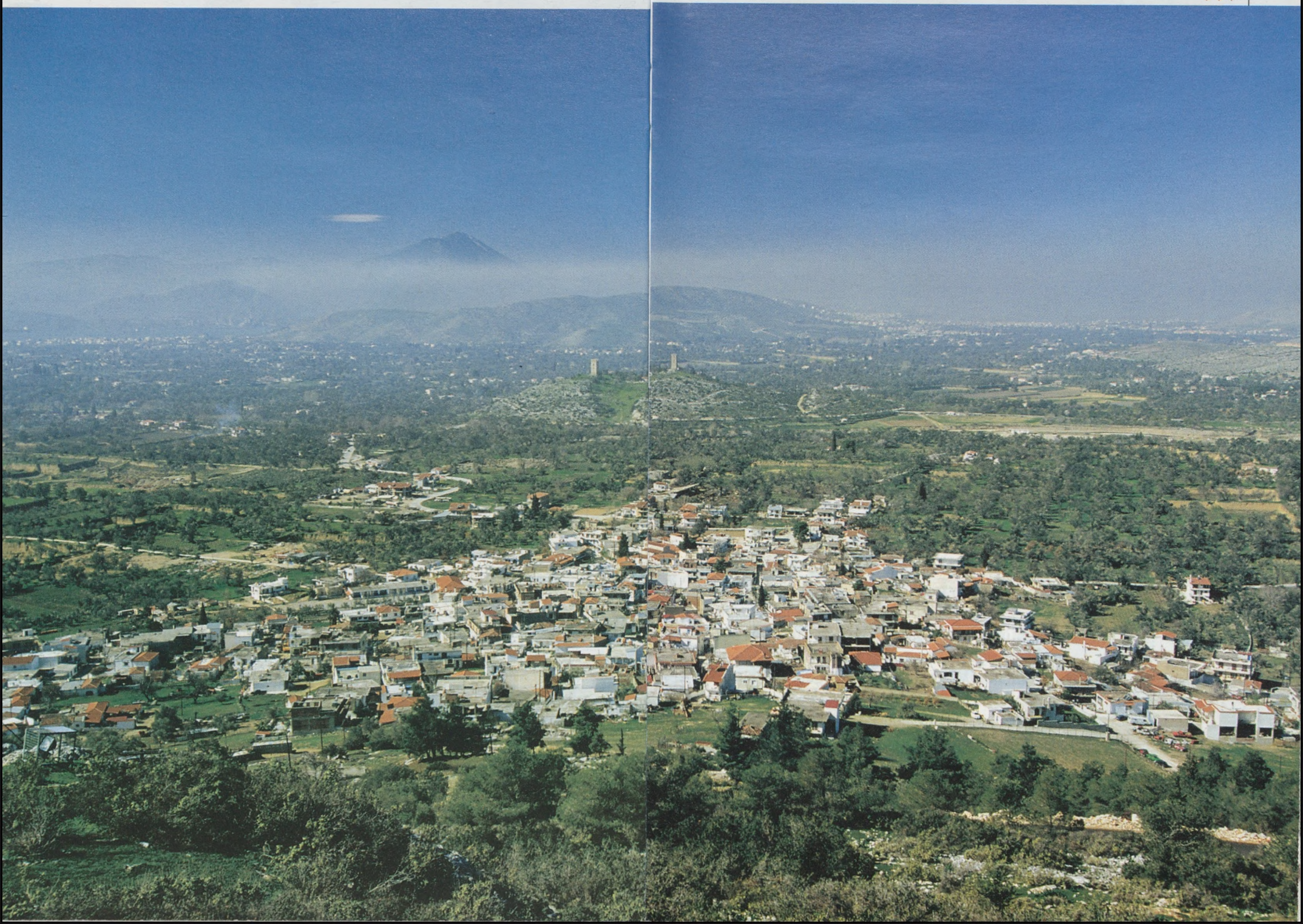
Το επιβλητικό κάστρο των Φύλλων, ξεριζωμένο στην άκρη ενός απότομου γκρεμού, αποτελούσε το ορμητήριο του φοβερού ιππότη Λικάριου που το εκπόρθησε στα τέλη του 13ου αιώνα για λογαριασμό του αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγου

κο ζυγό. Τ' όνομα του, Λικάριος. Γεννήθηκε και ανατράφηκε στην Κάρυστο. Εγκαταστάθηκε στη Χαλκίδα ως κοινός αυλικός, ιππότης του τριτημόριου της πόλης Βάρωνου Γυβέρτου του Β'. Γνωρίστηκε με την ωραία Φελίζα, χήρα του τριτημόριου του Ωρεού Δαλλεκάρτσερι. Την ερωτεύτηκε και την παντρεύτηκε μυστικά. Το μίσος και η οργή των συγγενών της Φελίζας ανάγκασαν το ζευγάρι να επιστρέψει στην Κάρυστο.

Μίσος κυρίεψε την ψυχή του Λικάριου εναντίων των Λομβαρδών. Κλείστηκε σ' ένα απότομο κάστρο τις "Ανεμοπύλες" και, από εκεί, έκανε ληστρικές επιδρομές σ' όλο το νησί. Για να εκδικηθεί, μάλιστα, καλύτερα τους Λομβαρδούς, συμμάχησε με τον Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Μιχαήλ

Το χωριό Φύλλα και το Ληλάντιο πεδίο όπως φαίνονται από το κάστρο. Το Ληλάντιο πεδίο αποτέλεσε αιτία αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο σημαντικότερων πόλεων της Εύβοιας, της Χαλκίδας και της Ερέτριας, στο τέλος του 8ου αιώνα π.Χ. με τελική επικράτηση της πρώτης

▲▲▲
Ο Λήλαντας ποταμός πηγάζει από τις χαράδρες
της Δίρφης και εκβάλλει στον νότιο Ευβοϊκό
Κόλπο. Στο πέραςμά του ποτίζει αμπέλια,
φυτείες και καλλιέργειες.
Λίγες χρονιές όμως, έχει διαρκώς νερό

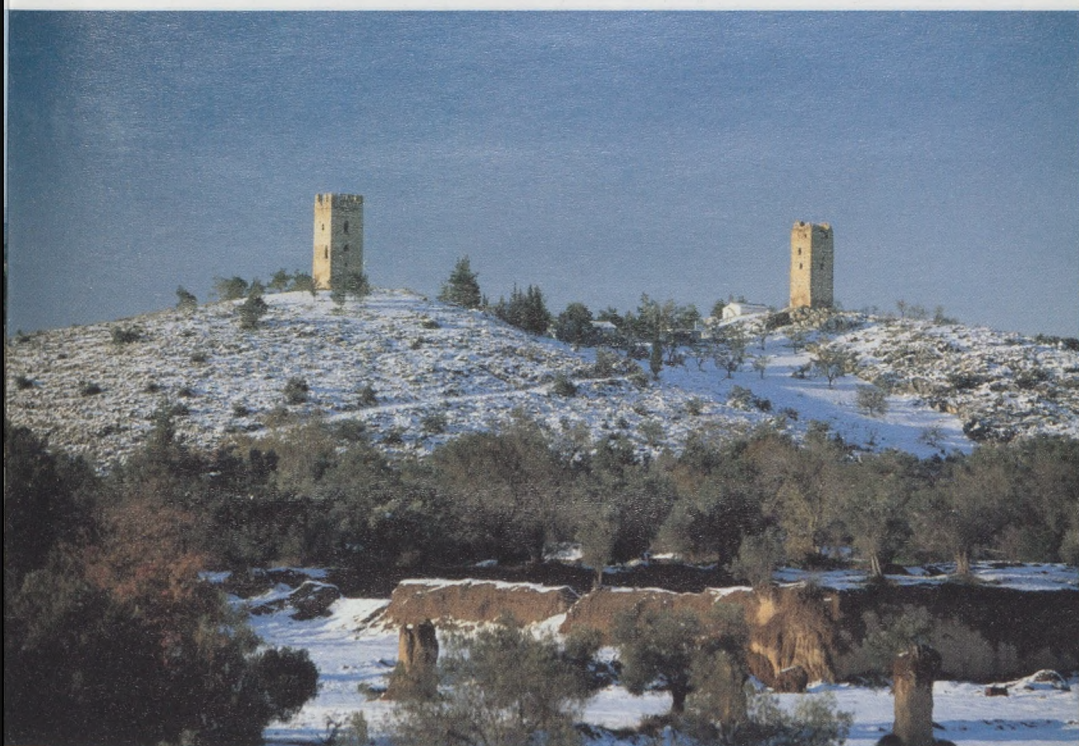
Η παλιά σιδερένια γέφυρα, ανάμεσα
στον Μύτικα και τα Φύλλα πρόσφατα
ανακαινίστηκε και αναδείχτηκε.
Στο βάθος οι λόφοι με τους πύργους
φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▼▼▼

Παλαιολόγο, που του έδωσε βοήθεια και
προνόμια στην Εύβοια. Παραλίγο τότε, να
ελευθερώσει όλη την Εύβοια από τους ξέ-
νους κατακτητές. Προσέβαλε και τη Χαλκί-
δα, αλλά δεν μπόρεσε να την κυριέψει. Κυ-
ρίεψε, όμως, το κάστρο των Φύλλων και
πολλά άλλα κάστρα του νησιού.

Αιχμαλώτισε τον Δούκα των Αθηνών
και τον τριτημόριο Γυβέρτο και τους έσυρε
στην Κωνσταντινούπολη, στο παλάτι του
αυτοκράτορα. Ο αλαζόνας Γυβέρτος δεν
μπόρεσε να αντέξει βλέποντας τον πρώην
δούλο του να τιμάται έτσι από τον αυτο-
κράτορα και έπεσε νεκρός την ώρα που έ-
μπαινε στην αίθουσα του θρόνου.

Ο αυτοκράτορας έδωσε στο Λικάριο
τον τίτλο του Μεγάλου Κοντοσταύλου και
μετά τον θάνατο της Φελίζας τού έδωσε
δεύτερη σύζυγο πλούσια κι ευγενή Ελληνί-
δα. Ξαναγύρισε στο κάστρο των Φύλλων

▲ ▲ ▲
Οι διδυμοί πύργοι του Μύτικα δεσπόζουν στο "Ληλάντιο πεδίο" και χρονολογούνται από τον 15ο αιώνα. Ενας εξ αυτών αποτελούσε πιθανόν την κατοικία του Βενετού αξιωματούχου, ο οποίος έφερε τον τίτλο του "Ποταμάρχη". Οι πύργοι συνήθως χρησιμοποιούνταν για τη μετάδοση φωτεινών σημάτων-μηνυμάτων. Ενας όμως ήταν αρκετός. Αραγε, τι εξυπηρετούσαν δύο πύργοι, και μάλιστα τόσο κοντά ο ένας στον άλλο;

και ξεκινώντας από εδώ επιτέθηκε στους Φράγκους κατακτητές και ελευθέρωσε ό-λα σχεδόν τα νησιά του Αιγαίου από την κυριαρχία τους.

Αν εξακολουθούσε λίγο ακόμη η δράση του, η Εύβοια θα γινόταν ελληνική. Ομως, ενώ βρισκόταν στο μεσουράνημα της δό-ξας του, απότομα εξαφανίστηκε. Η Ιστορία δεν αναφέρει τίποτε για το τέλος του.

Από το κάστρο των Φύλλων, κτισμένο σε δύσβατη αλλά δεσπόζουσα θέση, σώζονται καλύτερα η βόρεια και η δυτική του πλευ-ρά, ενώ η νοτιοανατολική πλευρά των τει-χών έχει σχεδόν καταστραφεί. Η είσοδος του σώζεται ακόμη, κρυμμένη σε μία εσοχή των τειχών. Περνώντας το άνοιγμα της ει-σόδου, βρισκόμαστε μπροστά στα ερείπια ενός μεγάλου παραλληλόγραμμου κτιρίου. Δίπλα στα ερείπια του κτιρίου των ανακτό-

φωτο: Λάμπρος Γαλάνης ▲ ▲ ▲

Στο βόρειο τμήμα του Βασιλικού υψώνεται ένας τετράγωνος ενετικός πύργος, κτισμένος από τους Φράγκους μετά το 1204. Έχει ύψος περίπου 20 μέτρα. Ο πύργος εσωτερικά έχει τρεις ορόφους, ενώ η είσοδός του για λόγους ασφαλείας είναι αρκετά πιο ψηλά από το έδαφος. Γύρω διακρίνονται πολλές τοξοθυρίδες

ρων βρίσκονται τα ερείπια άλλων κτιρίων, που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες των ανθρώπων του φρουρίου. Πίσω από αυτά τα ερείπια βρίσκεται τμήμα των τειχών των Φύλλων σε αρκετά καλή κατάσταση.

Ο επισκέπτης, εκτός από την περιήγηση στο κάστρο, έχει την ευκαιρία να αισθανθεί ότι βρίσκεται σε άλλη εποχή. Το σφύριγμα του ανέμου και οι κρωγμοί των πουλιών σε κάνουν να ανατριχιάσεις και να αισθανθείς ότι, όπου να 'ναι, θ' ακούσεις τη φωνή του Λικάριου να καλεί τη Φελίζα. Κι αισθάνεσαι ότι οι ψυχές των δύο ερωτευμένων είναι κάπου εδώ, ανάμεσα στα χαλάσματα...

Από το κάστρο του Λικάριου μας αποκαλύπτονται σε όλο τους το μεγαλείο ο Ευβοϊκός με το στενό του Ευρίπου και οι απέναντι βοιωτικές ακτές αλλά κυρίως το Αη-λάντιο πεδίο, πού έχει τριγωνικό σχήμα και

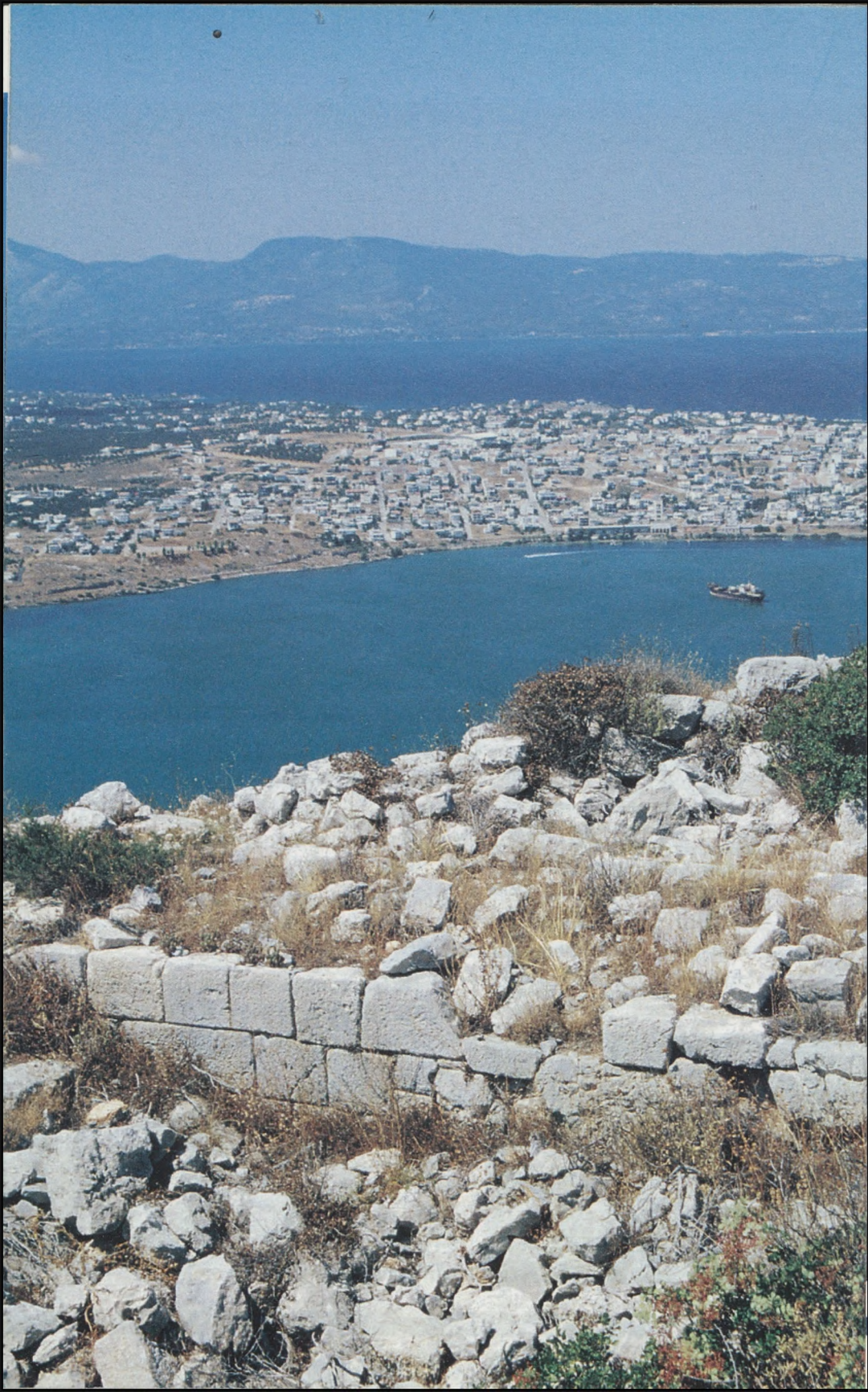
▲ ▲ ▲
 Ένα από τα σημαντικότερα μοναστήρια της Εύβοιας είναι η μονή του Αγίου Γεωργίου του Αρμά που βρίσκεται έξω από τα Φύλλα. Το καθολικό είναι του 13ου ή 14ου αιώνα, ενώ μεταγενέστερα έγιναν προσθήκες

◀ ◀ ◀
 Στα Φύλλα σώζεται το σπίτι που γεννήθηκε ο ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης, Ανδρέας Μιαούλης. Η παράδοση θέλει να φεύγει σε ηλικία 17 ετών για την Υδρα γιατί σκότωσε έναν Οθωμανό πρόκριτο της Χαλκίδας που είχε βιάσει την αδελφή του

εκτείνεται ανάμεσα στη Χαλκίδα και στην Ερέτρια. Τα σύνορά του περικλείονται μεταξύ των οικισμών Μπούρτζι, Λευκαντή, Βασιλικό, Φύλλα, Αφράτη, Δοκός και Βρωμούσα.

Το Ληλάντιο πεδίο σχηματίστηκε διαμέσου των χιλιετηρίδων από τις προσχώσεις του Λήλαντα ποταμού, εξ ου και τ' όνομά του. Η άφθονη λάσπη που ερχόταν από τα γύρω βουνά έκανε το Ληλάντιο πεδίο γονιμότατο.

Το δυτικό τμήμα του Λήλαντα –που φτάνει μέχρι τη Ν. Λάμψακο και τη θάλασσα– είναι ιδιαίτερα εύφορο και καλλιεργούνται άφθονα αμπέλια (γι' αυτό η περιοχή ονομάζεται και Αμπέλια) και από οπωροφόρα δέντρα, το δε ανατολικό, που φτάνει μέχρι την Ερέτρια, σκεπάζεται από ελαιόδεντρα, αμυγδαλιές και καλλιεργείται

ΧΑΛΚΙΔΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

► ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ/ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ Α. Π. kalo@ath.forthnet.gr

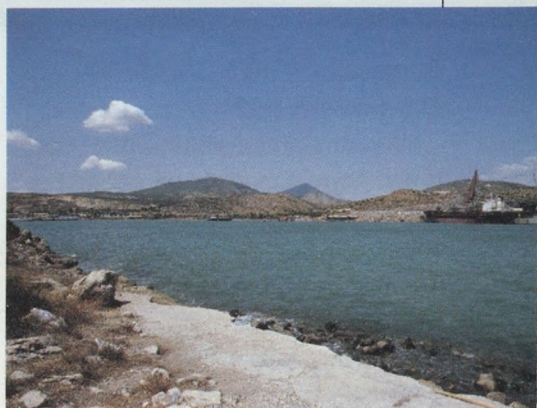

Μικρές αναβάσεις σε ιστορικούς τόπους γύρω από τη Χαλκίδα

Η περιοχή της Χαλκίδας προσέφερε, ήδη από την Αρχαιότητα, μία πλειάδα όρμων και υπήνεμων λιμανιών τα οποία προσφέρονταν προς κατοίκηση που εξασφαλιζόταν από φυσικά οχυρά υψώματα, τα οποία πλαισιώνουν όλους αυτούς τους κολπίσκους. Η εύφορη ενδοχώρα προμήθευε τα απαραίτητα για μία άνετη διαβίωση. Το ήπιο κλίμα της περιοχής ήταν ένας ακόμη λόγος που παρατηρούνται εγκαταστάσεις από την προϊστορική περίοδο, όπως για παράδειγμα βόρεια της Χαλκίδας στη Μάνικα, στο Αηλάντιο πεδίο και σε ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή μέχρι και την απέναντι πλευρά της Βοιωτικής ακτής (που ανήκει διοικητικώς στην Εύβοια). Τα κατάλοιπα της κατοίκησης και των μνημείων που υπάρχουν σήμερα κρύβουν μία μεγάλη και διαχρονική ιστορική πορεία που μόνον μέσα από αυτήν πρέπει κάποιος να τα προσεγγίσει και να τα γνωρίσει.

Η ευρύτερη περιοχή της Χαλκίδας που κατοικείτο από τα προϊστορικά χρόνια είναι γεμάτη μνήμες. Πολύ λίγες πληροφορίες υπάρχουν για την πόλη της Υρίας και την ακρόπολή της, τα τείχη της οποίας φαίνονται στη φωτογραφία

Ο κόλπος της Αυλίδας, που αποκαλείται σήμερα Βαθύ, και λειτουργεί ως ναυπηγείο. Σε αυτό τον κόλπο συγκεντρώθηκαν τα πλοία των Αχαιών πριν από τον απόπλου τους για την Τροία

Η περιοχή της αρχαίας Αυλίδας από τον λόφο Νησί, όπου βρισκόταν η ακρόπολη της πόλης. Σε κόκκινο περίγραμμα, ο ναός της Αυλίδειας Αρτέμιδος. Η πρώτη οριζόντια γραμμή είναι η γραμμή του τρένου, ενώ η δεύτερη ο κεντρικός δρόμος που οδηγεί στη Χαλκίδα. Δεξιά, διακρίνεται ο κόλπος Μικρό Βαθύ όπου βρίσκονται

τα "Τσιμέντα Χαλκίδας". Διακρίνεται ο ταινιόδρομος ο οποίος μεταφέρει τα πετρώματα που εξορύσσονται στον απέναντι λόφο για την παραγωγή τσιμέντου. Στο βάθος η κρεμαστή γέφυρα της Χαλκίδας, και η ίδια η πόλη

Η αρχαία Αυλίδα - Ανάβαση στο ύψωμα Νησί

Ο κόλπος της Αυλίδας υπήρξε ο τόπος συγκέντρωσης των Ελλήνων κατά την εκστρατεία τους στην Τροία. Σήμερα, ο χώρος είναι μισοκατεστραμμένος από τα ναυπηγεία και το εργοστάσιο τσιμέντων Χαλκίδας. Ενας απαιτητικός, όμως, ταξιδιώτης, φορτωμένος με τις περιγραφές του

παρελθόντος, μπορεί μέσα στο τραυματισμένο τοπίο ν' ανακαλύψει την Ομηρική Αυλίδα, το ιερό της Αρτέμιδας, που αναφέρει ο Ομηρος, και να φτάσει στην κορυφή του λόφου απ' όπου φαίνονται οι κόλποι της Αυλίδας και να φαντασθεί τον συγκεντρωμένο στόλο των Ελλήνων να αργολάνει κάτω από τις ακτίνες του ήλιου, ενώ, συγχρόνως, θα ανακαλύπτει τους

χώρους όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα του απόπλου για την Τροία.

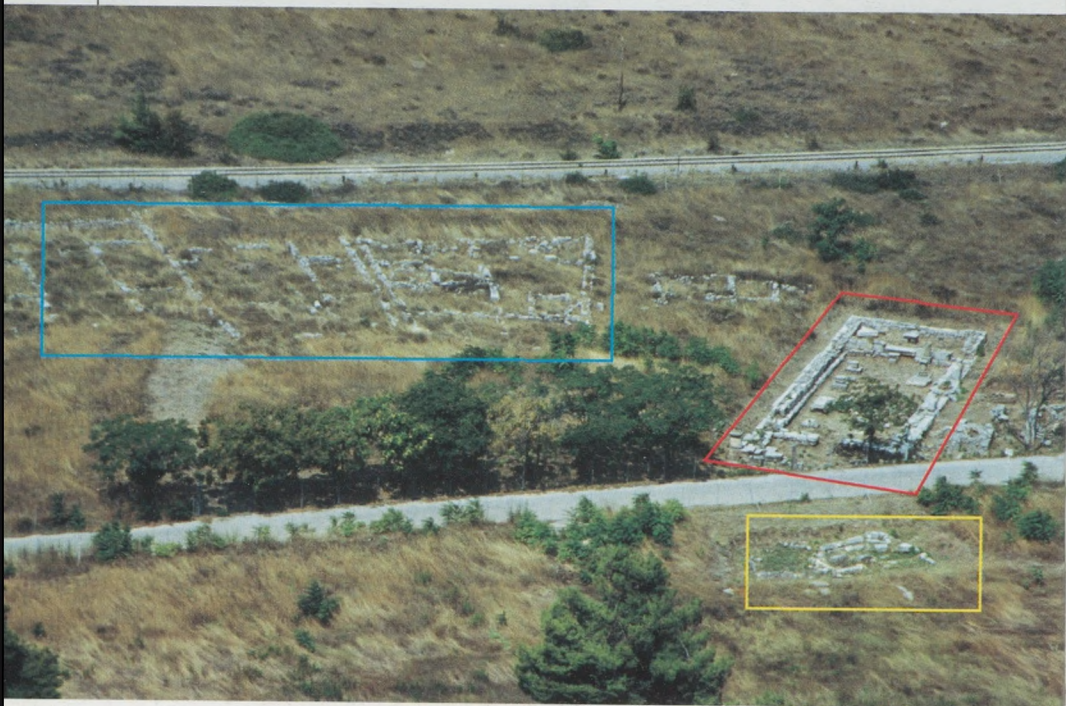
Στο βιβλίο του "Ο Μέγας Αλέξανδρος" (εκδόσεις Λιβάνη) ο Μάσιμο Μανφρέντι περιγράφει μία επίσκεψη του Μεγάλου Αλέξανδρου στην περιοχή. Ο Μέγας Αλέξανδρος ήταν ακόμη σε ηλικία 17 ετών, την εποχή που ο πατέρας του, ο Φίλιππος ο Β'

τον έστειλε σε διάφορες προξενικές αποστολές, στην προσπάθεια ν' αποφευχθεί η σύγκρουση με τα κράτη της Νότιας Ελλάδας, που τελικά κατέληξε στη μάχη της Χαιρώνειας το 338 π.Χ. και στην επικράτηση του Φιλίππου. Σ' ένα από αυτά τα ταξίδια του, ο Αλέξανδρος, γοητευμένος από τον Ομηρο και τα ηρωικά ανδραγαθήματα των ηρώων του, μαζί με τους

Το ιερό της Αυλίδειας Αρτέμιδας. Σε κόκκινο περίγραμμα διακρίνεται ο ναός του 5ου αιώνα. Κάτω από το δάπεδο του ναού βρέθηκε αψιδωτό κτίσμα του 8ου αιώνα π.Χ. Στα ΝΔ του ναού βρέθηκε συγκρότημα κεραμικών εργαστηρίων Ελληνιστικής Περιόδου, καθώς και ξενώνας ο οποίος εξυπηρετούσε τους προσκυνητές που συνέρρεαν κατά την περίοδο των εορτών της θεάς. Στους υστερορωμαϊκούς χρόνους (4ος αι. μ.Χ) στην ίδια θέση κτίστηκαν θερμά λουτρά. (μπλε περίγραμμα). Το ιερό καταστράφηκε από τους Γότθους το 396μ.Χ. Στον ναό που ήταν ευρύτερα γνωστός υπηρετούσαν ως ιέρειες κορίτσια τα οποία αφιέρωναν στη θεά εικόνες τους σε ανάμνηση της ιερατείας τους. Η φήμη του ιερού προσήλκυε πολλές πόλεις να στήνουν στον ναό τιμητικά ψηφίσματα. Απέναντι από τον ναό, ανατολικά του δρόμου, υπάρχει και σήμερα τμήμα της κρήνης, ένα υπόγειο τετράγωνο κτίσμα το οποίο κατέβαιναν με σκαλιά (κίτρινο περίγραμμα). Η επίσκεψη εντός του αρχαιολογικού χώρου σήμερα είναι αδύνατη λόγω των συρματοπλεγμάτων που δεν διακρίνονται στη φωτογραφία.

πιστούς του φίλους, αποφασίζει να παρεκκλίνει του δρόμου του και, ντυμένος σαν απλός χωρικός, να επισκεφθεί τον όρμο της Αυλίδας, απ' όπου είχε ξεκινήσει ο ελληνικός στόλος για να κατευθυνθεί στην Τροία.

«[...] Διέσχισαν τη Λοκρίδα και τη Φωκίδα, χωρίς καμία δυσκολία και σε δύο ημέρες μπήκαν στη Βοιωτία από τον παραθαλάσσιο δρόμο, έχοντας μπροστά τους την ακτή της Ευβοίας που διακρινόταν καθαρά κάτω από τις ακτίνες του μεσημεριανού ήλιου και τ' αστραφτερά νερά του πορθμού του Ευρίπου. Ενας μικρός στόλος από δώδεκα τριήρεις έπλεε στα ανοιχτά και στα φουσκωμένα πανιά μπορούσαν να δουν την κουκουβάγια της Αθήνας. "Εάν εκείνος ο ναύαρχος μπορούσε μονάχα να φανταστεί ποι-

ος είναι εδώ στην παραλία και κοιτάζει τα πλοία του...”, μουρμούρισε ο Ευμένης. “Πάμε”, είπε ο Καλλισθένης. “Ας ολοκληρώσουμε αυτό το ταξίδι όσο πιο γρήγορα μπορούμε. Είμαστε κοντά πλέον”...

Ο μικρός όρμος της Αυλίδας φάνηκε μπροστά τους ξαφνικά όταν έφτασαν στην κορυφή ενός λόφου. Μπροστά τους, στην απέναντι ακτή της Ευβοίας, διακρινόταν ν' ασπρίζει μακριά η πόλη της Χαλκίδας. Το νερό είχε ένα βαθύ γαλάζιο χρώμα και το δάσος από πουρνάρια και βελανιδιές που κάλυπτε τις πλαγιές του λόφου έφτανε σχεδόν έως την άκρη της θάλασσας, παραχωρώντας τη θέση του πρώτα σε χαμηλούς θάμνους από μυρτιές και κουμαριές και έπειτα σε

▲ ▲ ▲
Ο ναός της Αυλίδειας Αρτέμιδος που βρισκόταν στον οικισμό της αρχαίας Αυλίδας

Τα ερείπια της κρήνης που βρίσκεται ανατολικά του δρόμου. Στην κρήνη, που ήταν σκεπαστή, κατέβαιναν με 6 σκαλιά. Ο Όμηρος περιγράφει ότι δίπλα στην πηγή υπήρχαν βωμοί και πλάτανος. «αμφί περί κρήνην ιερούς κατά βωμούς [...] καλή υπό πλατανίστω, ὅθεν ρέεν ἀγλαόν ὕδωρ». Ο Πausanias, 1.300 χρόνια αργότερα, γράφει ότι στην εποχή του δεν υπήρχε ο πλάτανος και τμήμα του ξύλου του φυλασσόταν στο ιερό της Αρτέμιδος

▼ ▼ ▼

...τα "Βοιωτικά" του Πausανίας

Ο Πausανίας, στα "Βοιωτικά" του, περιγράφει ως εξής την τότε αραιοκατοικημένη Αυλίδα. «Σ' αυτό το μέρος που ο Εύριπος χωρίζει την Εύβοια από τη Βοιωτία, δεξιά είναι το ιερό της Δήμητρας της Μυκαλλησίας. Προχωρώντας κάποιος λίγο από το ιερό έχει την Αυλίδα η οποία λένε πως οφείλει τ' όνομά της στην κόρη του Ωγύγου. Στην Αυλίδα υπάρχει ναός της Αρτεμης και μαρμάρινα αγάλματα της θεάς, ένα με δάδες και ένα άλλο που την παριστάνει να τοξεύει. Λένε πως όταν επρόκειτο οι Έλληνες να θυσιάσουν στον βωμό την Ιφιγένεια, σύμφωνα με μαντεία του Κάλχαντα, η θεά αντί της Ιφιγένειας έβαλε σαν θύμα ένα ελάφι. Μέσα στο ναό φυλάνε ακόμη το σωζόμενο ξύλο από το πλατάνι που το αναφέρει και ο Όμηρος στην Ιλιάδα. Λένε ακόμη πως στην Αυλίδα δεν φυσούσε ευνοϊκός άνεμος για τους Έλληνες και, επειδή αυτός άρχισε ξαφνικά, θυσιάσε καθένας στην Αρτεμη ό,τι έτυχε χωρίς διάκριση εάν ήταν αρσενικό ή θηλυκό το σφάγιο. Από τότε επικράτησε στην Αυλίδα να θεωρούνται όλα τα σφάγια κατάλληλα. Δείχνουν και την πηγή κοντά στην οποία ήταν φυτρωμένο το πλατάνι, καθώς και σε κοντινό λόφο χάλκινο κατώφλι της σκηνής του Αγαμέμνονα. Μπροστά στο ιερό είναι φυτρωμένοι φοίνικες [...]. Στην Αυλίδα ζουν λίγοι άνθρωποι, που είναι κεραμείς. Τον τόπο αυτόν τον ελέγχουν οι Ταναγραίοι [...]».

Ο Πausανίας έζησε την περίοδο της ακμής της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, στον αιώνα των Αντωνίων. Γεννήθηκε το 110μ.Χ και πέθανε το 180μ.Χ. Ήταν ένας παθιασμένος ταξιδιώτης και επισκέφτηκε όλη περίπου την Ελλάδα καθώς και τη Ρώμη και τη Βόρεια Αφρική. Το έργο του, παρ' όλες τις από καθαρή επιστημονική σκοπιά αδυναμίες του, είναι ένα από τα σπουδαιότερα βοηθήματα των αρχαιολόγων, γοητεύοντας τους απανταχού της Γης ταξιδευτές που "ζηλεύουν" την πολυετή ταξιδιωτική του εμπειρία.

μία λεπτή λωρίδα χαλικιών και κόκκινης άμμου. Μόνον η βάρκα ενός ψαρά αρμένιζε στη θάλασσα και τίποτε άλλο στο λιμάνι απ' όπου είχαν φύγει τα χίλια πλοία των Αχαιών.

"Εδώ δεν χωρούν χίλια πλοία", παρατήρησε ο Ηφαιστίωνας, σπάζοντας τη μαγεία της σιωπής. "Όχι", παραδέχθηκε ο Καλλισθένης. "Αλλά για τον ποιητή δεν θα μπορούσαν να είναι

Τμήματα των τειχών της ακρόπολης της Αυλίδας, στην κορυφή του λόφου Νησί σε υψόμετρο 101μ., από όπου υπάρχει πολύ ωραία θέα προς τον κόλπο της Αυλίδας

λιγότερα. Ένας ποιητής δεν τραγουδά για να διηγηθεί τα περιστατικά της ανθρώπινης ζωής έτσι όπως συμβαίνουν, Ηφαιστίωνα, αλλά για να μας κάνει να ξαναζήσουμε, ύστερα από αιώνες, τις συγκινήσεις και τα πάθη των ηρώων". Ο Αλέξανδρος στράφηκε προς το μέρος του με το βλέμμα του να λάμπει από τη συγκίνηση.

"Πιστεύεις ότι θα μπορούσε να υπάρξει σήμερα ένας άνθρωπος ικανός για κατορθώματα τέτοια που να εμπνεύσουν έναν μεγάλο ποιητή, ό-

πως ο Ομηρος;". "Οι ποιητές δημιουργούν τους ήρωες, Αλέξανδρε", απάντησε ο Καλλιθένης "και όχι αντίθετα. Και οι ποιητές γεννιούνται μόνο όταν η θάλασσα, ο ουρανός και η γη βρίσκονται σε ειρήνη μεταξύ τους" [...]".

Η Αυλίδα κατά την Αρχαιότητα ήταν ένα σημαντικό και πολυσύχναστο θρησκευτικό κέντρο. Η μικρή πόλη βρισκόταν μεταξύ των δύο όρμων του Μικρού και του Μεγάλου Βαθέος. Ανάμεσα στην πόλη και τη θάλασσα, μεσολαβούσε ένας λοφίσκος με υψόμετρο 101μ. πάνω στον οποίο βρισκόταν η ακρόπολη της πόλης. Πληροφορίες για τη θέση της δίνει ο Ομηρος και ο γεωγράφος Στράβων. Στην Αυλίδα είχε ιδρυθεί ναός προς τιμή της Αρτέμιδας που ανασκάφηκε το 1956.

Κατά την επίσκεψή σας στην περιοχή, θα συναντήσετε απαγορευτικές πινακίδες, τις οποίες απλώς αγνοήστε! Έχουν τοποθετηθεί από τα Τσιμέντα Χαλκίδας. Επίσης, σημειώνουμε ότι οι φωτογραφίες εξιδανικεύουν λίγο την εικόνα της περιοχής

Η πεζοπορική διαδρομή στην Αυλίδα

Για να φτάσετε στην αρχή της διαδρομής σας, διαβάστε προσεκτικά τις οδηγίες. Παρά την πληθώρα των πινακίδων για τον ναό της Αρτέμιδος, η προσέγγιση είναι λαβυρινθώδης. Η ανάβασή σας στο μικρό ύψωμα είναι σχετικά εύκολη και μόνο προς το τέλος της παρουσιάζει μία μικρή δυσκολία, καθώς κινείται επάνω σε απόκρημνα βράχια. Υπολογίσετε Π/Ε 1 ώρα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ 1

Ανάβαση στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ της ΑΥΛΙΔΑΣ στο ύψωμα ΝΗΣΙ επάνω από την Αυλίδα

- **Τύπος διαδρομή:** Π/Ε • **Υψομ. διαφορά ανάβασης:** 90μ.
- **ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ:** Μετά το χωριό Βαθύ σε 520μ. υπάρχει δασοταύρωση ασφάλτου και ακολουθείτε τη δεξιά άσφαλο. Σε 880μ. (1,7χλμ.) περνάτε τις σιδηροδρομικές γραμμές και συνεχίζετε σε άσφαλο. Σε 620μ. (2,3χλμ.) συνεχίζετε σε κατεστραμμένη άσφαλο χωματόδρομο και σε 1,3χλμ. (3,6χλμ.) βλέπετε αριστερά σας μέσα από συρματοπλέγμα τον Ναό της Αρτέμιδος. Στο τέλος του συρματοπλέγματος, δεξιά σας είναι η έναρξη της διαδρομής σας ❶.

Ανάβαση στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ της ΑΥΛΙΔΑΣ στο ύψωμα ΝΗΣΙ επάνω από την Αυλίδα

ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0ωρ.00'	0	10	Από Χαλκίδα προς Αθήνα πριν το συρματοπλέγμα του αρχ. χώρου (N38° 26'00" -E23° 35'35") ανηφορίζετε μέσα στα χωράφια σε πορεία 110° προς μια παλιά κεραία που βλέπετε μπροστά σας πάνω στο ύψωμα. Σε 360μ., ή σε 20',
0ωρ.20'	0,360	95	φτάνετε στην κεραία ❷ (N38° 25'59" -E23° 35'45") (θέα προς το εργοστάσιο τσιμέντων και αρχαιολογικό χώρο) και συνεχίζετε δεξιά στις 170° χωρίς μονοπάτι πάνω στα βράχια (σχετικά δύσκολη πορεία). Σε 400μ., ή σε 15',
0ωρ.35'	0,760	101	φτάνετε στο ψηλότερο σημείο ❸ (N38° 25'49" - E23° 35'49") (υπάρχει κολονάκι) ωραία θέα (φαίνονται λιθωσσωροί που αποτελούσαν τμήματα της οχύρωσης της ακρόπολης) ■

Η πανοραμική θέα που απολαμβάνει κάποιος προς την πόλη της Χαλκίδας από την κορυφή του Μεγάλου Βουνού όπου πιστεύεται ότι βρίσκοταν η ακρόπολη της αρχαίας πόλης Υρία. Στη φωτογραφία διακρίνεται ο πορθμός του Ευρίπου που χωρίζει την Εύβοια από την απέναντι στεριά,

όπως και η κρεμαστή γέφυρα που ολοκληρώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90. Από την κορυφή φαίνονται τα βουνά Δίρφυ, στις 40°, το Καντήλι στις 330° και το Μεσσάπιο στις 280°

▲ ▲ ▲

Το ύψωμα Μεγάλο Βουνό, η κορυφή του οποίου περιβάλλεται από την ακρόπολη της αρχαίας Υρίας. Με κόκκινη γραμμή η διαδρομή ανάβασης. Η φωτογραφία έχει τραβηχτεί από τον αρχαιολογικό χώρο της Γλύφας, (6) έναν προϊστορικό μυκηναϊκό οικισμό ο οποίος κατοικήθηκε όλη την Εποχή του Χαλκού (3000-1100π.Χ). Πιθανόν ήταν το επίγειο της προϊστορικής θήβας. Βόρεια του λιμανιού υπήρχε τείχος μέχρι πάνω στον λόφο που υψώνεται σε υψόμετρο 37μ.. Δεν υπάρχουν εμφανή υπολείμματα του για να τα δει κάποιος σήμερα

Επίσκεψη στην ακρόπολη της αρχαίας Υρίας - Ανάβαση στο Μεγάλο Βουνό.

Νότια της Χαλκίδας, στη βοιωτική ακτή, υψώνεται μικρό βουνό ύψους 288μ. με το πηχρό όνομα Μεγάλο Βουνό. Η νότια πλευρά του βουνού ανασκάπτεται από τα Τσιμέντα Χαλκίδας. Στην κορυφή, όμως, του λόφου αυτού υπάρχουν τα τείχη μιας ακρόπολης η οποία πιστεύεται ότι υπήρξε η ακρόπολη της αρχαίας Υρίας -μίας πόλης για την οποία ελάχιστα στοιχεία διατίθενται. Η ομορφιά της μικρής αυτής διαδρομής οφείλεται κυρίως στη θέα που απολαμβάνει κάποιος από την κορυφή του λόφου. Το μάτι "αγκαλιάζει" όλο την περιοχή της Χαλκίδας μέχρι τη Δίρφυ και την κρε-

μαστή γέφυρα. Φτάνοντας στην κορυφή, αξίζει να κάνει τον γύρο των τειχών στα οποία διακρίνονται ακόμη ορισμένες από τις πύλες των τειχών.

Η πεζοπορική ανάβαση στην ακρόπολη των Υρίων

Η διαδρομή στην ακρόπολη της αρχαίας Υρίας δεν παρουσιάζει κάποια ιδιαίτερη δυσκολία, αλλά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η υψομετρική διαφορά των 260μ. Να υπολογίσετε μαζί με την επιστροφή περίπου 2 ώρες.

Βιβλιογραφία

"Παυσανίου Περιήγησης", Εκδοτική Ελλάδος
Αλεξ. Παραδείση "Φρούρια και κάστρα της Ελλάδας",
Εκδόσεις Ευσταθιάδη

▲ ▲ ▲
Τμήματα των τειχών της
ακρόπολης της αρχαίας Υρίας.
Στο βάθος διακρίνονται
οι εκσκαφές των τσιμέντων
Χαλκίδας

Τα τείχη της ακρόπολης της Υρίας
περιβάλλουν την κορυφή του
Μεγάλου Βουνού δίνοντας τη
δυνατότητα διάβασης σε όλο
το μήκος της
▼ ▼ ▼

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Επίσκεψη στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ του ΑΡΧΑΙΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΥΡΙΑ στο Μεγ. Βουνό

- Τύπος διαδρομής: Π/Ε • Υψομ. διαφορά ανάβασης: 240μ.
- ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: Ερχόμενοι από Αθήνα 1400μ. μετά τη διασταύρωση των δύο δρόμων που οδηγούν στην Χαλκίδα (νέος για την κρεμαστή γέφυρα) ακολουθείτε τον παλιό και σε 1,4 χλμ. ΠΡΟΣΟΧΗ αριστερά φαίνεται το club GAZ και δεξιά σας υπάρχει πλάτωμα για parking όπου και η έναρξη της διαδρομής ❶.

Επίσκεψη στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ του ΑΡΧΑΙΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΥΡΙΑ στο Μεγ. Βουνό			
ΧΡΟΝΟΣ	ΧΛΜ.	ΥΨΟΜ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
0ωρ.00'	0	20	Φεύγετε από τη δεξιά πλευρά του δρόμου Αθηνών - Χαλκίδας (παλιό) (N38° 26'49" -E23°34'36"). Περνάτε απέναντι την ασφαλτο και ανηφορίζετε στην αρχή σε μικρό τσιμεντόδρομο σε πορεία 150°. Στη συνέχεια ανηφορίζετε σε κακό χωματόδρομο δίπλα σε φράκτη (παλιές δεξαμενές). Σε 200μ., ή σε 5',
0ωρ.05'	0,200	40	ο μικρός αυτός χωματόδρομος τελειώνει και συνεχίζετε χωρίς μονοπάτι ανηφορίζοντας απότομα πάνω στα βράχια. Η αραή βλάστηση δεν σας εμποδίζει ν' ανεβείτε σε συνολική πορεία 160°. Σε 700μ., ή σε 40',
0ωρ.45'	0,900	260	φτάνετε στα τείχη ❸ (N38° 26'28" -E23°34'47") και τα ακολουθείτε αριστερά κάνοντας τον κύκλο των τειχών. Σε 500μ., ή σε 12',
0ωρ.57'	1,400	260	αφού περάσετε και μια πύλη των τειχών επιστρέφετε στο σημείο των τειχών που φτάσατε.
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΔΙΑ ■			

Οι διαδρομές πραγματοποιήθηκαν το 2003. Τα waypoints για χρήση GPS έχουν ληφθεί με Datum European 1950
Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά την επεξήγηση των αναλυτικών περιγραφών
και τους τρόπους χρήσης πυξίδας www.pezoporja.gr

ΧΑΛΚΙΔΑ

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΑΡΙΑ ΠΑΣΧΑΛΗ

Η Χαλκίδα φημίζεται για τα θαλασσινά της. Γυαλιστερές, σπάνιες "καλόγνωμες" κυδώνια, μεγάλη ποικιλία από σαγανάκια (γαρίδες, μύδια, στρείδια, σωλήνες) κόκκινα με σάλτσα ντομάτα και άσπρα με μουστάρδα

Οταν ήμουν παιδάκι, θυμάμαι τις οικογενειακές βόλτες στη Χαλκίδα που ήταν ένας πολύ δημοφιλής προορισμός: «*Πάμε για παγωτό στη Χαλκίδα;*» πρότειναν. Και έτσι, ξεκινούσε όλη η οικογένεια στριμωγμένη με τα παιδιά, υπεράρθρο, στην αγκαλιά στο αυτοκίνητο του θείου, για να απολαύσει όχι τόσο το παγωτό, αλλά περισσότερο τη θαλασσινή αύρα της κοσμοπολίτικης πόλης που τα φώτα των ζαχαροπλαστείων στην παραλία της τρεμόπαιζαν στα νερά της θάλασσας. Τώρα, βέβαια, που τα οικονομικά της οικογένειας είναι πολύ καλύτερα, η πρόταση έχει αλλάξει και λέμε: «*Πάμε στη Χαλκίδα για ψάρι;*» Και πράγματι, η Χαλκίδα φημίζεται για τα νόστιμα θαλασσινά της, τα οποία οι επισκέπτες απολαμβάνουν τόσο στις ψαροταβέρνες αλλά και στα αμέτρητα ουζερί όπου συνωστίζονται οι μερακλήδες. Όταν ρώτησα τον παλιό μου φίλο Θωμά για τη γαστρονομία της πόλης του, μου είπε: «*Εγώ τι να σου πω τώρα; Πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσεις τα θαλασσινά μας!*» Το

Γιορτινές "μπατίες χοιρινές", από την κ. Κατερίνα Γεωργιάδου

(το φαγητό αυτό συνηθίζεται στις μεγάλες γιορτές του σπιτιού και είναι απαραίτητο στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι)

Υλικά:

Ένα έντερο χοιρινό,
μία συκωταριά,
μισό κιλό τραχανάς γλυκός,
ντομάτα για σάλτσα,
αλάτι, πιπέρι,
κανέλα, μπιχαρί, γαρίφαλο,
λίγο αμύγδαλο αспρισμένο και καβουρντισμένο
και λαδάκι.

Εκτέλεση

Πλένουμε σχολαστικά το έντερο του χοιρινού και το αφήνουμε σε ξίδι με νερό. Αφού το έχουμε αλλάξει ήδη ένα-δύο χέρια, μετά από πολύ σχολαστικό πλύσιμο, το αφήνουμε όλη νύχτα στο νερόξιδιο. Ψιλοκόβουμε τη συκωταριά και την τσιγαρίζουμε στο λάδι. Ετοιμάζουμε αραή σάλτσα ντομάτας σε μία κατσαρόλα και, μόλις πάρει βράση, ρίχνουμε τον τραχανά και το συκωτάκι και όλα τα μπαχαρικά. Όταν τα υλικά πήξουν λιγάκι, κατεβάζουμε από τη φωτιά και αρχίζουμε να γεμίζουμε το έντερο. Μόλις ετοιμαστεί, το κλείνουμε στην άκρη με κλωστή και το τοποθετούμε στο γαλλικό-ατρογγυλό στο ταψί. Το σκεπάζουμε καλά με σάλτσα ντομάτα, και το ψήνουμε για 1-1.5 ώρα σε σιγανή φωτιά ώστε να μην σκάσει. Μόλις ρουφήξει την ντομάτα, είναι έτοιμο.

ίδιο μου είπαν, όμως, και όλοι όσοι ρώτησα: «Εμείς εδώ στη Χαλκίδα αγαπάμε πολύ το φρέσκο ψάρι, το βρίσκουμε εύκολα και είναι και φθινό». Πολύ αγαπητό είναι το γουφάρι που παλιά το πιάνανε στη γέφυρα και γίνεται ωραία ψαρόσουπα, οι τσιπούρες, οι γοβιοί που γίνονται τηγανητοί -ή ψητοί, άμα είναι μεγάλοι- οι κουτσομούρες, ο γαύρος, η σαρδέλα, ενώ ένα πολύ οικονομικό ψάρι είναι τα "προσφυγάκια", όπως τα λένε. Τα προσφυγάκια είναι όπως τα μπακαλιαράκια και έχουν λευκό κρέας πολύ γλυκό, ένα κόκαλο που βγαίνει πολύ εύκολα, γίνονται τηγανητά και είναι πολύ θρεπτικά ειδικά για τα παιδιά. Από τα οστρακοειδή όλοι μιλούν για τις νόστιμες γυαλιστερές που τρώγονται ωμές, τις "καλόγνωμες" που είναι σπάνιες, τα κυδώνια και τη μεγάλη ποικιλία από σαγανάκια -γαρίδες, μύδια, στρείδια, σωλήνες- κόκκινα με σάλτσα ντομάτα και άσπρα με μου-

Παραδοσιακό Τηγανόψωμο.

από την κ. Χρύστα Δημαρέλλου

Υλικά:

Μισό κιλό αλεύρι,
νερό όσο πάρει,
μισό ποτηράκι λάδι,
λίγο πιπέρι,
μαγιά μπίρας,
μισό κιλό φέτα.

Εκτέλεση

Κατ' αρχάς τρίβουμε λίγο το αλεύρι με το λάδι, και σιγά-σιγά βάζουμε νερό τόσο ώστε να αρχίσει να πλάθεται το ζυμάρι. Στη συνέχεια, προσθέτουμε τη μαγιά, το πιπεράκι και τη φέτα σε κομματάκια να γίνει πλούσιο, και το αφήνουμε να φουσκώσει για ένα μισάωρο σκεπασμένο. Μετά το ξαναζυμώνουμε, το πλάθουμε μπαλάκια, το απλώνουμε και το τηγανίζουμε στο λάδι, τρυπώντας το κάθε τόσο με το πιρούνι για να μη φουσκώνει

στάρδα. Στους μεζέδες θα βρείτε τοίρο, και χταποδάκι ψητό στα κάρβουνα ή βραστό με το λαδόξιδό του, ενώ ονομαστές είναι και οι караβίδες με μακαρόνια. Μπορεί οι κάτοικοι να δείχνουν προτίμηση στα ψάρια αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα απολαύσετε ωραία κρέατα ψητά στις ψησταριές της πόλης -κυρίως, αρνί και κατσίκι ψητά ή στη σουβλά, παιδάκια, ενώ στις μεγάλες γιορτές θα βρείτε τις "ματιές" που είναι έντερο γεμιστό με συκωτάκια. Μπορείτε ακόμη να απολαύσετε και τα "κλασικά" φαγητά, όπως ο κόκορας κρασάτος με σπιτικές κυλοπίτες αλλά και τα λαδερά που προτιμούνται ιδιαίτερα το καλοκαίρι. Φημισμένο είναι και το τηγανόψωμο της Χαλκίδας με μπόλικη φέτα, τη συνηταγή του οποίου είχε την καλοσύνη να μας δώσει η κ. Χρύστα Δημαρέλλου. Το γεύμα θα το πλαισιώσει η κλασική ντοματοσαλάτα η χωριάτικη, στην οποία επιμένουν οι ντόπιοι, παρά τους πειρασμούς των καινούργιων γεύσεων, όπως μου είπε η κ. Κατερίνα Γεωργιάδου που είχε την καλοσύνη να μας μιλήσει και για τις "ματιές". Ότι και αν προτιμήσετε, θα το συνοδεύσετε με σπιτικό κρασάκι που ταβέρνες και μερακλήδες Χαλκιδιώτες βάζουν ο καθένας το βαρελάκι του, ή με το κρασί που παράγεται στο Ληλάντιο πεδίο, ενώ για τα θαλασσινά σας προηγείται το ουζάκι. Το φαγητό θα τελειώσει γλυκά με τον γιορταστικό μπακλαβά με μπόλικο αμύγδαλο που στις γιορτές πρωταγωνιστεί στα τεράστια χαλκοματένια ταψιά των σπιτιών, ενώ εάν είστε τυχεροί και προσκληθείτε σε κάποιο σπίτι θα δοκιμάσετε τα σπιτικά ποτά βύσσινο και βερίκοκο.

ΧΑΛΚΙΔΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

► ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ info@traveladvisor.gr

Εύβοια είναι το δεύτερο σε μέγεθος νησί του Αιγαίου -μετά την Κρήτη- και το τρίτο της Μεσογείου. Στην Αρχαιότητα αποκαλείτο Μάρκριν λόγω του μήκους της. Τρεις μεγάλοι και απότομοι ορεινοί όγκοι, οι Τελέθριο, Δίρφη και Οχη, καταλαμβάνουν τη μεγαλύτερη έκτασή της. Ανάμεσά τους εκτείνονται εύφορες πεδιάδες και μικρές κοιλάδες. Χωρίζεται από τη Στερεά Ελλάδα με τη λεπτή θαλάσσια λουρίδα του πορθμού του Ευρίπου. Η συνολική έκταση του νομού είναι 4.167 τ.χλμ. και ο πληθυσμός του 210.000 κάτοικοι. Πρωτεύουσα, η Χαλκίδα και η διοικητική διαίρεσή του περιλαμβάνει 25 δήμους και 2 κοινότητες. Από τους 25 δήμους, 22 βρίσκονται στην Εύβοια και 2 στην απέναντι ακτή της Στερεάς Ελλάδας. Η Χαλκίδα, πόλη με αρκετά, ακόμη, θαυμάσια δείγματα αρχιτεκτονικής ήταν επί πολλά χρόνια τόπος διαμονής πνευματικών ανθρώπων, με ιδιαίτερα γνωστό τον ποιητή και λογοτέχνη Γιάννη Σκαρίμπα. Η σημερινή Χαλκίδα συνδυάζει την εμπορική και τη βιομηχανική δραστηριότητα με την τουριστική και την πολιτιστική ανάπτυξη. Το κλίμα της είναι υγιεινό, έχει ωραίες εξοχές και άφθονα νερά.

Αποστάσεις: Η Χαλκίδα απέχει από την Αθήνα 77 χλμ., από τη Λαμία 162 χλμ., από τη Θεσσαλονίκη 494 χλμ., από τα Γιάννενα 465 χλμ. και από την Αλεξανδρούπολη 802 χλμ.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Οδική σύνδεση: Η Χαλκίδα προσεγγίζεται από την Εθνική οδό Αθηνών-Θεσσαλονίκης μέσω του κόμβου του Σχηματαρίου.

Απέχει λίγα χιλιόμετρα από την Αθήνα, συνεπώς εάν επιλέξετε το αυτοκίνητό σας ή το ΚΤΕΛ θα

βρίσκεστε εκεί σε περίπου 1 ώρα και 15 λεπτά (ανάλογα, βέβαια, με την κίνηση, καθώς πολλές φορές ιδιαίτερα το καλοκαίρι -απόγευμα Κυριακής- ίσως χρειαστείτε και το διπλάσιο). Αν θέλετε πάλι, μπορείτε να κάνετε ακόμα πιο γραφικό το ταξίδι σας, παίρνοντας το φέρι μποτ, που ενδεύκνται το καλοκαίρι. Η απόσταση από τον Ωρωπό για την Ερέτρια είναι 4 ν.μ. και η διάρκεια του ταξιδιού 30 λεπτά. Από την πανέμορφη Ερέτρια θα βρεθείτε στη γοητευτική Χαλκίδα σε περίπου μισή ώρα με το αυτοκίνητο ή το λεωφορείο.

ΚΤΕΛ Αθήνας: ☎ 210 8317153

ΚΤΕΛ Ευβοίας: ☎ 22210-22640 και 23120

Τοπικά λεωφορεία Χαλκίδας: ☎ 22210-22026

Σιδηροδρομική σύνδεση:

ΟΣΕ Αθήνας, ☎ 210-5297777

ΟΣΕ Χαλκίδας, ☎ 22210-22386

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Δήμος, ☎ 22210-22314 και 85666

Αστυνομία, ☎ 22210-87000 και 83333

Τροχαία, ☎ 22210-22513

Τουριστική Αστυνομία, ☎ 22210-77777

Λιμεναρχείο, ☎ 22210-28888

Λιμεναρχείο Ραφίνας, ☎ 22940-22300

Γενικό Νοσοκομείο Χαλκίδας, ☎ 22210-21901

Αρχαιολογικό Μουσείο, ☎ 22210-25131

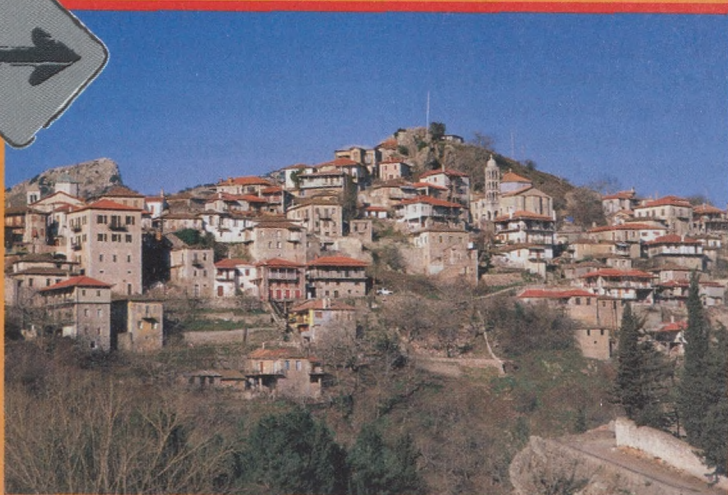
Δημοτική Πινακοθήκη, ☎ 22210-22031

Ταξί, ☎ 22210-22204

και 25220, 24411, 26566, 22481

Ραδιοταξί, ☎ 22210-89300 και 89301

Στο επόμενο τεύχος

ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ-ΣΤΕΜΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ "ΗΜΕΡΗΣΙΑ"

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Λάμπρος Γαλάνης (galanis@pegasus.gr)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ: Βαρβάρα Βεντούρη (bventuri@pegasus.gr)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ:
Κώστας Σγούρος
Βασίλης Συκάς
Αντώνης Καλογήρου
Πέτρος Καλογήρου
Μαρία Πασχάλη
Στέφανος Στεφανίδης

ΧΑΡΤΗΣ: Falk/epsilon group ☎ 210 6800700

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΗΜΕΡΗΣΙΑ"
ΕΚΔΟΤΗΣ: Πέτρος Αντωνιάδης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κώστας Καλλίτης

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΗΜΕΡΗΣΙΑ Α.Ε.Ε.

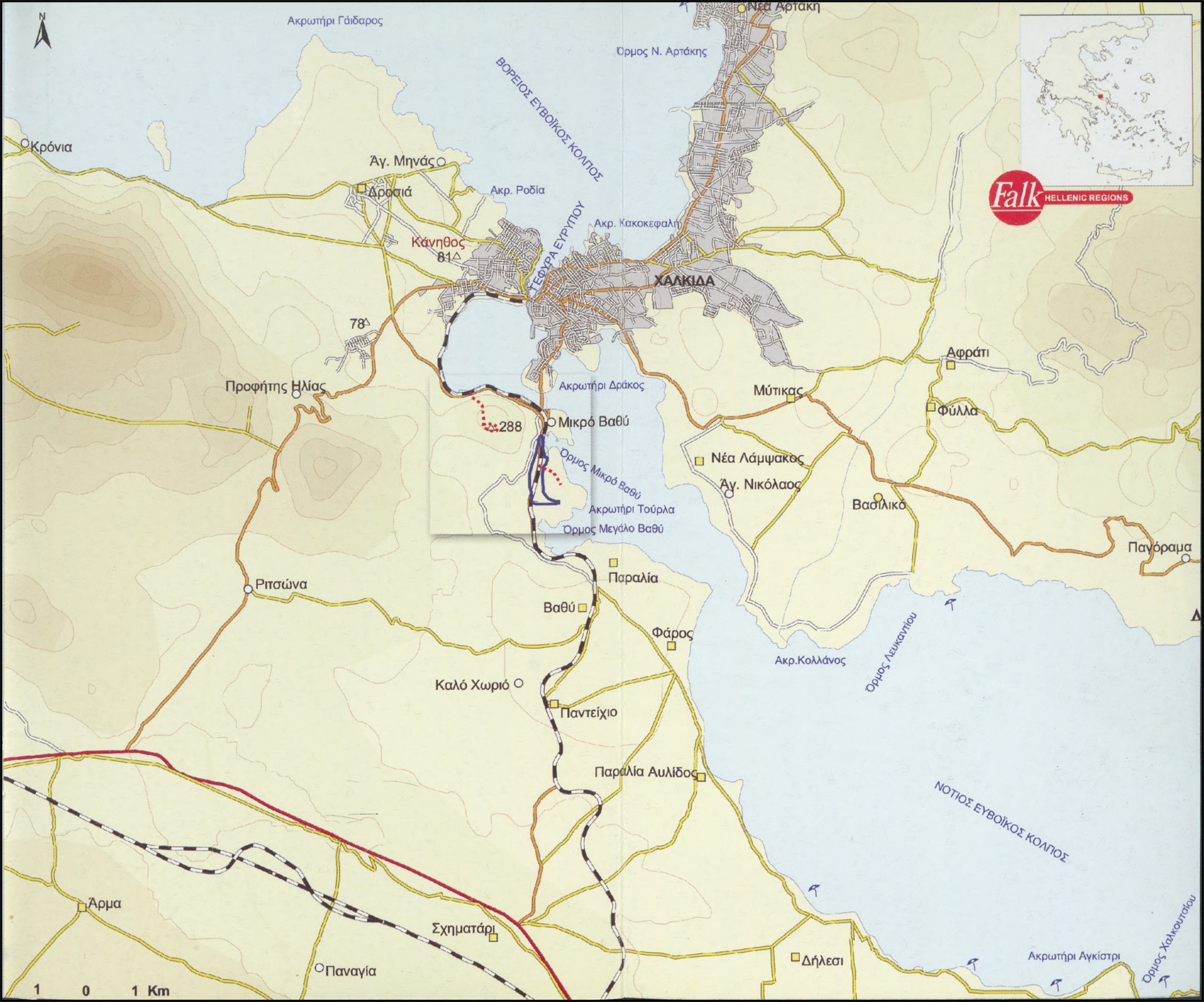
*ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ν.2121/1993 ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΕΡΝΗΣ (ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΚΥΡΩΘΕΙ ΜΕ ΤΟΝ Ν.100/1975) Η ΑΝΑΔΗ-
ΜΟΣΙΕΥΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ -ΟΛΙΚΗ, ΜΕΡΙΚΗ, ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ- Η ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΦΡΑΣΗ Η ΔΙΑΣΚΕΥΗ, ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΤΟΥ ΕΝΘΕΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΕ ΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΜΕΣΟ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟ, ΜΗΧΑΝΙΚΟ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ, ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΟ, ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗΣ Η ΑΛΛΟ, ΑΝΕΥ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΔΕΔΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ*

Όλα για τα Αθλητικά!

Ευρωπαϊκό και Ελληνικό Ποδόσφαιρο, Α' και Β' Εθνική, Champions League, αλλά και Formula 1 έρχονται στο κινητό σου με τα Αθλητικά των Υπηρεσιών MYCOSMOS. Δεν έχεις παρά να εγγραφείς στην Αυτόματη Ενημέρωση (Alerts) στέλνοντας μόνο μία φορά το αντίστοιχο γραπτό μήνυμα και θα ενημερώνεσαι κάθε φορά που υπάρχει κάποια εξέλιξη!

Για...	Στείλε στο 1651...	Παράδειγμα
Εγγραφή στη ζωντανή ενημέρωση για τις εξελίξεις στους επίσημους αγώνες της ομάδας σου και τα τελικά αποτελέσματα των αγώνων της Α' Εθνικής Ποδοσφαίρου και επιπλέον, δωρεάν ζωντανή ενημέρωση για τις εξελίξεις στους επίσημους αγώνες της Εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου.	Το όνομα της ομάδας σου και ΑΓΩΝΕΣ ΝΑΙ ή το όνομα με λατινικούς χαρακτήρες και GAMES YES	ΠΑΟ ΑΓΩΝΕΣ ΝΑΙ
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τα καθημερινά και τα έκτακτα, όταν υπάρχουν, νέα της ομάδας σου, καθώς και τα τελικά αποτελέσματα των αγώνων της Α' Εθνικής Ποδοσφαίρου.	Το όνομα της ομάδας σου και ΝΑΙ ή το όνομα με λατινικούς χαρακτήρες και YES	ΟΣΦΠ ΝΑΙ
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τα σημαντικότερα νέα των ομάδων της Α' Εθνικής Ποδοσφαίρου (εκτός από ΑΕΚ, Άρη, Ήρακλή, Ολυμπιακό, ΟΦΗ, Παναθηναϊκό, Πανιώνιο, ΠΑΟΚ, και SKODA Ξάνθη).	ΟΜΑΔΕΣ ΝΑΙ	
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τα νέα και τα τελικά αποτελέσματα των αγώνων της Β' Εθνικής Ποδοσφαίρου.	ΒΕΘΝΙΚΗ ΝΑΙ	
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τα νέα της ευρωπαϊκής ομάδας που σε ενδιαφέρει και τα τελικά αποτελέσματα των αγώνων που συμμετέχει.	Το όνομα της ξένης ομάδας και ΝΑΙ ή το όνομα με λατινικούς χαρακτήρες και YES	ΡΕΑΛ ΝΑΙ
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τα νέα και τα τελικά αποτελέσματα των αγώνων του Champions League.	CL ΝΑΙ	
Εγγραφή στην αυτόματη ενημέρωση για τις ειδήσεις της Formula 1.	FORMULA ΝΑΙ	

Τα ονόματα των ομάδων μπορούν να γραφούν ως εξής: ΑΕΚ, ΑΡΗΣ ή ARIS ή ARHS, ΗΡΑΚΛΗΣ ή ΗΡΑ ή HRA, ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ή ΟΣΦΠ ή OSFP, ΟΦΗ ή OFI, ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ή ΠΑΟ ή ΡΑΟ, ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ ή ΡΑΝΙΟΝΙΟΣ, ΠΑΟΚ ή ΡΑΟΚ, ΞΑΝΘΗ ή ΧΑΝΤΗ
ΑΡΣΕΝΑΛ ή ARSENAL, ΠΟΥΒΕΝΤΟΥΣ ή JUVENTUS, ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ ή LIVERPOOL, ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ ή MANCHESTER, ΜΙΛΑΝ ή MILAN, ΜΠΑΓΕΡΝ ή BAYERN, ΜΠΑΡΤΣΕΛΟΝΑ ή BARCELONA, ΡΕΑΛ ή REAL

COSMO
KAPTA

Για πρώτη φορά **bonus** ▼
δωρεάν χρόνος ομιλίας κάθε μήνα,
για όλες τις εισερχόμενες και
εξερχόμενες κλήσεις

Το bonus αφορά θνήδες κλήσεις. Ισχύει για εξερχόμενες κλήσεις αξίας έως των €5 το μήνα για εισερχόμενες κλήσεις χρόνου ομιλίας έως των 10 λεπτών ανά μήνα.

Τώρα με την COSMOKAPTA βγαίνεις διπλά κερδισμένος!
Γιατί τώρα σου δίνει bonus δωρεάν χρόνο ομιλίας όχι μόνο
όταν παίρνεις τηλέφωνο αλλά και κάθε φορά που σε παίρνουν!
Το bonus εξερχόμενων κλήσεων προσφέρεται αυτόματα,
χωρίς καμία διαδικασία, ενώ για να αποκτήσεις το bonus
εισερχόμενων κλήσεων, στείλε δωρεάν το γραπτό μήνυμα **EB**
στο **1314**, και... κάνε τα πάντα για να σε πάρουν τηλέφωνο.

ΕΞΕΛΙΞΗ

Πάμε μπροστά
Η ΝΟ1 ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

 cosmote

~~Α.Α.~~ Εργασία Επιπ

Τιώρα 6947124623

~~bb~~

~~ΑΚΕΙΝΗΣ~~

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

και συνολική δόξα, η οποιαδήποτε οικονομική ωφέλεια και ο θαυμασμός για το γυμνασμένο ανδρικό σώμα είχαν ως θεμέλιο όχι απλώς μια συγκεκριμένη θεώρηση της σχέσης ανθρώπων και θεών, ανθρώπων και ηρώων, ανθρώπων και θανάτου, αλλά και τέληση θυσιών προς συγκεκριμένους ολύμπιους θεούς.

Το θεωρητικό υπόβαθρο των αρχαίων Αγώνων εξαφανίστηκε ανεπιστρεπτί. Τα στοιχεία του αρχαίου μύθου, ούτε κατά διάνοια μπορούν να προσδώσουν σε αθλητικούς αγώνες της εποχής μας την κεντρική, θρησκευτική και κοινωνική σημασία που είχαν στην αρχαιότητα. Έτσι οι αξίες της ευγενούς άμιλλας, των υψηλών επιδόσεων, της ατομικής και εθνικής δόξας, του πολύ ευρύτερου πλέον οικονομικού οφέλους και του θαυμασμού για το ωραίο σώμα, είτε ανδρικό είτε γυναικείο, παρουσιάζονται ως αυτοσκοπός, με παρεπόμενο κίνδυνο να έλθουν σε σύγκρουση με άλλα στοιχεία θεμελιώδη για την πρόοδο ή την ίδια την επιβίωση της ανθρωπότητας.

Χαρακτηριστικό είναι ένα στιγμιότυπο της εναρκτήριας τελετής. Ο δρομέας που αντιπροσώπευε τους Ολυμπιακούς, "σκόνταψε" το 1916, και πάλι το 1940 και 1944, διότι κατά τους παγκόσμιους πολέμους - σε αντίθεση βέβαια με την αρχαιότητα - η ολυμπιακή εκκευρία δεν μπορούσε να κυριαρχήσει επί της πολιτικής ταραχής. Εκείνη τη στιγμή θα πέρασαν από την σκέψη πολλών ευσυνειδητών πολιτών εικόνες της εκμετάλλευσης των Αγώνων του 1936 από ένα καθεστώς πραγματικά σατανικό, τη σφαγή διαμαρτυρουμένων φοιτητών στο Μεξικό το 1968, την τρομοκρατική επίθεση στο Μόναχο το 1972, τη διοργάνωση στη Μόσχα το 1980, όταν οι Σοβιετικοί είχαν εισβάλλει στο Αφγανιστάν... και η προοπτική του εισέτι αυταρχικοκρατούμενου Πεκίνου το 2008.

Ο συνδυασμός ρηκού εθνικισμού από μέρους ορισμένων κρατών και πολλών θεατών, μαζί με τον πειρασμό εμπορευματοποίησης της επιτυχίας για πολλούς αθλητές, θέτει σε κίνδυνο την αξιοπιστία του αθλητισμού εν γένει. Εάν η χώρα μας φιλοδοξεί να παίξει κεντρικό ρόλο στην μελλοντική εξέλιξη του ολυμπιακού θεσμού και να αντλήσει απ' αυτήν ανάλογα οφέλη, πρέπει πρώτα να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό τρόπο την άμεση πρόκληση της ηθικής τάξης.

Συναφές με το πρόβλημα ηθικής τάξης είναι και το περιβαλλοντικό έλλειμμα. Στην περίπτωση αυτή τα τρία ελλείμματα - δημοκρατίας, ηθικής και περιβάλλοντος - ήταν στενά συνδεδεμένα. Σαφώς δεν ήταν η καλύτερη εποχή της διοίκησης, όταν το κόστος πολλών έργων εκτινάχθηκε λόγω καθυστερήσεων στον προγραμματισμό, προς όφελος ιδιαίτερων εργολαβικών επιχειρήσεων και προς ζημία του γενικού συμφέροντος. Δεν ήταν, για να είμαστε επιεικείς, η καλύτερη εποχή για τον δημοκρατικό και δικαστικό έλεγχο της διοικητικής διαδικασίας, όταν αμφισβητήσιμες επιλογές (π.χ. το μέγαρο πικ-πονγκ) επισφραγίζονταν για χάρη της έγκαιρης των προετοιμασίας. Δεν ήταν

επιτρεπτό ούτε για το ελληνικό κράτος ούτε για τη ΔΟΕ να διατείνονται ότι το περιβάλλον αποτελούσε τον τρίτο πυλώνα του Ολυμπιακού Ιδεώδους, όταν σε πολλές περιπτώσεις θιγόταν βάνουσα στην πράξη.

Για παράδειγμα οι κατασκευαστικές καθυστερήσεις ακύρωσαν την υπόσχεση για μια πράσινη Αθήνα - δίκαια στην τελική φάση με την έννοια ότι θα ήταν πλέον δώρο άδωρο, εφ' όσον τα δένδρα δεν θα επιζούσαν, άδικα όμως σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες και τις αρχικές διακηρύξεις των Αρχών. Το Ολυμπιακό Χωριό δεν παρουσίασε κανένα απολύτως στοιχείο περιβαλλοντικής ευαισθησίας. Παραμένει επίσης το πεντάπτυχο λήθος του κωπηλατοδρομίου στο Μαραθώνα / Σχοινιά - λήθος ως αθλητική επιλογή, λήθος ως χωροταξική επιλογή, λήθος ως οικονομική επιλογή, λήθος ως προσβολή της ιστορικής μνήμης ολόκληρης της ανθρωπότητας και λήθος ως αντιμετώπιση πολύτιμων στοιχείων της φύσης. Όπως αναμέναμε, η περιοχική έτυχε επιμελούς προσοχής κατά τους τελευταίους μήνες πριν από τους Αγώνες, και όπως επίσης αναμέναμε, ήδη αμέσως μετά από τους Αγώνες άρχισαν να προβάλλονται φωνές για τις δυνατότητες "αξιοποίησής" της, με χρήση των εγκαταστάσεων από ιδιώτη, με ανέγερση ξενοδοχείων ή με αλληλαγή των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Ασφαλώς έπονται και άλλες εξίσου "εθικιστικές", αλλά απaráδεκτες προτάσεις, ενώ προέχει να ολοκληρωθούν τα σχέδια αποκατάστασης των υποβαθμισμένων περιοχών και να φύγουν οι προσωρινές εγκαταστάσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όχι δυστυχώς η τότε ελληνική κυβέρνηση, είναι εκείνη η οποία επέμενε να ενταχθεί η περιοχή στο δίκτυο NATURA 2000. Οι μόνες επιπλέον δραστηριότητες που είναι λογικό να συζητηθούν είναι εκείνες που συνάδουν με τη μοναδική ιστορική μνήμη του Μαραθώνα. Η ΕΕ πρότεινε την κήρυξη του όλου πεδίου του Μαραθώνα σε ιστορικό τόπο και την ίδρυση, εκτός υγροβιότοπου και του ευρύτερου χώρου της μάχης, ενός μουσείου της ιστορίας της Δημοκρατίας ως θεσμού, μουσείου που, εφ' όσον γνωρίζουμε τουλάχιστον, δεν υπάρχει πουθενά αλλού στον κόσμο. Επίσης επιβάλλεται η αποφυγή περαιτέρω ανοικοδόμησης, που και την ιστορική μνήμη και τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής θα αφανίσει.

Η αποτίμηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 θα είναι άγονη εάν μένουμε σε μια κατάσταση πρόσκαιρης αυταρέσκειας, βασισμένη στην επιτυχία τους από οργανωτικές και πολιτιστικής άποψης. Εάν όμως μπορούμε να αντλήσουμε από την επιτυχία αυτή την αυτοπεποίθηση να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τα δικά μας ελλείμματα και στην συνέχεια εργασθούμε συνειδητά για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων του ολυμπιακού θεσμού γενικότερα, η αποτίμηση θα αποδειχθεί όντως γόνιμη για την χώρα, για τον ίδιο τον θεσμό, αλλά και για το μέλλον του ανθρωπίνου γένους.

"Αγαπητά μέλη και φίλοι της ΕΕ, θερμή παράκληση να τακτοποιήσετε τις οφειλές σας το ταχύτερο. Σας γνωστοποιούμε ότι είναι πλέον δυνατή η καταβολή της συνδρομής και μέσω των πιστωτικών καρτών Visa, Mastercard και American Express."

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ. ευχαριστούν θερμά τον κο. Στέφανο Καρυδάκη για την ευγενική προσφορά του να αναλάβει την παραγωγή των τευχών του ενημερωτικού δελτίου.

Κατασκηνώτρια ντυμένη με παραδοσιακή φορεσιά του Τρίκεριου

Μια κατασκήνωση πρωτότυπη!

Στην κατασκήνωση της ΕΕ στο Τρίκερι είχα τη χαρά να γνωρίσω και να συνεργαστώ με νέους ανθρώπους, ώριμους, με ενδιαφέροντα και πολύ χιούμορ. Η επιβίωσή μας στο φυσικό περιβάλλον, κάτω από δύσκολες, "πρωτόγονες" και πρωτόγνωρες για τους περισσότερους από εμάς συνθήκες ήταν μοναδική εμπειρία και η ανταμοιβή μεγάλη. Στον τομέα της προσέγγισής μας με την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού, ήρθαμε σε επαφή με τους κατοίκους, κουβεντιάσαμε μαζί τους, μάθαμε πολλά για το νησί, τις συνθήκες ζωής και την ιστορία τους, διερευνήσαμε το χώρο και αποκαλύψαμε πολλές υλικές μαρτυρίες από το μακρινό και το πρόσφατο παρελθόν του, φωτογραφήσαμε συστηματικά και αποτυπώσαμε το μοναστήρι, τις εκκλησιές και τα πιο χαρακτηριστικά από τα παραδοσιακά κτίσματα του οικισμού και παρουσιάσαμε τη δουλειά μας στους κατοίκους.

Κλαιοπάτρα Θεολογίδου

Υπεύθυνη πολιτιστικής κληρονομιάς

Φέτος το καλοκαίρι η ΕΕ διοργάνωσε για πρώτη φορά μετά από αρκετά χρόνια μια κατασκήνωση για νέους 18 έως 30 χρονών. Η κατασκήνωση ήταν εκπαιδευτικού περιεχομένου και πραγματοποιήθηκε 15 - 24 Ιουλίου 2004 στο νησί Τρίκερι, ένα παρθένο νησάκι στο άκρο του Παγασητικού κόλπου, στο οποίο δεν υπάρχουν ούτε αυτοκίνητα ούτε μηχανάκια. Το πρόγραμμα όπως διαμορφώθηκε ήταν πιλοτικό για τον ελληνικό χώρο και συνδύασε εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε δύο θέματα που εκφράζουν απόλυτα το έργο της Ε.Ε., το περιβάλλον και την αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Θοδωρής Πουλής, συντονιστής ΕΕ

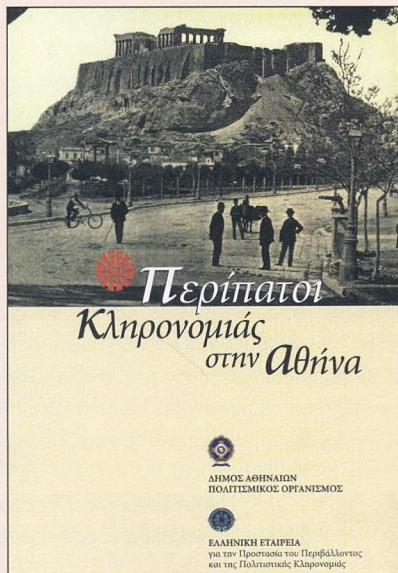
Οι 10 ημέρες κατασκήνωσης στο Τρίκερι ήταν μια καταλυτική εμπειρία. Δεκατέσσερις νέοι άνθρωποι θέλησαν να αφήσουν πίσω τη στερεότυπη καθημερινότητα, να γνωριστούν μεταξύ τους και να ζήσουν με κοινούς στόχους και προσδοκίες. Η προσαρμογή σε ένα άγνωστο περιβάλλον ήπιής ζωής κοντά στη φύση, η παρατήρηση, καταγραφή και κατανόηση της πορείας του φυσικού, ιστορικού και οικιστικού τοπίου και των στοιχείων τους που τείνουν να αντικατασταθούν στη σύγχρονη εποχή (ευχαριστούμε Κλαιοπάτρα και Παναγιώτη), η γνωριμία με τους

ιδιαίτερα φιλόξενους και ανοιχτούς προς επικοινωνία ντόπιους, ήταν μερικά από τα βιώματα - πράξεις ανακάλυψης και αυτοπροσδιορισμού. Αυτές τις μέρες πάσαμε για λίγο να είμαστε παθητικοί δέκτες - καταναλωτές και τραγουδήσαμε μαζί, είδαμε τον ήλιο να δύει, ζήσαμε κάτω από τις μουριές βλέποντας, ακούγοντας και μυρίζοντας τη θάλασσα, το σχίνο, τα τριζόνια. Εκεί που μόνο με τα πόδια ή με μολιάρι πας, παίξαμε, συζητήσαμε και σκεφτήκαμε πεισμάτρικά γι' αυτά που μας ορίζουν.

Γιώργος Μουφλής,
κατασκηνωτής

Όλη η παρέα της κατασκήνωσης - Χαμογελάστε παρακαλώ!

Οδηγός περιήγησης στην ιστορική Αθήνα - Νέα έκδοση της ΕΕ!

νας και τέθηκαν στη διάθεση των πολυπληθών ξένων, αλλιά και Ελλήνων επισκεπτών. Η ΕΕ τους υποδέχθηκε παραμένοντας ανοιχτή καθημερινά κατά τη διάρκεια των Αγώνων, με δυνατότητα επίσκεψης στα αρχαιολογικά ευρήματα που βρίσκονται στο κτήριό της και ειδική φωτογραφική έκθεση που παρουσιάζει το έργο της. Το σύνολο αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων "Λύραυθος" έδωσε κατά το διάστημα αυτό με μεγάλη επιτυχία τρεις συναυλίες με σωζόμενα έργα αρχαιοελληνικής μουσικής καθώς και νεότερα έργα εμπνευσμένα από την αρχαιότητα.

Περίπατοι Κληρονομιάς στην Αθήνα

Τώρα υπάρχει ένας πολύ ιδιαίτερος τρόπος για περιηγήσεις στην Αθήνα: Η καινούρια έκδοση της ΕΕ και του Πολιτισμικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων "Περίπατοι Κληρονομιάς" προτείνει οκτώ πολιτιστικούς περιπάτους στο ιστορικό κέντρο και με σύντομο και περιεκτικό τρόπο οδηγεί τον επισκέπτη σε όλες τις στιγμές της αθηναϊκής ιστορίας. Μέσα από τις φωτογραφίες του Fred Boissonas και ζωγραφίες του 19ου αιώνα που κοσμούν τις σελίδες του ξεπηδά ομοζώνταν η αθηναϊκή Αθήνα. Κάθε περίπατος ξεκινάει και καταλήγει σε στάση μετρό και προωθεί έτσι τις μετακινήσεις δίχως αυτοκίνητο. Το μικρό και πρακτικό βιβλίο - οδηγός διατίθεται στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα στο πωλητήριο της ΕΕ στην Πλάκα και σε κεντρικά βιβλιοπωλεία.

Οι "Περίπατοι Κληρονομιάς" εκδόθηκαν με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθή-

Το σύνολο αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων "Λύραυθος" εν δράσει

Η ώρα της λαχειοφόρου αγοράς: Ποιοι θα είναι οι τυχεροί;

"Χορεύοντας με πανσέληνο" 2004

Όσοι από εμάς παρευρεθήκαμε στον ετήσιο χορό της ΕΕ στις 28 Σεπτεμβρίου στην Ακτή Απόλλων στη Βούλα, είχαμε την τύχη να απολαύσουμε μια υπέροχη χορευτική βραδιά δίπλα στη θάλασσα. Μέσω φωτογραφιών που προβλήθηκαν σε γιγαντοοθόνη είδαμε κάποιες από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες της ΕΕ τον προηγούμενο χρόνο. Χάρη σε πρωτοβουλίες του Συμβουλίου Επικοινωνίας, μερικά από τα καλύτερα παραδοσιακά ξενοδοχεία της Ελλάδας σε Κρήτη, Μυτιλήνη, Κέρκυρα, Ζάκυνθο, Ύδρα, Μύκονο, Σύρο, Σαντορίνη, Έδεσσα, Τρίκαλα, Γαλαξίδι, Αράχοβα, Καλάβρυτα, Έβρο και Ζαγορώρια προσέφεραν δωρεάν διαμονή

στους τυχερούς της λαχειοφόρου αγοράς. Η χορευτική μουσική disco που έπαιζε ο DJ Μάρκος ασταμάτητα μας κράτησε στην πίστα ως τις 2 τα ξημερώματα. Και ήταν εκείνη η ώρα από όλο το βράδυ που η πανσέληνος ήταν πιο υπέροχη και μαγευτική ...

Ευχαριστούμε τον Όμιλο Μπουτάρη για την προσφορά των κρασιών, το Ξενοδοχείο Μετροπόλιταν για την προσφορά του φαγητού,

τους κ.κ. Γ. και Ν. Βερνίκο για την παραχώρηση του χώρου, τις κ.κ. Φ. Λιβανού και Μ. Μόσχου για την οικονομική ενίσχυση της εκδήλωσης και τις κυρίες του ΣΕΠΙ. Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα το προσωπικό της ΕΕ για την επιτυχή οργάνωση της βραδιάς αυτής.

Μάρω Τουμπανάκη

Συντήρηση παραδοσιακού μονοπατιού της Πάτμου

Τα παλαιότερα χρόνια, αιώνες πριν την κατασκευή του αμαξιτού δρόμου που ενώνει τη Σκάλα με τη Χώρα της Πάτμου, η συγκοινωνία ανάμεσα στα δυο χωριά γινόταν αποκλειστικά μέσω ενός μονοπατιού που ξεκινούσε από τις Βίγλες (μύλοι) στη Χώρα, διέσχιζε τα αγροκτήματα του ρέματος "Περδικάρι" και κατέληγε στη θέση Κονσολήτο της Σκάλας. Το μονοπάτι αυτό σώζεται σε απροσδόκητα καλή κατάσταση και έχει την τύχη να βρίσκεται εντός της αδόμητης περιοχής υψηλής προστασίας (ζώνη Α) κι έτσι έχει προστατευθεί από την μάλλον σίγουρη καταστροφή και τσιμεντόστρωσή του.

Η ΕΕ, με την ευγενική προσφορά της κυρίας Ann Lee, προβαίνει στη συντήρηση του μονοπατιού με σκοπό την οριστική διασφάλισή του, αλλά και την προαγωγή του σε πόλο έλξης για τους λάτρες της Πάτμου. Ύστερα από σχετική μελέτη και την έγκριση της ΚΒ' εφορίας αρχαιοτήτων Ρόδου, στις 13 Σεπτεμβρίου 2004 ξεκίνησαν οι εργασίες αποκατάστασης του μονοπατιού. Στις εργασίες παίρνουν μέρος και εθελοντές της ΕΕ που κατέφτασαν από την Αθήνα, ο Δημήτρης, η Αθηνά και ο Αριστόδημος. Οι βασικές εργασίες ήταν ο καθαρισμός του μονοπατιού, η αποκατάσταση των κατεδαφισμένων τμημάτων της ξερολιθιάς που το συγκρατεί καθώς και η συντήρηση του λιθόστρωτου όπου χρειάζεται. Το χρηματικό ποσό που διατίθεται προς στιγμήν επαρκεί μόνον για την αποκατάσταση ενός μικρού τμήματος του μονοπατιού, αλλά ευελπιστούμε πως στην πορεία θα βρεθούν κι άλλοι χορηγοί για την συνέχιση αυτού του πολύ όμορφου και συγκινητικού έργου. Ήδη έχουμε εισπράξει τον ενθουσιασμό και την επικρότηση πολλών ντόπιων όσο και επισκεπτών για αυτή την προσπάθειά μας.

Σπύρος Παπαναστασίου
Μέλος τοπικής επιτροπής Πάτμου

Οι εθελοντές της ΕΕ βοήθησαν ουσιαστικά στη συντήρηση
του παραδοσιακού μονοπατιού στην Πάτμο

Πέντε προτάσεις της ΕΕ για την κατάρτιση Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης 2007-2013

Πέντε προτάσεις για την κατάρτιση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης 2007 - 2013 κατέθεσε στον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών Χρήστο Φώλια το Συμβούλιο Θεσμικού Πλαισίου της ΕΕ τον Ιούνιο του 2004.

Οι πέντε προτάσεις ήταν:

1. Αποκέντρωση

Διαπιστώνεται διοικητική και οικονομική πόλωση μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων, ιδιαίτερα της Αθήνας, και της περιφέρειας. Προτείνεται η άμεση λήψη απόφασης για τον έγκυρο προγραμματισμό της αποκέντρωσης βασικών υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης σε περιφέρειες με προβλήματα.

2. Μικρά νησιά Αιγαίου

Τα νησιά του Αιγαίου και ειδικά τα μικρότερα, βρίσκονται εκτεθειμένα στους κινδύνους του μαζικού τουρισμού. Συνήθως δεν έχουν προγράμματα ανακύκλωσης, εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, ΧΥΤΑ, ούτε μηχανισμούς αντιμετώπισης οπτικής και ηχητικής ρύπανσης. Προτείνεται η άμεση δημιουργία πλαισίου τεχνικής βοήθειας. Προτείνεται επίσης η συγχώνευση των περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, ώστε να μη ζημιωθούν τα μικρότερα και φτωχότερα νησιά λόγω της ευπορίας κάποιων ορίγων θερέτρων.

3. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Προκειμένου οι Μ.Π.Ε. να παύσουν να αποτελούν τυπική διαδικασία επικύρωσης ειλημμένων αποφάσεων και να καταστούν πραγματικά εργαλεία αξιολόγησης αναπτυξιακών προτάσεων θα πρέπει: Να εξετάζονται εναλλακτικές θέσεις στη χωροθέτηση σημαντικών χρήσεων, να γίνεται συνολική εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και να γίνεται αθροιστική εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και να εξασφαλισθεί η ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών πριν από την οριστική κατάρτιση των ΜΠΕ.

4. Φορείς Διαχείρισης περιοχών NATURA 2000

Διαπιστώνεται σοβαρή υστέρηση της συγκρότησης και λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης περιοχών NATURA 2000 και ιδιαίτερα όσον αφορά στην οικονομική τους διασφάλιση. Συνάμα, η πλούσια βιοποικιλότητα της Ελλάδας προσφέρει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης οικότουρισμού με αντίστοιχη αύξηση των θέσεων εργασίας. Προτείνεται λοιπόν η ενίσχυση του οικότουρισμού μέσα σε ένα προστατευμένο φυσικό περιβάλλον.

5. Πολιτιστικοί πόλοι έλξης

Προτείνεται η διάχυση των χρηματοδοτήσεων προς την περιφέρεια για τη δημιουργία πολιτιστικών πόλων έλξης σε όλη την χώρα, όπου θα αναδεικνύονται όλες οι αρχαιολογικές και ιστορικές περίοδοι της πολιτιστικής κληρονομιάς των διαφόρων περιφερειών.

Σύρος - Προστασία των μικρών αιγαίοπελαγίτικων νησιών από τους κινδύνους του μαζικού τουρισμού

Η σειρά μαθημάτων της ΕΕ "Πανελλήνια Ιερά και Αγώνες της αρχαίας Ελλάδας" αποτέλεσαν πόλο έλξης για πλήθος κόσμου

Απολογισμός του Γ' Κύκλου Μαθημάτων ΣΑΚ

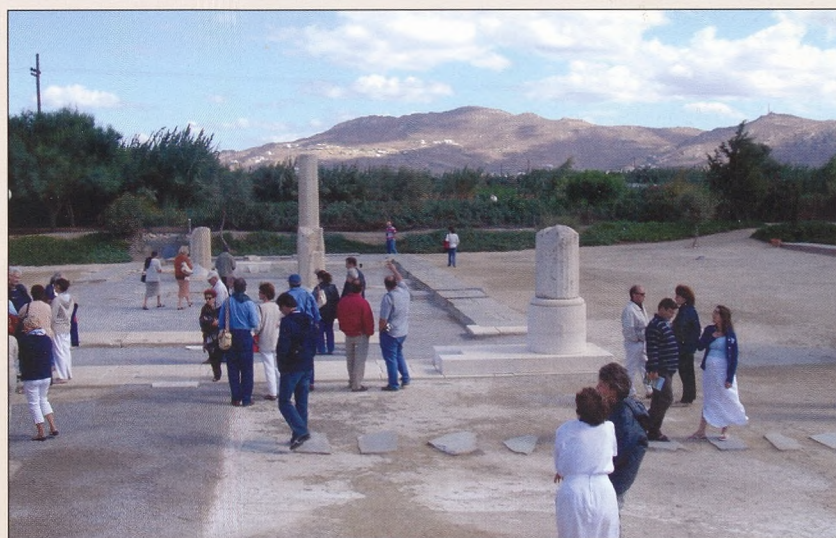
Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΣΑΚ) της ΕΕ διοργάνωσε με επιτυχία τον Γ' Κύκλο Μαθημάτων. Οι έξι διαλέξεις, ύστερα από πρόταση της προέδρου του ΣΑΚ κ. Χάρης Καλλιγιά, ήταν αφιερωμένες στα Πανελλήνια Ιερά και τους Αγώνες της αρχαίας Ελλάδας. 600 περίπου άτομα παρακολούθησαν από τις 27 Απριλίου έως και την 1η Ιουνίου τις διαλέξεις που δόθηκαν από τους καθηγητές Πάνο Βαθαβάνη, Αίλκη Μουστάκα, Elizabeth Gebhard, Μανώλη Κορρέ, Steven Miller και τον Διευθυντή της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής Dominique Mulliez. Ο κ. Π. Βαθαβάνης έκανε μια γενική εισαγωγή στο θέμα, ο κ. D. Mulliez παρουσίασε τα Πύθια μέσα από τις επιγραφές των Δελφών, η κ. Α. Μουστάκα μίλησε για την Ολυμπία και τους Ολυμπιακούς Αγώνες, η κ. E. Gebhard αναφέρ-

θηκε στους ήρωες και τους αθλητές στην Ισθμία και στα άλλα πανελλήνια ιερά, ο κ. Μανώλης Κορρές παρουσίασε το Παναθηναϊκό στάδιο, το Ωδείο του Περικλέους και τα Γυμνάσια και ο κ. St. Miller μίλησε για τη Νεμέα και τα Νέμεα και πρόβαλλε ταινία για τα σύγχρονα Νέμεα. Την επιστημονική επιμέλεια της διοργάνωσης είχαν η αρχαιολόγος και μέλος του ΣΑΚ κ. Φανή Μαθιούχου και ο καθηγητής κ. Πάνος Βαθαβάνης, ενώ την ευθύνη της διοργάνωσης είχε η γράφουσα. Ο επόμενος κύκλος προβλέπεται να ξεκινήσει στα τέλη Ιανουαρίου και θα εξετάσει προβλήματα που προκύπτουν από τη χρήση μνημείων και ιστορικών οικισμών.

Ειρήνη Γρατοσία

Η Νάξος γιόρτασε τη βράβευση των αρχαιολογικών της χώρων

Το Σάββατο 11 Σεπτεμβρίου 2004 πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση για τη βράβευση των αρχαιολογικών χώρων Υγίων και Σαγκρίου στη Νάξο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Europa Nostra, ύστερα από πρόταση της ΕΕ. Οι εξαιρετικές εργασίες ανασκαφής, αναστήλωσης και ανάδειξης τιμήθηκαν με το 1ο βραβείο, το οποίο συνοδεύεται από χρηματικό ποσό που θα δοθεί για τη συνέχιση αναστήλωσης στα Ύγρια. Η εκδήλωση οργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, την ΕΕ και το Δήμο Νάξου. Στις ξεναγήσεις που πραγματοποιήθηκαν στους βραβευθέντες χώρους το πρωί συμμετείχε πλήθος ντόπιων κατοίκων. Κατάμεστο με σχεδόν 350 άτομα ήταν και το θέατρο του δημαρχιακού μεγάρου όπου έγιναν οι ομιλίες το βράδυ του Σαββάτου. Ο Πρόεδρος της ΕΕ Κώστας Καραράς ανέλυσε στην ομιλία του τους λόγους βράβευσης του Σαγκρίου και η Χάρης Καλλιγιά τόνισε τη σημασία της προστασίας των μνημείων του νησιού. Στο τέλος προβλήθηκε η ταινία της Λυδίας Καρρά "Φωνή Αιγαίου".

Ο αρχαιολογικός χώρος Υγίων στη Νάξο τιμήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Europa Nostra, ύστερα από πρόταση της ΕΕ, με το 1ο βραβείο για τις εξαιρετικές εργασίες ανασκαφής, αναστήλωσης και ανάδειξης

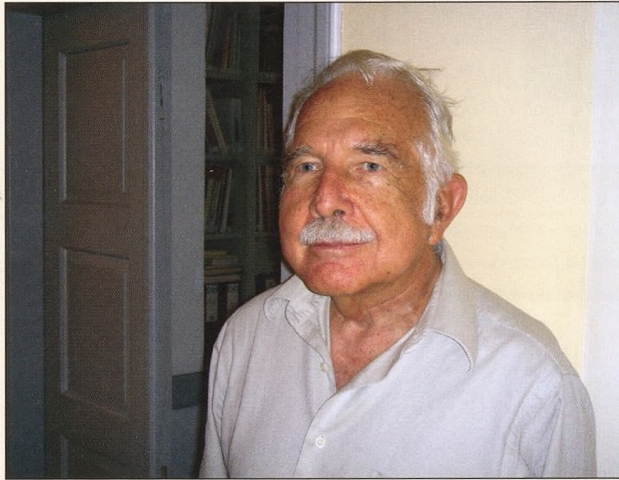
Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΕ, παράλληλα με την οργάνωση της εκδήλωσης, διοργάνωσε και εκδρομή για τα μέλη της με σκοπό να γνωρίσουν τα μνημεία της Νάξου. Επισκέψεις έγιναν σε βυζαντινά μνημεία, στο μεσαιωνικό πύργο του Μπαζαίου, στα φράγματα και τα μουσεία της Απειράνθου. Στην Απειράνθο είχαμε την τύχη να ξεναγηθούμε από το Μανώλη Γλέζο, επίτιμο μέλος της ΕΕ.

Για τη συμβολή τους στην εκδρομή οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τους εξής: Α. Κέρταικωφ, ΓΓ της ΕΕ, Μ. Γλέζο, Λ. Καρυσιναίο, Χ. Πέννα, Μ. Βαζαίο, Ο. Φιλανιώτου.

Ειρήνη Γρατοσία, επιστημονική γραμματέας ΣΑΚ

Λούλα Κέρτσιωφ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Πειραιά από γονείς Μικρασιάτες (Σινασός - Καπαδοκίας). Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, όπου επί σειρά ετών διύθυσε το θέατρο του Κολλεγίου Αθηνών και προήδρευε διαφόρων επιτροπών όπως του Ταμείου Υποτροφιών κ.α., μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Όρους Σινά. Είχε ενδιαφερθεί για την ΕΕ ήδη από τη δεκαετία του 1980 και τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιείται, οπότε και εκλέγεται μέλος του ΔΣ και Γενική Γραμματέας τον Απρίλιο του 2004. Από το 2003 είναι μέλος του Συμβουλίου Επικοινωνίας και του Συμβουλίου Οικονομικής Κινητοποίησης της ΕΕ.

Αλέξανδρος Ζάννος

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο αρχιτεκτονική (δίπλωμα 1951) και στην Ecole des Beaux Arts στο Παρίσι πήρε το 1956 δίπλωμα D.P.L.G. Διδακτορικό δίπλωμα πήρε το 1974 από το Ε.Μ.Πολυτεχνείο. Ως αρχιτέκτων εργάστηκε στη Γαλλία και Γερμανία κατά τα έτη 1951 - 1954. Μετά το 1956 εργάστηκε στην Αθήνα

σε γραφείο κοινό με τον αρχιτέκτονα Πάνο Τσοhlάκη. Από το 1958 ως το 1975 δίδαξε το μάθημα της Οικοδομικής στις Σχολές Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π. ως επιμελητής και από το 1975 ως το 1984 ως καθηγητής. Κατά το διάστημα της δικτατορίας απολύθηκε λόγω αντιστασιακής δράσης. Έχει λάβει μέρος σε συνέδρια και έδωσε διαλέξεις στα πανεπιστήμια Columbia και Tulane στις ΗΠΑ. Έχει βραβευθεί σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και έχει δημοσιεύσει άρθρα και εργασίες σε αρχιτεκτονικά περιοδικά. Το σύγγραμμά του “Αρχιτεκτονική Μορφή και Στατική Λειτουργία” εκδόθηκε στα ελληνικά και αγγλικά το 1983 και 1987 και το σύγγραμμά “Η Σύνθεση με τα γύρω” το 1995. Ταξίδεψε για ενημέρωση και συλλογή συγγραφικού υλικού στην Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Ηνωμένες Πολιτείες και Ιαπωνία. Είναι μέλος του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΕ από την ίδρυσή του το 1995 και Αντιπρόεδρός του από το 2001.

Αγγελική Τρικαλίτη

Γεννήθηκε στη Λαμία και σπούδασε Χημεία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στις Επιστήμες της Αγωγής καθώς και στην Ιστορία και Φιλοσοφία των Επιστημών. Έλαβε το διδακτορικό της δίπλωμα στον Τομέα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Είναι Σχολική Σύμβουλος Φυσικών Επιστημών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και παράλληλα διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στα Περιφερειακά Κέντρα Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών. Έχει συγγράψει το εκπαιδευτικό υλικό: “Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για Βιώσιμες Πόλεις” το οποίο έχει εκδώσει η ΕΕ. Το υλικό αυτό έχει αγοραστεί από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. και έχει αποσταλεί στις σχολικές βιβλιοθήκες. Έχει λάβει μέρος σε συγγραφικές ομάδες για τη συγγραφή σχολικών βιβλίων και εκπαιδευτικού υλικού. Έχει λάβει μέρος σε πολλή συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες. Είναι μέλος της ΕΕ από το 1989 και κατά τα τελευταία δύο χρόνια γραμματέας στο Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Κατά τις εκλογές του 2004 έχει εκλεγεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΕ.

Χωρίς περίσκεψη, χωρίς λύπη, χωρίς ... νερό!

Πολλά απειλούν τον Εθνικό Κήπο, μεταξύ άλλων φιλόδοξα σχέδια "εκουγχρονισμού" και "ανάπλασης". (Οι τελευταίες λέξεις τείνουν να γίνουν πιο πονηρές και καταστροφικές από τις παλαιότερες αδελφές τους, την "αξιοποίηση" και την "αντιπαροχή"...). Αλλά ποιος το περίμενε, ότι μέσα στο καλοκαίρι και μάλιστα το καλοκαίρι των Ολυμπιακών Αγώνων ο Κήπος θα έμεινε χωρίς ... νερό! Το νερό του υδραγωγείου του Αγίου Θωμά στο Γουδί, αρχαίο υδραγωγείο της εποχής του Πεισίστρατου, που είχε αποφασιστεί από το 1927 να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την άρδευση του κήπου, έχει διακοπεί λόγω έργων για τη δημιουργία του τρίτου υπόγειου πάρκινγκ Polls Park. Το νερό του υδραγωγείου που ακόμα και τον Αύγουστο έδινε στον κήπο 1210 κυβικά νερού ημερησίως, εξακολουθεί να κατεβαίνει γάργαρο από τις πλαγιές και τα ρέματα του Γυμντού. Μόνο που ενώ ο κήπος - "δροσερή καρδιά της Αθήνας" τον είχαν χαρακτηρίσει κάποτε! - ξεραίνεται και υποβαθμίζεται, το νερό τους τελευταίους οχτώ μήνες

Το νερό του υδραγωγείου του Πεισίστρατου, που μέρα νύχτα ποτίζει υπονόμους και αυτοκίνητα

Άποψη του παραμελημένου και ξερού Εθνικού Κήπου

ποτίζει μέρα νύχτα τους υπονόμους. SOS για τα δέντρα του Εθνικού Κήπου, πολλά από τα οποία είναι εξωτικά και σπάνια. SOS για το αρχαίο υδραγωγείο που, 257 μ. από τα συνολικά 2.800 μ. της διαδρομής του, είναι πετρωτισμένη γαληρά επισκέψιμη, SOS και για το νε-

ρό που χάνεται. Αυτό το νερό που όλο λιγοστεύει στη γη και γι' αυτό μας ήνεε ότι θα γίνονται οι πόλεμοι στο μέλλον.

Μαρία Καραβία

Η Αρχαία Αυλίδα υπάρχει!

Η αρχαία Αυλίδα είναι χαραγμένη στην ιστορική μας μνήμη από τα ομηρικά έπη και την τραγωδία του Ευριπίδη "Ιφιγένεια εν Αυλίδι". Εκεί συγκεντρώθηκαν οι Έλληνες της αρχαιότητας για να εκστρατεύσουν στην Τροία. Σήμερα η περιοχή αυτή είναι "βιομηχανική", γι' αυτό και λίγοι γνωρίζουν ότι εκεί, υπάρχει η Αρχαία Αυλίδα.

Ο ναός της Αρτέμιδος, που στο μυθικό βωμό της έγινε η θυσία, ανευρέθη σε καλή κατάσταση και χρονολογείται στον 5ο π.Χ. αι. Ανατολικά του ναού βρέθηκε ο χώρος της Κρήνης με το Βωμό και τη θέση της Πλάτανου. Ένας λιθόστρωτος δρόμος, ξεκινούσε από το λιμάνι, έφθανε στην Κρήνη και είχε σε όλο το μήκος του καταστήματα. Νοτιοδυτικά του ναού, μεγάλο κτιριακό συγκρότημα που εξυπηρετούσε τους προσκυνητές ως ξενώνας, συνόρευε με άλλα κτίρια, που χρησιμοποιούνταν ως εργαστήρια κεραμικής. Διευρύνοντας λίγο την ακτίνα της τοπογραφικής περιγραφής, αξίζει να αναφερθεί και το μυκηναϊκό νεκροταφείο, που υπήρχε στο δεξιό βραχίονα του λιμένος του Μικρού Βαθέος.

Απευθύνεται έκκληση, να αναδειχθεί ό,τι έχει αποκαλυφθεί έως σήμερα και να προστατευθεί ό,τι βρίσκεται ακόμη μέσα στη γη. Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΕ έχει ανταποκριθεί στο αίτημα του Δήμου Αυλίδας για συνεργασία προκειμένου να αναδειχθεί ο χώρος.

Προτείνεται να προσδιορισθεί και να οριοθετηθεί ο χώρος ως Αρχαία Αυλίδα. Επιβάλλεται να περιφραχθούν και να διαφυλαχθούν

Η αρχαία Αυλίδα υπάρχει και προτείνεται να οριοθετηθεί, να προστατευθεί και να αναδειχθεί όπως της αρμόζει

οι περιοχές όπου βρίσκονται αρχαιότητες, να συνεχισθούν οι ανασκαφικές έρευνες και να αποκατασταθεί η ενότητα του αρχαιολογικού χώρου. Ενδείκνυται η διάνοιξη κατάλληλης πρόσβασης και η χρησιμοποίηση σύγχρονων μεθόδων ανάδειξης. Χρειάζεται να δημιουργηθεί αρχαιολογικό μουσείο, κοντά στο φυσικό χώρο των αρχαιοτήτων, ώστε να αποκτά ο επισκέπτης πλήρη εικόνα χώρου και κινήτων ευρημάτων, που σήμερα φυλάσσονται σε μουσεία γειτονικών περιοχών. Να οριοθετηθεί επίσης ένα εκτεταμένο αρχαιολογικό πάρκο, σε συνάρτηση με τις γύρω περιοχές, και να ενταχθεί η επίσκεψη της Αρχαίας Αυλίδας στα προγράμματα των σχολικών εκδρομών.

Ελένη Μητσάκη

Μαύρος καπνός πάνω από την Πάτμο από την αυθαίρετη καύση σκουπιδιών

Ο καπνός από τα απορρίμματα ντύνει την Πάτμο

Είναι αποτρόπαιο. Είναι εξευτελιστικό για την εικόνα που δίνει στους επισκέπτες του ο τόπος μας. Πάνω απ' όλα είναι μια απειλή για εμάς που ζούμε εδώ. Σ' ένα τουριστικό νησί σαν την Πάτμο με μια τέτοια πολιτισμική παράδοση δεν θα περίμενε ποτέ κανείς μια τόσο παράνομη πρακτική στο μείζον περιβαλλοντικό ζήτημα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων: Τα στερεά απόβλητα στην Πάτμο αραδιάζονται δίχως ουδεμία διαλογή σε έναν πάθαι ποτέ μαγευτικό τόπο πολύ κοντά στον οικισμό της Σκάλας, απ' όπου μπορεί κανείς ν' αγναντέψει το ηλιοβασιλέμα και το αγέρωχο μοναστήρι... Εκεί, όλων των ειδών τα απορρίμματα, συμπεριλαμβανομένων ελαστικών, τοξικών χρωμά-

των, ψυγείων, μπαταριών και αμέτρητης ποσότητας πηλαστικού καίγονται συστηματικά.

Ο μαύρος καπνός, ανάλογα με την επιθυμία του Αιόλου, άληοτε απλώνεται στο βόρειο τμήμα του νησιού, όπου ο οικισμός του Κάμπου, αλλή και οι πιο κοσμικές παραλίες του νησιού κι άληοτε πνίγει τον πυκνοκατοικημένο οικισμό της Σκάλας, της οποίας το βόρειο τμήμα κυριολεκτικά ασφυκτιά. Δεν είναι λίγα τα κρούσματα ασθενειών που οφείλονται σε τούτο το νοσηρό γεγονός. Τις μέρες που δεν καίγονται τα απορρίμματα, ένα μεγάλο μέρος τους παρασύρεται από τον αέρα στη θάλασσα, για να καταλήξει στη γειτονική παραλία του Μέρικα, στην οποία παιδιά παίζουν και κοθυμπούν ανάμεσα σε πηλαστικές σακούλλες και σκουπίδια.

Η μόνιμη επωδός στα παράπονά μας εδώ και πολλά χρόνια είναι πως "σύντομα" θα μεταφερθούν τα σκουπίδια αλλού. Στην δε κατα-

κραυγή μας για την παράνομη αποτέφρωσή τους η απάντηση είναι "αυτοαναφλέγονται και δε μπορούμε να κάνουμε τίποτα γι' αυτό". Αμήχανοι και οργισμένοι, ζητάμε την παρέμβαση της πολιτείας για την άμεση επίλυση του φοβερού αυτού προβλήματος. Ευχαριστούμε την ΕΕ που φιλοξενεί στο τεύχος της τη φωνή και την απόγνωση μας.

*Σπύρος Παπαναστασίου,
μέλος τοπικής επιτροπής ΕΕ Πάτμου*

Υ.Γ. Δύο βδομάδες ύστερα από την σύνταξη της πιο πάνω διαμαρτυρίας κι έπειτα από τις επίμονες ενέργειες ορισμένων κατοίκων της Σκάλας, διετάχθη από το Πρωτοδικείο Κω το προσωρινό κλείσιμο της χωματερής μέχρι της εκδίκασης της υπόθεσης στις 16 Νοεμβρίου 2004.

Πυρκαγιά στο μύλο Χατζηγιαννάκη - Αθιναλημάζη στη Θεσσαλονίκη

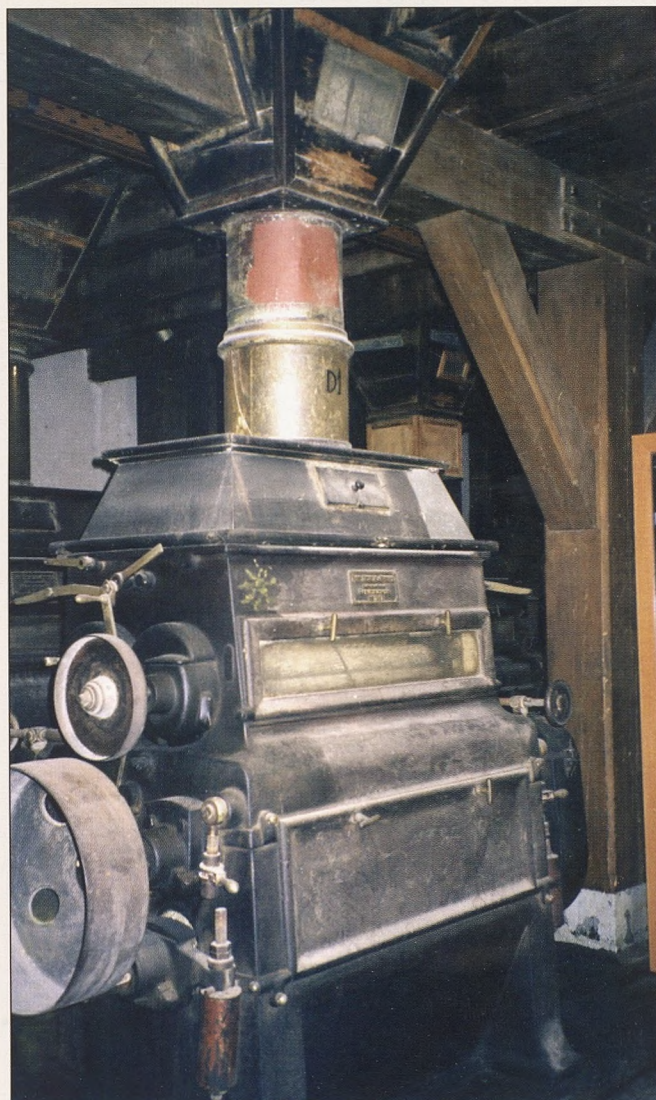
Τη νύχτα της Παρασκευής 27 Αυγούστου 2004 μεγάλη πυρκαγιά εκδηλώθηκε στο κεντρικό κτίριο του συγκροτήματος του αλευρόμυλου αρχικής ιδιοκτησίας Χατζηγιαννάκη-Αθιναλημάζη στη Θεσσαλονίκη, που λειτουργούσε τα τελευταία χρόνια ως χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων και αναψυχής. Η πυρκαγιά κατέστρεψε τον εσωτερικό χώρο του κεντρικού κτιρίου του Μύλου συμπεριλαμβανόμενου σ' αυτόν αυθεντικού ξύλινου μηχανολογικού εξοπλισμού του.

Ο γνωστός "ΜΥΛΟΣ" της Θεσσαλονίκης, που κτίστηκε το 1924, αποτέλεσε ένα από τα τρία συγκροτήματα αλευρόμυλων της μεσοπολεμικής Θεσσαλονίκης, που κάλυψαν τις ανάγκες σε άλευρα της αυξανόμενης σε πληθυσμό πόλης. Το 1990 η Εταιρεία "ΜΥΛΟΣ Α.Ε." ανέλαβε τη μετατροπή του συγκροτήματος σε χώρο πολλαπλών εκδηλώσεων πολιτισμού και αναψυχής. Βασικοί στόχοι της επανάχρησης του Μύλου ήταν η διατήρηση του χαρακτήρα και της μορφής των κτιρίων και παράλληλα η αναβάθμιση της ευρύτερης περιοχής, η οποία στα τέλη της δεκαετίας του 1980 μετατρεπόταν σταδιακά σε "νεκρή" ζώνη, καθώς σταματούσαν τη λειτουργία τους, το ένα μετά το άλλο, τα ιστορικά βιομηχανικά συγκροτήματα.

Το εγχείρημα της αποκατάστασης και επανάχρησης ήταν πρωτοποριακό για τα ελληνικά δεδομένα και το 1993 η εταιρεία διαχείρισης του Μύλου Χατζηγιαννάκη βραβεύτηκε για την αποκατάσταση του Μύλου με τιμητικό δίπλωμα από την EUROPA NOSTRA. Κατά τη δωδεκαετία 1991-2003 ο Μύλος φιλοξένησε εκατοντάδες εκδηλώσεις πολιτισμού υψηλής ποιότητας.

Παρ' όλη αυτή τη σημαντική βλάβη, που υπέστη ο Μύλος, η ιστορικότητά του παραμένει δεδομένη και διατηρείται η προοπτική αποκατάστασής του μετά και από την ολοκλήρωση της διαδικασίας χαρακτηρισμού του ως μνημείου από το ΥΠ.ΠΟ., η οποία έχει ήδη ξεκινήσει.

Όλγα Δεληγιάννη

*Αυθεντικός μηχανολογικός εξοπλισμός στο γνωστό
"Μύλο" της Θεσσαλονίκης*

Αμβρακικός Κόλπος

Ο Αμβρακικός Κόλπος, όπως είναι σήμερα, είναι δημιούργημα μιας μακροχρόνιας φυσικής και ανθρωπογενούς εξέλιξης. Η έντονη τεκτονική δραστηριότητα, από 3 εκατ. έως 10.000 χρόνια πριν, δημιούργησε ένα βύθισμα που σταδιακά γέμιζε με τις αποθέσεις των ποταμών Λούρου και Άραχθου. Η βαθμιαία ανύψωση της στάθμης της θάλασσας επέτρεψε στα νερά του Ιονίου να πλημμυρίσουν τον Κόλπο δίνοντάς του τη σημερινή μορφή. Η ανθρώπινη παρέμβαση στην περιοχή αρχίζει από την παλαιοιθική εποχή και εντείνεται στην πορεία της ιστορίας.

Ο Αμβρακικός Κόλπος, έκτασης 405 τετρ. χιλ., αποτελεί ουσιαστικά μία κλειστή εσωτερική θάλασσα που επικοινωνεί με το Ιόνιο Πέλαγος μέσω ενός στενού δαύλου, το Άκτιο. Η ποικιλομορφία των βιοτόπων που απαντώνται στον Αμβρακικό διαμορφώνεται από τα δύο ποτάμια που καταλήγουν στον κόλπο, μεγάλης και μικρές λιμνοθάλασσες, λουρνοησίδες που χωρίζουν τις λιμνοθάλασσες από τη θάλασσα, παραποτάμιες ζώνες, υγρά λιβάδια, αλίπεδα κλπ. Ο Αμβρακικός περιβάλλεται από 20 λιμνοθάλασσες, συνολικής έκτασης 70 τετρ. χιλιομέτρων. Χαρακτηρίζονται από μεγάλη βιολογική παραγωγικότητα, λειτουργούν ως φυσικά εκτροφεία ψαριών και καρκινοειδών που αποτελούν τροφή για πολλή είδη πτηνών και άλλων οργανισμών. Επιπλέον, συνθέτουν μία από τις βασικές οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής που είναι η αλιεία.

Στον Αμβρακικό έχουν καταγραφεί 270 είδη πουλιών, από τα οποία τα μισά είναι απειλούμενα. Τα πιο γνωστά είναι ο αργυροπελεκάνος, η λαγγόνα, ο ήταυρος, η βαλτόπαπια, ο κραυγαετός, και ο στικταετός. Έχει πλούσια βλάστηση με εκτεταμένους καλαμιώνες, αρμυρήθρες, βούρλα, παραποτάμια είδη κλπ. Υπάρχουν 33 είδη ψαριών εκ των οποίων τα 15 αλιεύονται. Από τα ερπετά χαρακτηριστικά είναι η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, οι νεροχελώνες και τα νερόφιδα. Από θαλάσσια θηλαστικά το πιο γνωστό είναι το ρινοδέλφινο. Στις αρχές του 21ου αιώνα έγινε και επανεισαγωγή των νεροβούβαλων.

Η παρουσία του ανθρώπου στην περιοχή χρονολογείται από τη νεολιθική εποχή (4.500-3.200 π.Χ.). Η αρχαία Αμβρακία ήταν κτισμένη στη θέση της σημερινής Άρτας. Δισσώζονται αξιόλογα μνημεία, όπως

η αρχαία Νικόπολη, αρχαία κάστρα (Άρτας, Βόνιτσας, Ρωγών και Φιδόκαστρο), λιμάνια (Κόπρανα) γεφύρια και πλακόστρωτοι δρόμοι. Οι ανθρωπίνες δραστηριότητες έχουν επηρεάσει το τοπίο και τα φυσικά οικοσυστήματα. Στο όνομα της "ανάπτυξης" έχουν γίνει εκτεταμένες αποστραγγίσεις, φράγματα, εκτροπές ποταμών, χιλιάδες γεωτρήσεις, δημιουργώντας τεράστια περιβαλλοντικά προβλήματα (ρύπανση, αλλοίωση του υδρολογικού ισοζυγίου, παράνομη υλοτομία, αμμοληψίες, υπερβόσκηση, λαθροθηρία, παράνομες χωματερές, άναρχη δόμηση κλπ).

Λόγω της οικολογικής του αξίας, ο Αμβρακικός έχει συμπεριληφθεί στους 11 ελληνικούς υγρότοπους διεθνούς σημασίας που προστατεύονται από τη Σύμβαση Ramsar. Σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία (ΕΟΚ92/43) έχει προταθεί για ένταξη στο οικολογικό Δίκτυο Natura 2000.

Για την ολοκληρωμένη διαχείριση της τεράστιας αυτής περιοχής, έχουν υπάρξει αρκετές πρωτοβουλίες με κοινοτική υποστήριξη και την ενεργό δράση της ETANAM, της τοπικής αναπτυξιακής εταιρείας. Η ΕΕ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει διεξάγει διαχειριστική μελέτη για την προστασία του Αμβρακικού.

Το 2003, ιδρύθη-

κε ο Φορέας Διαχείρισης του Αμβρακικού με σκοπό την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση του σημαντικού αυτού οικοσυστήματος. Στο Διοικητικό Συμβούλιο προβλέπεται μία θέση για εκπρόσωπο περιβαλλοντικών οργανώσεων. Τη θέση αυτή καταλαμβάνει ο κ. Κώστας Βασιλάκης, μέλος του Δ.Σ της ΕΕ, ο οποίος επίσης εκπροσωπεί και δύο άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις, τον ΑΡΧΕΛΩΝ και την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Το Δ.Σ του Φορέα, ακολουθώντας την μοίρα και άλλων ανάλογων φορέων, έχει συνεδριάσει ελάχιστες φορές μέχρι σήμερα, στερείται προσωπικού, αλλά και οικονομικών μέσων για να εκπληρώσει την αποστολή του. Για το λόγο αυτό η ΕΕ, μαζί με άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις, ασκεί πίεση προς το ΥΠΕΧΩΔΕ, ώστε όλοι οι Φορείς Διαχείρισης να αρχίσουν να λειτουργούν σωστά έχοντας τη δέσμευση των αρμόδιων υπηρεσιών για συνεχή πολιτική και οικονομική υποστήριξη.

Κώστας Βασιλάκης, Δημήτρης Δημόπουλος

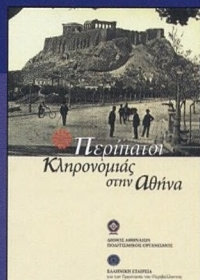

Υπολειπόμενα ο φορέας διαχείρισης του Αμβρακικού Κόλπου

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 2004

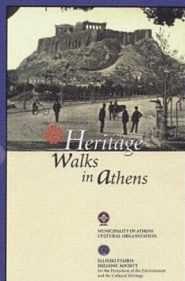
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	Ε	Κ	Δ	Η	Λ	Ω	Σ	Η
2004								
Τρίτη 2 μέχρι Παρασκευή 26 Νοεμβρίου	Το Αιγαίο σε σπάνιους χάρτες Έκθεση από τη Συλλογή Χαρτών Μαργαρίτας Σαμούρκα Εγκαίνια έκθεσης: Τρίτη 2 Νοεμβρίου, 20:00						ΣΕΠΙ	
Τετάρτη 3 Νοεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Βιοποικιλότητα στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ταξιδεύοντας στους βιότοπους του Αιγαίου. Λ. Καραλή, Δ. Δημόπουλος, Κ. Παπακωνσταντίνου						ΣΦΥΠ	
Τετάρτη 10 Νοεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Υδροβιότοποι - οι παρεξηγημένοι παράδεισοι ζωής: η περίπτωση του Αμβρακικού Κόλπου, Δ. Δημόπουλος, Κ. Βασιλάκης, Στ. Ζόγγαρης						ΣΦΥΠ	
Τετάρτη 17 Νοεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Δασικά και ορεινά οικοσυστήματα: Δαδιά, μια εναλλακτική μορφή ανάπτυξης, Κ. Λιαρίκος						ΣΦΥΠ	
Τετάρτη 24 Νοεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Δασικά και ορεινά οικοσυστήματα: Παρνασσός - υπάρχουν όρια στην ανάπτυξη; Γ. Αράκης, Κυρ. Γεωργίου						ΣΦΥΠ	
Πέμπτη 25 Νοεμβρίου 12:00	Συνέντευξη Τύπου με παρουσίαση των πρακτικών του συνεδρίου με θέμα "Τα νησιά του Αιγαίου: Προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος" Εκδόσεις ΕΕ, επιμέλεια Ειρήνη Γρατσία						ΣΑΚ	
Πέμπτη 2 - Κυριακή 5 Δεκεμβρίου 11:00 - 20:00	Εορταγορά Χριστουγέννων Πληροφορίες Θεόδωρης Πουλής, τηλ. 210-322 66 93, εσωτ. 5						ΣΕΠΙ	
Τετάρτη 8 Δεκεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Ποτάμια και παράχθια οικοσυστήματα: η περίπτωση του Αχελώου, Κ. Βασιλάκης, Δ. Καλαϊτζίδης						ΣΦΥΠ	
Πέμπτη 9 Δεκεμβρίου 20:30	Εορτασμός 9 χρόνων δράσης ΣΑΚ Συναυλία, πιλούσιος μπουφές						ΣΑΚ	
Τρίτη 14 - Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου	Έκθεση Αγιογραφίας Κωνσταντίνου Σακαρετσάνου στην ΕΕ Τρίτη 14 Δεκεμβρίου, 20:00 Εγκαίνια έκθεσης							
Τετάρτη 15 Δεκεμβρίου 19:00	Σειρά μαθημάτων "Ανακαλύπτοντας το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας: Απειλές και προοπτικές": Η συμβολή των Περιβαλλοντικών Οργανώσεων στην προστασία της βιοποικιλότητας: οι μάχες του Μαραθώνα και του Σχοινιά, Δ. Δημόπουλος, Θ. Νάντσου, Κ. Καρράς						ΣΦΥΠ	
2005								
11 Ιανουαρίου - 15 Μαρτίου κάθε Τρίτη 20:00	Πανόραμα Οικολογικών Ταινιών						ΣΕΠΙ	
Πέμπτη 13 - Δευτέρα 31 Ιανουαρίου	Έκθεση κτήματος Τατοΐου στην ΕΕ Πέμπτη 13 Ιανουαρίου: 12:00 Συνέντευξη Τύπου, 18:00 Εγκαίνια έκθεσης και ομιλίες Κώστα Σταματόπουλου και Ιάσωνα Καβαλινίτη							
26 Ιανουαρίου - τέ- λη Μαρτίου, κάθε Τετάρτη	Δ' Κύκλος Μαθημάτων ΣΑΚ						ΣΑΚ	

 Εντευκτήριο Ανοικτό Βράδυ, ΣΕΠΙ - Συμβούλιο Επικοινωνίας, ΣΦΥΠ - Συμβούλιο Φυσικού Περιβάλλοντος, ΣΑΚ - Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

"Περίπατοι Κληρονομιάς στην Αθήνα"

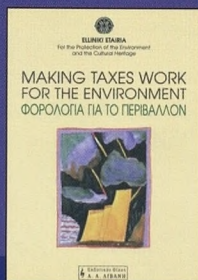
Ένας οδηγός περιή-
γησης στο ιστορικό
κέντρο, 10,00€

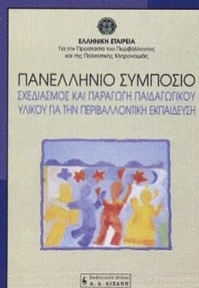
"Ελαφροπάτητα"

Περιβαλλοντικός
οδηγός για τον ποί-
τη, 15,00€

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

**Making Taxes
work for the
Environment/
Φορολογία για το
περιβάλλον** - Πρακτι-
κά, 10,00€

"Heritage Walks in Athens"

A guide book about
the historical
centre, 10,00€

**Πανελλήνιο
Συμπόσιο
Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης** - Πρα-
κτικά, 20,00€

Αγοράζοντας τα βιβλία ή τα άλλα είδη που διαθέτει η
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ενισχύετε το έργο της για την προ-
στασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρο-
νομιάς. Μπορείτε να τα προμηθευτείτε στο πωλητήριο
της στην Πλάκα (στάση μετρό Ακρόπολη), Δευτέρα-Πα-
ρασκευή, 10:00-17:00 ή να τα παραγγείλετε τηλεφωνι-
κά στο 210 3225245 εσωτ. 5 ή στο email:
elet@ellinikietairia.gr ή στο φαξ 210 3225240 ή ταχυ-
δρομικά στη διεύθυνση ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, Τριπόδων
28, 10558 Αθήνα.

ΜΠΛΟΥΖΑΚΙΑ

Μπλουζάκι με πεταλούδες,
100 % βαμβάκι, 12,00€

Μπλουζάκι με δελφίνια,
100 % βαμβάκι, 12,00€

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα, 105 58 Αθήνα
Τηλ: (210) 32.25.245 & 32.26.693 • Fax: (210) 32.25.240
E-mail: elet@ellinikietairia.gr
Ιστοσελίδα: www.ellinikietairia.gr

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
Εκδότης: Κ. Καρράς

Τυπώνεται σε 4.000 αντίτυπα

Υπεύθυνη έκδοσης: Σοφία Γιαννάκη
Επιμέλεια εντύπου: Καίτη Θεοδωρίδου

Σχεδίαση: The Art Graphics - Ζωή Ηλιοπούλου
Παραγωγή: Γραφικές Τέχνες - Στέφανος Καρυδάκης Α.Ε.

